

**Avrupa Birliğı
tarafından ortak
finanse edilmektedir**

Avrupa Birliğı tarafından finanse edilmiştir. Ancak, ifade edilen görüş ve düşünceler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliğı veya Yunanistan Devlet Burs Vakfı'nın (IKY) görüşlerini yansıtmaz. Avrupa Birliğı veya Yunanistan Devlet Burs Vakfı (IKY) bunlardan sorumlu tutulamaz.

Mültecilerin ve Gmenlerin Entegrasyonu

2025

**Mesleki Eğitim ve ğretim
Profesyonelleri İçin Pratik Bir
Rehber**

Tarafından hazırlandı

**DIGITAL IDEA
Yunanistan**

**DEINDE SP. Z O. O.
Polonya**

**CEKDEV ACADEMY
Türkiye**

Ücretsiz Yayın

Avrupa Birliği
tarafından ortak
finanse edilmektedir

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir. Ancak, ifade edilen görüş ve düşünceler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği veya Yunanistan Devlet Burs Vakfı'nın (IKY) görüşlerini yansıtmaz. Avrupa Birliği veya Yunanistan Devlet Burs Vakfı (IKY) bunlardan sorumlu tutulamaz.

Mesleki Eğitim ve  ğretim Profesyonelleri İçin Pratik Bir Rehber

"Mülteci ocuklarının Yerel Topluma Entegrasyonu İçin Mesleki Eğitim Profesyonellerine Yardımcı Olmak İçin Deneyim Değişimi" projesi kapsamında

Dil sürümü: Türkçe

CC BY-SA

Bu lisans, yaratıcısına atıfta bulunulduğu sürece, yeniden kullanıcıların materyali herhangi bir ortam veya formatta dağıtmasına, yeniden düzenlemesine, uyarlamasına ve üzerine ekleme yapmasına olanak tanır. Lisans ticari kullanıma izin verir. Materyali yeniden düzenler, uyarlar veya üzerine ekleme yaparsanız, değiştirilen materyali aynı koşullar altında lisanslamanız gerekir. CC BY-SA aşağıdaki unsurları içerir:

BY: yaratıcıya atıf yapılmalıdır.

SA: Uyarlamalar aynı koşullar altında paylaşılmalıdır.

<https://creativecommons.org/share-your-work/cclicenses/>

PROJE KONSORSİYUMU

Digital Idea
Scientific Association

DIGITAL IDEA

LİDER

YUNANİSTAN

www.digitalidea.gr

CEKDEV ACADEMY
PARTNER

TÜRKİYE

<https://cekdev.com>

DEINDE SP. Z O.O.

PARTNER

POLONYA

[HTTPS://DEINDE.PL](https://deinde.pl)

İçindekiler

BÖLÜM 1: GİRİŞ	4
BÖLÜM 2: TEORİK BAKIŞ	7
2.1 Göç eğilimleri ve mülteci bağlamı	9
2.2 Mesleki Eğitim ve Öğretimde (VET) kapsayıcılığın temel zorlukları	11
2.3 Yasal ve politika çerçeveleri	12
2.4 Uygulamada vaka çalışmaları	15
Sonuç	17
BÖLÜM 3: ARAŞTIRMA BULGULARI VE SONUÇLAR	18
3.1 Literatür taramasının özeti	20
3.2 Görüşmelerden ve anketlerden elde edilen temel bulgular	21
3.3 Belirlenen engeller ve ihtiyaçlar	23
3.4 İyi uygulamalar ve yerel yenilikler	25
Sonuç	27
BÖLÜM 4: KAPSAYICI ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI	28
4.1 Kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratmak	29
4.2 Aileler ve topluluklarla çalışma	38
4.3 Temel stratejiler	38
4.4 Psikolojik refahı ve sosyal entegrasyonu desteklemek	39
4.5 Temel stratejiler	39
CEKDEV model	40'ın yenilikçi özellikleri
BÖLÜM 5: YENİLİKÇİ ÇÖZÜMLER VE YAKLAŞIMLAR	41
5.1 Dil gelişimi için dijital araçlar	42
5.2 Etkileşimli öğretim yöntemleri ve oyunlaştırma	44
5.3 Travma bilgili eğitim uygulamaları	46
Sonuçlar	47
BÖLÜM 6: ORTAK ÜLKELERDEN EN İYİ UYGULAMALAR.	50
6.1 Vaka çalışması: Polonya'daki mülteciler için çıraklık girişimleri	51
6.1.1 Okullarda entegrasyon programlarına örnekler.	52
6.1.2 Mesleki Eğitim ve Öğretim entegrasyon programlarına örnekler	52
Sonuçlar	54
6.2 Vaka çalışması: Türkiye'deki mülteciler için çıraklık girişimleri	55
6.2.1 Duygu Tuvali – Yansıtıcı duygusal eğitim programı	55

6.2.2 Aile Kafesi – Ebeveynler ve öğretmenlerin ortak değerlendirme platformu	55
6.2.3 Travma deneyimleri konusunda bilgi sahibi öğretmenler için sertifika programı	56
6.2.4 Güçlendirme Haftası – Yaratıcı İfade ve Topluluk Katılımı	56
6.2.5 Kültür Köprüleri – Kültürlerarası öğrenci işbirliği programı	56
6.2.6 Aidiyet Köprüsü – Genç mültecilerin okula geçişini desteklemek	57

Sonuç 57

[6.3 Vaka çalışması: Yunanistan'daki mülteciler için çıraklık girişimleri](#)

[6.3.1 Vaka çalışması: Yunan toplumu entegrasyon programları](#)

[6.3.2 Okullarda ve yetişkin eğitiminde entegrasyon programlarına örnekler](#)

[6.3.3 Mesleki eğitim ve öğretime yönelik entegrasyon programları](#)

[Mesleki eğitim sağlayıcıları için pratik tavsiyeler:](#)

[BÖLÜM 7: PRATİK ARAÇLAR, ETKİNLİKLER VE MODELLER](#)

[7.1 Yunanistan'dan pratik araçlar ve](#)

[7.1.1 Dil geliştirme egzersizleri](#)

[7.1.2 Problem çözme senaryoları ve rol yapma](#)

[7.1.3 Sosyal bağları kurmaya yönelik grup etkinlikleri](#)

[7.1.4 Sınıf içi değerlendirmeler ve ilerleme izleme](#)

[7.2 Polonya'dan pratik araçlar ve](#)

[7.2.1 Dil geliştirme egzersizleri](#)

[7.2.2 Problem çözme senaryoları ve rol yapma](#)

[7.2.3 Sosyal bağları geliştirmeye yönelik grup etkinlikleri](#)

[7.2.4 Sınıf içi değerlendirmeler ve ilerleme izleme](#)

[Sonuçlar](#)

[Türkiye'den](#)

[Psikososyal desteğin](#)

[Sonuçlar](#)

[EK](#)

[Ders senaryosu "Selamlaşmalar ve vedalar"](#)

[Değerlendirme kontrol listeleri.](#)

[CEFR etkinliğine göre sınıflandırılmış öğrenciler için kontrol listeleri](#)

[Dil öğretimi için örnek şablonlar.](#)

[Temel kelime bilgisi kartı şablonu](#)

[Cümle oluşturma şablonu](#)

[Sonuç](#)

[Referanslar](#)

BÖLÜM 1:

GİRİŞ

Mesleki eğitim ve öğretim (MEÖ) sağlayıcıları, göç, mülteci krizi ve küresel krizlerin yol açtığı artan eğitim çeşitliliğine Avrupa'nın verdiği yanıtın ön saflarında yer almaktadır. Binlerce öğrenci, mülteci ve göçmen için mesleki eğitim ve öğretim kurumları yalnızca beceri geliştirme ve istihdam olanakları yaratma yerleri değil, aynı zamanda kimlik, güvenlik ve aidiyet duygusunu besleyen sosyal ortamlardır. Bu bağlamda, eğitimcilere öğretmenliğin çok ötesine uzanan sorumluluklar emanet edilmektedir; onlar birer akıl hocası, manevi rehber ve kültürel aracılardır.

Bu rehber, mesleki eğitim ve öğretimdeki mülteci öğrencilerin karşılaştığı karmaşık ve genellikle göz ardı edilen duygusal ve sosyal zorluklara yanıt olarak geliştirilmiştir. Politika tartışmaları genellikle eğitime erişim veya dil öğrenimine odaklansa da, mesleki ortamlara özel pratik, psikososyal destek çerçevelerinin geliştirilmesinde önemli bir boşluk bulunmaktadır. Proje konsorsiyumu, bu kapsamlı, kanıta dayalı ve test edilmiş kaynakla bu boşluğu kapatmayı hedeflemektedir.

Bu kılavuzun temel felsefesi, akademik öğrenmenin duygusal güvenlik olmadan gerçekleşemeyeceğidir. Savaş, travma, zorunlu göç veya uzun süreli yer değiştirme gibi zorluklardan kurtulmuş öğrenciler, genellikle geleneksel sınıf modellerini yetersiz, hatta zararlı kılan psikolojik yükler taşırlar. Kaygı, travma sonrası stres, sosyal geri çekilme ve kimlik parçalanması nadir değildir. Bunlar yalnızca bireysel mücadeleler değil, aynı zamanda sistemik çözümler gerektiren sistemik zorluklardır.

Konsorsiyum, mesleki eğitim ve öğretim kurumlarının iyileşme ve refah odaklı öğrenme toplulukları olarak yeniden tanımlanmasını önermektedir. Bu dönüşüm, travmanın kişisel bir başarısızlık değil, kurumsal yapılar içinde kendini gösteren kolektif bir deneyim olduğunun kabul edilmesiyle başlar. Eğitimciler ve yöneticiler yalnızca pedagojik becerilerle değil, aynı zamanda duygusal okuryazarlık, travmaya duyarlılık ve kültürlerarası duyarlılık araçlarıyla da donatılmalıdır.

Bu rehber, mesleki eğitim öğretmenleri, kariyer rehber danışmanları, psikologlar, sosyal hizmet uzmanları, okul müdürleri, STK personeli ve politika yapımcılar da dahil olmak üzere çeşitli profesyoneller ve karar vericiler için tasarlanmıştır. İster şehir merkezlerinde ister kırsal bölgelerde yaşıyor olsunlar, ister resmi eğitimde ister gayriresmî eğitim programlarında çalışıyor olsunlar, bu rehberin okuyucuları ortak bir zorlukla karşı karşıyadır: tüm öğrencilerin -geçmişleri ne olursa olsun- kendilerini güvende, görünür ve desteklenmiş hissedebilecekleri öğrenme ortamları yaratmak.

Rehber boyunca, konsorsiyumun temel olarak gördüğü birbiriyle ilişkili üç destek boyutu vurgulanmaktadır: duygusal refah, sosyal katılım ve eğitime katılım. Bunlar ayrı hedefler değil, birlikte ele alınması gereken örtüşen alanlardır. Örneğin, travma konusunda bilinçli bir okul ortamı, katılımı ve öğrenmeyi de iyileştirir. Kültürel olarak kapsayıcı bir müfredat, sosyal uyumu güçlendirir. Güçlü bir akran destek sistemi hem ruh sağlığını hem de akademik dayanıklılığı artırır.

Bu kılavuzun yapısı, bu bütünsel bakış açısını yansıtmaktadır. 2. Bölüm, Avrupa'daki mülteci eğitimine teorik bir genel bakış sunarak, makro düzeydeki eğilimleri, hizmet sunumundaki eksiklikleri ve gelişen politika çerçevelerini haritalamaktadır. 3. Bölüm, çeşitli ülkelerdeki eğitimciler, mülteci öğrenciler ve bakıcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler de dahil olmak üzere, projenin araştırma bulgularının bir sentezini sunmaktadır.

4. Bölüm, kapsayıcı öğretim stratejilerine odaklanmaktadır ve CEKDEV iki temel bölümden oluşmaktadır: Aile ve toplum katılımı üzerine 4.2 ve psikososyal destek üzerine 4.3. Bu bölümler, CEKDEV'in Türkiye'deki mesleki eğitim ve öğretim okullarında yıllarca süren pratik deneyimlerle geliştirilip geliştirilen evrensel, grup ve bireysel müdahaleleri kapsayan üç aşamalı modelini ortaya koymaktadır.

5. Bölüm'de proje ortakları yenilikçi dijital araçlar, travma odaklı uygulamalar ve oyunlaştırılmış yöntemler sunuyor. 6. Bölüm'de ise "Duygu Tuvali" ve "Aile Kafesi" gibi başarılı programlar da dahil olmak

üzere katılımcı her ülkeden en iyi uygulamalar sunuluyor. Bu girişimler teorik pilot uygulamalar değil, ölçülebilir sonuçları olan gerçek müdahalelerdir.

7. Bölüm, uygulamaya odaklanıyor. Profesyonellerin indirebileceği, uyarlayabileceği ve uygulayabileceği özel araçlar, ders planları, düşünme çalışma sayfaları ve etkinlik şablonları sunuyor. Bu kaynaklar, özellikle kaynakların kısıtlı olduğu ortamlarda erişilebilir, düşük maliyetli ve ölçeklenebilir olacak şekilde tasarlanmıştır.

Rehber, daha fazla araştırmayı destekleyen ekler ve referans materyalleriyle 8. Bölüm'de sona ermektedir. Şablonlar, atölye taslakları ve sektörler arası ortaklıklar oluşturmak için rehberlik içermektedir. Son bölüm bir bitiş noktası değil, bir davettir: tüm öğrenciler için kapsayıcı, iyileştirici ve güçlendirici bir mesleki eğitim ve öğretim ortamı oluşturma çalışmalarına devam etmek.

Bu kılavuzun temel özelliklerinden biri modüler yapısıdır. Okuyucuların, kurumsal rollerine veya özel ihtiyaçlarına göre bölümler arasında serbestçe geçiş yapmaları teşvik edilir. Bir okul danışmanı psikososyal destek stratejileriyle başlayabilirken, bir mesleki eğitim eğitmeni doğrudan sınıf içi etkinliklere geçebilir.

Bu rehber katı bir kılavuz değil, esnek bir araç takımıdır.

Rehberin bir diğer ayırt edici özelliği de katılımcıların bakış açısidir. Rehber boyunca, gerçek hikayeler, alıntılar ve öğretmenler, öğrenciler ve destek personelinin gözlemleri yer almaktadır. Bunlar, içeriği gerçek hayata dayandırır ve her istatistiksel sonucun kişisel bir yolculuğu yansıttığını hatırlatır. Ayrıca, burada tanıtılan her araç gerçek okullarda ve gerçek öğrencilerle test edilmiştir.

Sonuç olarak, bu rehber yalnızca bir öğretim aracı değil. Eğitimi bir toplumsal dayanışma biçimi olarak yeniden tanımlamaya bir davet. Mülteci akınlarının, bölünmenin ve eşitsizliğin manşetlere hakim olduğu bir dönemde, mesleki eğitim kurumları, eğer biz istersek, bağlantı, iyileşme ve dönüşüm mekanları haline gelebilir.

Konsorsiyum, bu rehber aracılığıyla eğitimcilere yalnızca araçlar değil, aynı zamanda şu zihniyeti de kazandırmayı umuyor:

Empati, kültürel tevazu ve sistematik bakıma odaklanan bir zihniyet. Eğitim, genç mültecileri yalnızca işgücü piyasasına hazırlamakla kalmamalı, aynı zamanda toplumu onları toplumun bütüncül, dirençli ve değerli üyeleri olarak karşılamaya hazırlamalıdır.

Aşağıda, konsorsiyumun liderliğinde hazırlanan e-kitabın tüm bölümlerinin tam yapılandırılmış ve ayrıntılı bir İngilizce versiyonu bulunmaktadır. Her bölüm özeti, net hedefler, hedef konular ve belirli içerik açıklamalarıyla zenginleştirilmiştir.

BÖLÜM 2:

TEORİK BAKIŞ

2. Bölüm, HELP-VET projesi kapsamında yürütülen ulusal araştırmanın temel bulgularının kapsamlı bir sentezini sunmaktadır. Bu bölüm, mesleki eğitim ve öğretim profesyonellerine, mülteci ve göçmen çocukların mesleki eğitim ve öğretim (MEÖ) sistemlerine entegrasyonu ile ilişkili pratik zorluklar ve fırsatlar hakkında daha derin bir anlayış kazandırmak üzere tasarlanmıştır.

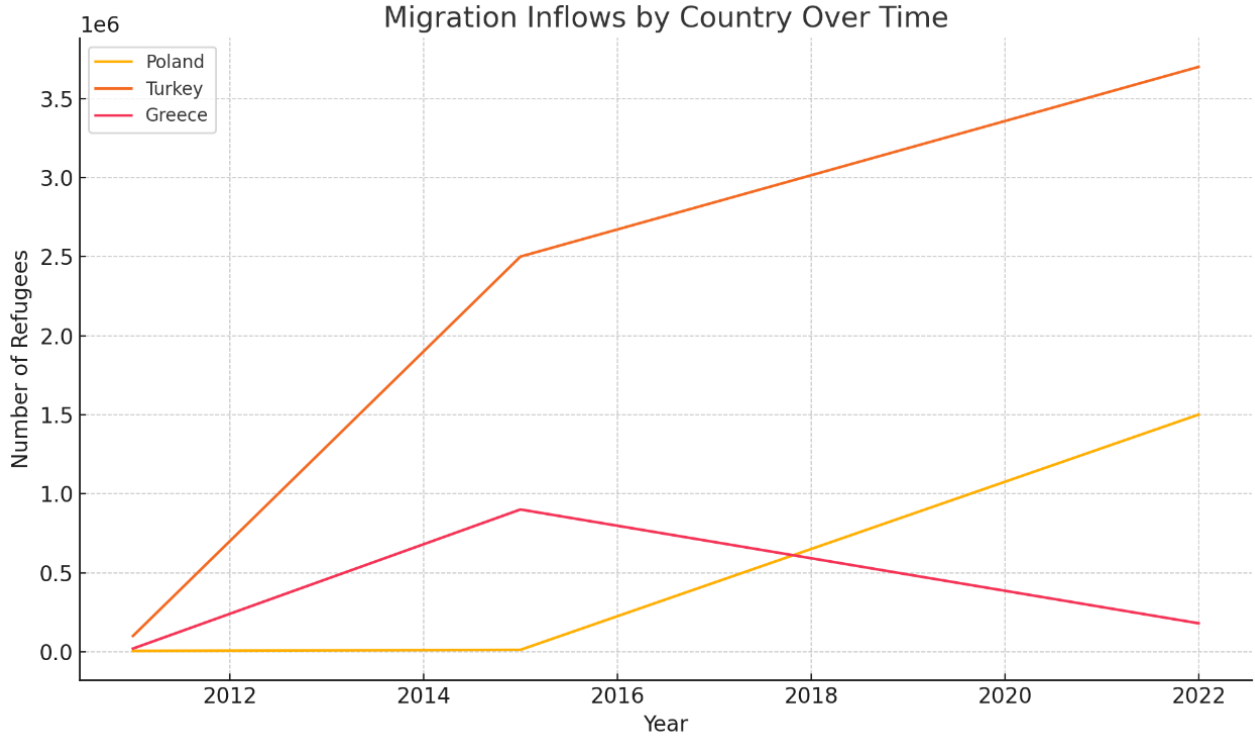
Polonya, Türkiye ve Yunanistan genelinde yürütülen kapsamlı masa başı araştırmaları, görüşmeler ve detaylı anketlere dayanan bu bölüm, göçmen ve mültecilerin entegrasyon süreçleri hakkında kanıta dayalı bilgiler sunmaktadır. Bu bilgiler, farklı eğitim ortamlarındaki eğitimcilerin ve öğrencilerin karmaşık dinamiklerini ortaya koymaktadır. Bölüm, mesleki eğitim öğretmenlerinin karşılaştığı dil engelleri, kültürel farklılıklar, organizasyonel zorluklar ve yetersiz eğitim kaynakları gibi pratik zorlukları ele almakla kalmayıp, aynı zamanda mesleki eğitim profesyonellerinin ve mülteci ailelerin dile getirilen ihtiyaçlarını, beklentilerini ve önceliklerini de vurgulamaktadır.

Bu bölümde, hedeflenen dil destek programları ve kültürel açıdan duyarlı pedagojik yaklaşımlar aracılığıyla dil ve kültür engellerinin aşılmasının eğitim sonuçlarını önemli ölçüde nasıl iyileştirebileceği incelenmektedir.

Ayrıca, öğretmen eğitimi, kapasite geliştirme ve müfredata uyum stratejileri de dahil olmak üzere mesleki eğitim kurumlarında uzun vadeli iyileştirmeler için gerekli sistemik çözümler de ele alınmaktadır. Ayrıca, bölüm mülteci çocukların karşılaştığı duygusal ve psikolojik zorlukları ele almakta ve travmayla başa çıkmak ve duygusal dayanıklılığı kolaylaştırmak için psikososyal desteğin eğitim uygulamalarına entegre edilmesine rehberlik etmektedir.

Bu bölüm, mesleki eğitim ve öğretim profesyonellerinin mülteci ve göçmen eğitiminin çok yönlü ortamında yol almalarına yardımcı olmak için titiz bir analizle belirlenen gerçek yaşam sorunlarını incelemektedir. Mülteci ve göçmen çocuklar için daha iyi akademik sonuçlar ve daha sorunsuz sosyal entegrasyonu teşvik etmek üzere tasarlanmış, daha kapsayıcı, duyarlı ve etkili eğitim stratejileri ve uygulamaları tasarlamak için kritik bir kaynaktır. Sonuç olarak, bu bölüm eğitimcilere zorlukları anlamlı öğrenme deneyimlerine ve başarılı entegrasyon sonuçlarına dönüştürmek için gereken bilgi, beceri ve araçları sağlayarak onları güçlendirir.

2.1 Göç eğilimleri ve mülteci bağlamı

Şekil 1 : Polonya, Türkiye ve Yunanistan'a göç akımları (2011-2022)

Polonya, Türkiye ve Yunanistan, demografik profillerini yeniden şekillendiren ve özellikle mesleki eğitim ve öğretim (MEÖ) alanında eğitim sistemlerine yeni talepler getiren önemli ve sürekli değişen göç eğilimleri yaşamıştır. Bu göç eğilimlerini ve mülteci bağlamını anlamak, mülteci ve göçmen çocukların ihtiyaçlarına göre uyarlanmış etkili ve kapsayıcı müdahaleler geliştirmek için hayati önem taşımaktadır.

Polonya'da göç, ülke 2004 yılında Avrupa Birliği'ne katılana kadar önemli bir politika konusu değildi. Polonya, özellikle 2022'de Ukrayna'da savaşın patlak vermesinden sonra göçmenler için bir hedef ülke haline geldi. Bu çatışma, yaklaşık 1,5 ila 2,5 milyonu Polonya'da kalan 8 milyondan fazla Ukraynalının hızlı bir şekilde akınına yol açtı. Yeni gelenlerin çoğu kadın ve çocuktu ve bu da erişilebilir çocuk bakımı, okul eğitimi, barınma ve sağlık hizmetlerine acil ihtiyaç duyulmasına neden oldu. Böyle bir demografik değişime büyük ölçüde hazırlıksız olan Polonya eğitim kurumları, Lehçe konuşmayan binlerce çocuğu sınıflara entegre etme gibi acil bir zorlukla karşı karşıya kaldı. Acil durum önlemleri kamu eğitim kurumlarına hızlı kaydı sağlarken, dil öğrenimi, sosyal entegrasyon ve akademik destek için uzun vadeli stratejiler hala geliştirme aşamasındadır.

Dünyanın en büyük mülteci ev sahibi ülkesi olan Türkiye, Afganistan, Irak ve diğer bölgelerden gelen göçmenlerin yanı sıra geçici koruma altındaki 3,6 milyondan fazla Suriyeliyi kabul etmiştir. Türkiye, 2011 yılından bu yana bu akını yönetmek için acil insani yardımdan daha yapılandırılmış uzun vadeli entegrasyon planlarına kadar çeşitli politikalar uygulamıştır. Bu çabalara rağmen, dil öğrenimi, resmi eğitime sınırlı erişim ve ekonomik dışlanma gibi engeller kalıcı sorunlar olmaya devam etmektedir. Türk mesleki eğitim ve öğretim sistemi, kapsayıcı ve çok dilli eğitimin mülteci çocukları destekleme ve onları gelecekteki istihdama hazırlamadaki kritik rolünün bilincinde olarak bu gerçeklere kademeli olarak uyum sağlamaktadır. Türkiye,

son yıllarda kapsayıcı eğitimi desteklemek için öğretmen eğitimi, müfredat geliştirme ve dijital eğitim platformlarına yaptığı yatırımları artırmıştır .

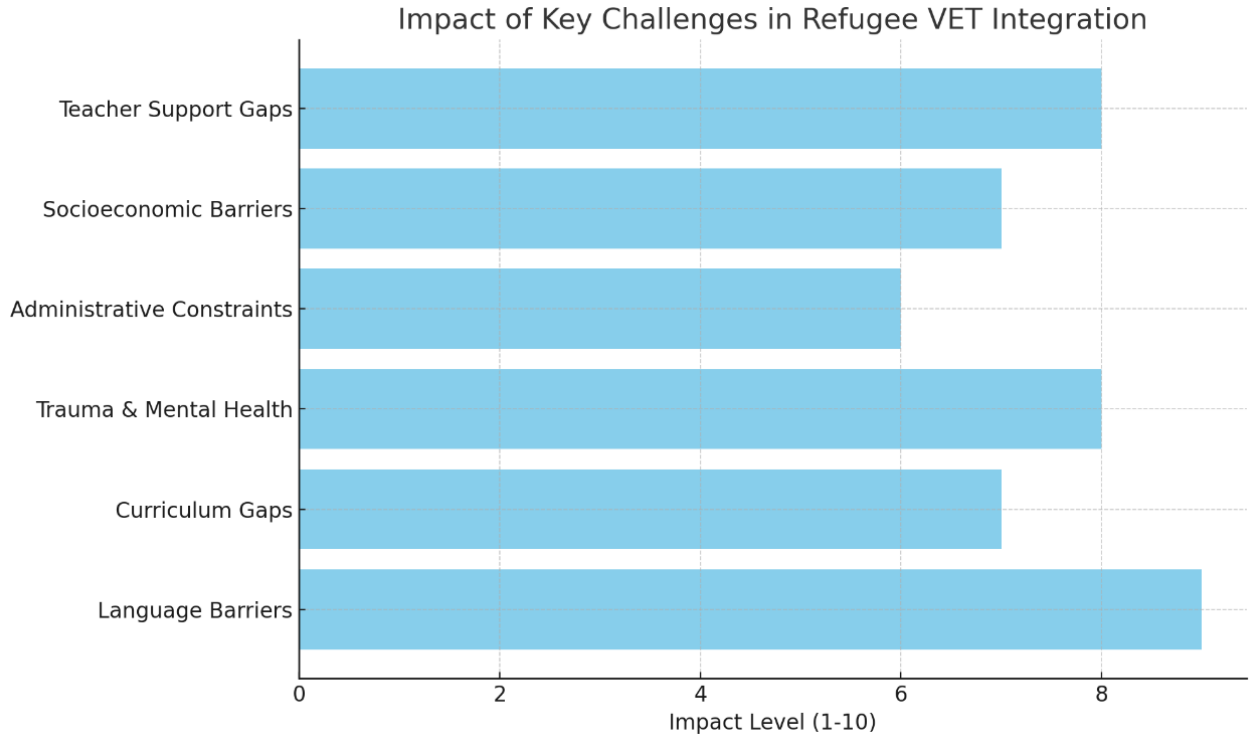
Yunanistan, özellikle 2015 göç krizi sırasında Avrupa Birliği'ne önemli bir giriş noktası olmuştur. Çoğunlukla Suriye, Irak ve Afganistan'dan gelen mülteci akını, özellikle Ege adalarındaki yerel altyapı üzerinde baskı oluşturmıştır. Önemli AB desteği ve politika reformları iyileştirmeleri kolaylaştırmış olsa da, Yunan eğitim sistemi aşırı kalabalık okullar, sınırlı personel eğitimi ve mülteci öğrencileri destekleyecek kaynak eksikliği gibi zorluklarla karşı karşıya kalmaya devam etmektedir. Ülkenin mesleki eğitim ve öğretim sektörü, pilot programlar, kültürlerarası eğitim ve STK'lar ile kamu eğitim sağlayıcıları arasındaki artan iş birliği yoluyla bu eksiklikleri sistematik olarak gidermeye ancak yakın zamanda başlamıştır. Özellikle öğleden sonraları düzenlenen hazırlık sınıfları ve mobil destek ekipleri gibi girişimler, mülteci öğrenciler için temel geçiş yolları sağlamıştır.

Her üç ülkede de demografik değişimler, farklı kültürel, dilsel ve sosyoekonomik geçmişlere sahip öğrencilere hitap edebilecek kapsayıcı eğitim sistemleri geliştirme ihtiyacını vurgulamıştır. Mülteci çocukların mesleki eğitim kurumlarına entegrasyonu yalnızca dil eğitimi ve müfredat uyarlaması değil, aynı zamanda travmayla başa çıkmak ve uzun vadeli gelişimi kolaylaştırmak için duygusal ve psikolojik destek de gerektirmektedir. Bu önlemler, sık sık yer değiştirmelerin veya yasal statü değişikliklerinin eğitim sürekliliğini aksatabileceği mülteci nüfusunun hareketliliğini ve belirsizliğini de dikkate almalıdır .

Dahası, bu eğilimler daha derin yapısal sorunları ortaya koyuyor: uzman öğretmen kadrosu eksikliğinden kültürel açıdan hassas müfredatların yokluğuna kadar. Göç, bu zorluklara ortak bir yanıt sağlamak için okullar, yerel topluluklar ve kamu otoriteleri arasında gelişmiş iş birliğine duyulan ihtiyacı da vurguladı. Daha da önemlisi, Polonya, Türkiye ve Yunanistan arasındaki karşılaştırmalı bilgiler, özellikle dijital öğrenme araçları, travmaya duyarlı öğretim ve veli ve toplum katılımı konularında stratejilerin paylaşılmasının değerini vurguluyor. Avrupa Birliği ve küresel STK'lardan gelen uluslararası destek, ulusal müdahaleleri güçlendirmek ve entegrasyon çabalarının ulusal eğitim çerçevelerine duyarlı ve sürdürülebilir bir şekilde entegre olmasını sağlamak için hayati önem taşıyor.

Göç, Avrupa ve ötesinde sosyal ve eğitimsel ortamı şekillendirmeye devam ederken, mesleki eğitim ve öğretim profesyonellerinin bilgili ve esnek kalması gerekmektedir. Mülteci krizinin ve ilgili göç eğilimlerinin daha geniş bağlamını dikkate alarak, eğitimciler, geçmişleri veya kökenleri ne olursa olsun tüm öğrencileri destekleyen daha etkili uygulamalar ve ortamlar tasarlayabilirler.

2.2 Mesleki eğitim ve öğretimde kapsayıcılığın temel zorlukları

Şekil 2 : Mülteci ve göçmen öğrencilerin mesleki eğitimde karşılaştıkları temel entegrasyon zorluklarının göreceli etkisi

Mülteci ve göçmen çocuklar, mesleki eğitim ve öğretim sistemlerine entegre olurken birbiriyle ilişkili birçok zorlukla karşı karşıya kalmaktadır. Bu zorluklar dil, eğitim, kurumlar ve psikososyal alanı kapsamakta olup, eğitimciler, politika yapımcılar ve destek ağlarından bireyselleştirilmiş müdahaleler gerektirmektedir.

Dil engelleri ve eğitim boşlukları

Dil engeli, her üç ülkede de en kalıcı engellerden biridir. Ev sahibi ülkenin dilini (Lehçe, Türkçe veya Yunanca) yeterli düzeyde bilmeyen mülteci öğrenciler genellikle talimatları anlamakta, sınıf arkadaşlarıyla iletişim kurmakta veya değerlendirmelerde iyi performans göstermekte zorlanırlar. Bu zorluklar, öğrenciler eğitimlerine ara verdiklerinde veya daha önce resmi bir eğitim almamış olduklarında daha da kötüleşir ve bu da farklı okuryazarlık seviyelerine yol açar. Dil farklılıkları akademik sonuçları etkiler ve öğrencilerin sosyal ve mesleki faaliyetlere katılımını engelleyerek dışlanma riskini artırır.

Müfredat uyarlaması ve öğretim kısıtlamaları

Mesleki eğitim öğretmenleri, standartlaştırılmış müfredatı dilsel ve kültürel açıdan çeşitlilik gösteren sınıflara uyarlamada sıklıkla zorluklarla karşılaşır. Farklı akademik seviyelerdeki öğrencilerin bulunduğu çok seviyeli sınıflar, sınırlı eğitim ve kaynaklar nedeniyle uygulanması zor olabilen farklılaştırılmış bir öğretim gerektirir. Ayrıca, çeviri ve kültürel açıdan uygun öğretim materyallerinin yanı sıra, öğretmenlerin etkili ders planları ve değerlendirme yöntemleri geliştirmeleri için destek eksikliği de dikkat çekicidir. Bu eksiklikler, pratik terminolojinin yeni başlayanlar için karmaşık olabileceği teknik ve mesleki derslerde en belirgindir.

Travma ve duygusal sıkıntı

Birçok mülteci öğrenci travma deneyimlerini beraberinde taşımaktadır. Bu psikolojik yükler, sınıftaki konsantrasyonu, motivasyonu ve davranışları etkileyebilir. Travma odaklı pedagoji eğitimi nadir olduğundan,

öğretmenler genellikle bu etkilerle başa çıkmaya hazırlıksızdır. Okul rehberlik hizmetlerinin veya psikososyal destek mekanizmalarının eksikliği, okulların bu ihtiyaçlara yanıt verme becerisini sınırlamaktadır. Dahası, ruh sağlığı konusundaki damgalanma, hem öğrencileri hem de ailelerini yardım aramaktan caydırarak pratik desteğe erişimde ek engeller yaratabilir.

Kurumsal ve idari kısıtlamalar

Birçok bölgede, mesleki eğitim ve öğretim sağlayıcıları mülteci entegrasyonunun özel gerekliliklerini karşılayacak tam donanıma sahip değildir. Bu durum, öğretmenlerin kültürlerarası beceriler konusunda yetersiz eğitim almalarını, kalıcı destek yapılarının bulunmamasını ve geçici fonlara veya kısa vadeli programlara bel bağlamayı içerir. Eğitim yetkilileri, STK'lar ve toplum ortakları arasındaki parçalı koordinasyon, tutarlı hizmetlerin sunulmasını engellemektedir. Bazen, uygunluk kısıtlamaları veya bürokratik engeller, mülteci öğrencilerin mesleki eğitim programlarına kaydolmasını veya tamamlayıcı destek hizmetlerine erişmesini engellemektedir.

Sosyo-ekonomik baskılar ve teşvikler

Bazı mülteci çocuklar, ev sahibi ülkelerde kalışlarını geçici olarak görüyor ve bu da dil öğrenme veya uzun vadeli eğitim hedeflerine yatırım yapma motivasyonlarını azaltıyor. Aileler izole kamplarda yaşadığında veya yasal belirsizliklerle karşı karşıya kaldığında bu algı daha da güçleniyor. Bu sosyoekonomik koşullar, okula devamı etkiliyor ve mesleki eğitim programlarına katılım eksikliğine katkıda bulunuyor. Maddi güvencesizlik ve çocukların hane halkı gelirine katkıda bulunma zorunluluğu da, düzenli okula devam ve katılımın önündeki engeller arasında yer alıyor.

Mesleki eğitim personeli desteğindeki boşluklar

Öğretmenler, çok dilli sınıflarda çalışma, kültürel çeşitliliği yönetme ve travma bilincine sahip öğretim uygulamaları gibi alanlarda mesleki gelişime ihtiyaç duyduklarını bildirmektedir. Çoğu durumda, destek tutarsız ve sürdürülebilir değildir. Öğretmenler genellikle çabalarında kendilerini izole hisseder ve sistemik destek yerine kişisel bağlılığa güvenirler. Diğer entegrasyon bağlamlarında kanıtlanmış etkililiklerine rağmen, akran öğrenimi, mentorluk ve iş birliğine dayalı problem çözme fırsatları sınırlıdır.

Teknoloji ve kaynaklardaki eşitsizlikler

Dijital araçlara ve eğitim teknolojisine erişim eşitsiz olmaya devam ediyor. Bazı ortamlarda, mülteci öğrenciler ve aileleri e-öğrenme platformlarından yararlanmak için gereken cihazlara, internet bağlantısına veya dijital becerilere sahip değil. Benzer şekilde, mesleki eğitim ve öğretim öğretmenleri dijital araçları etkili bir şekilde kullanmak için gerekli eğitime sahip olmayabilir ve bu da özellikle COVID-19 salgını gibi kesinti dönemlerinde karma veya uzaktan eğitim çözümleri sunma becerilerini sınırlayabilir.

Çözüm

Karmaşık ve birbiriyle örtüşen zorluklar, mülteci ve göçmen öğrencilerin mesleki eğitim programlarına entegrasyonunu şekillendirmektedir. Bu zorlukların üstesinden gelmek, dil eğitimi, esnek müfredat, travma odaklı öğretim ve sektörler arası iş birliğini içeren bütüncül bir yaklaşım gerektirir. Öğretmen gelişimine, kapsayıcı okul ortamlarına ve yerel topluluklar ile mülteci ve göçmen destek hizmetleriyle gelişmiş koordinasyona sürekli yatırım yapılması, tüm öğrencilerin, geçmişlerine bakılmaksızın, başarılı olabileceği mesleki eğitim sistemleri oluşturmak için hayati önem taşımaktadır.

2.3 Yasal ve politika çerçeveleri

Tablo 1 : Ulusal yasal ve politika çerçevelerinin karşılaştırmalı genel görünümü

Ülke	Temel politikalar	Kapsayıcılık önlemleri	Ana boşluklar
Polonya	Ukraynalılar için geçici koruma (2022), AB ile uyum	Eğitime ve dil desteğine kolay erişim	Ulusal strateji eksikliği, öğretmenlere yönelik sınırlı eğitim
Türkiye	Geçici Koruma Yönetmeliği (2014), açık kapı politikası (2011)	Devlet okullarına geçiş, Göçmen Eğitim Birimleri	Dengesiz uygulama, aşırı yüklenmiş sistem
Yunanistan	3907/2011 sayılı Kanun, 4375/2016 sayılı Kanun, Hazırlık sınıfları	Hazırlık sınıfları, dil ve psikososyal destek	Personel yetersizliği olan okullar, kaynaklar

Ulusal yasal çerçeveler, kurumsal yapılar ve uluslararası politika yükümlülükleri, mülteci ve göçmen çocukların mesleki eğitim ve öğretim sistemlerine entegrasyonunu büyük ölçüde etkilemektedir. Polonya, Türkiye ve Yunanistan, göç ve iltica yönetimine yönelik farklı, ancak bazen örtüşen yaklaşımlar geliştirmiş ve bunların etkileri farklı olmuştur.

Yunanistan son on yılda önemli yasal reformlardan geçti. 3907/2011 sayılı Kanun ve 4375/2016 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle, ulusal iltica prosedürleri Avrupa Birliği'nin Ortak Avrupa İltica Sistemi (CEAS) ile uyumlu hale getirildi. Bu yasalar, Yunan İltica Servisi ve Kabul ve Kimlik Tespit Servisi'nin kurulmasına yol açtı. Bu gelişmeler iltica prosedürlerini sistematize etmeyi amaçlasa da, sık sık yapılan yasal değişiklikler ve finansman istikrarsızlığı bunların etkinliğini sınırladı. Göçmenlik ve Sosyal Entegrasyon Kanunu (4251/2014 sayılı Kanun), üçüncü ülke vatandaşlarına giriş, ikamet ve belirli sosyal hakları kapsayan genel bir çerçeve sunmakla birlikte uygulamada boşluklar devam etmektedir. Yunanistan ayrıca, büyük göçmen nüfuslarına hizmet veren okullarda kabul sınıfları ve dil destek programları oluşturulması da dahil olmak üzere göçmenleri eğitime entegre etmek için önlemler aldı. Ancak birçok okul, yetersiz personel, düzensiz okul devamsızlığı ve kültürel arabuluculuk hizmetlerinin eksikliği nedeniyle uygulama zorluklarıyla karşı karşıyadır.

AB düzeyinde, Kabul Koşulları Direktifi ve İltica Prosedürleri Direktifi gibi direktifler, iltica süreci ve destek hizmetleri için asgari standartları belirlemektedir. Düzensiz göçü azaltmayı amaçlayan 2016 AB-Türkiye Bildirisi, iltica yönetimini daha da karmaşık hale getirerek mülteci çocukların eğitime erişim hızını ve koşullarını etkilemektedir. İltica, Göç ve Entegrasyon Fonu (AMIF) ve Avrupa Sosyal Fonu Plus (ESF+) kapsamındaki fonlar, entegrasyon çabalarını desteklemektedir. Ancak, projelerin sürekliliği ve kaynakların sürdürülebilirliği konusunda endişeler devam etmektedir.

Türkiye , iç savaştan kaçan Suriyeliler için 2011 yılından bu yana uyguladığı "açık kapı politikası"nın ardından, 2014 yılında yürürlüğe giren Geçici Koruma Yönetmeliği kapsamında faaliyet göstermektedir. Bu çerçeve sağlık hizmetlerine, eğitime ve istihdama erişim sağlasa da, yüksek talep, sınırlı kaynaklar ve idari kapasite sorunları nedeniyle sahadaki gerçekler genellikle farklılık göstermektedir. Türkiye'deki mülteci çocuklara yönelik eğitim olanakları arasında kamplarda eğitim ve devlet okullarına entegrasyon yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı ayrıca Göçmen Eğitim Birimleri kurmuş ve genel eğitim sisteminde mülteci öğrencilerin geçici eğitim merkezlerinden devlet okullarına geçişlerini desteklemiştir. Ancak uygulama bölgeye göre değişmekte ve birçok çocuk dil engelleri, maddi zorluklar veya yasal belirsizlikler nedeniyle sistemin dışında kalmaktadır.

Polonya, özellikle Ukrayna'daki savaştan bu yana hızlı bir mülteci akınıyla karşı karşıya kalmıştır. Ülkenin birleşik bir ulusal entegrasyon stratejisi olmasa da, son yasal düzenlemeler Ukrayna'dan gelen çocuklar için okul kayıt prosedürlerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. 2022'deki acil durum mevzuatı, Ukrayna vatandaşları için ikamet ve eğitime erişim koşullarını basitleştirmiştir. Ancak, uluslararası öğrencilerin entegrasyonu için merkezi bir eğitim çerçevesi olmadığından destek parçalı kalmaktadır. Yasal çerçevenin büyük bir kısmı, Geçici Koruma Direktifi gibi AB düzenlemelerine dayanan geçici koruyucu hükümler tarafından şekillendirilmiştir. Bununla birlikte, uzun vadeli yasal netliğin eksikliği, yetersiz öğretmen eğitimi ve mültecileri desteklemek için sınırlı altyapı nedeniyle zorluklar devam etmektedir. Belediyeler ve okullar genellikle genel ulusal koordinasyon olmaksızın önlemleri yorumlamak ve uygulamaktan sorumludur.

Uluslararası etki ve koordinasyon

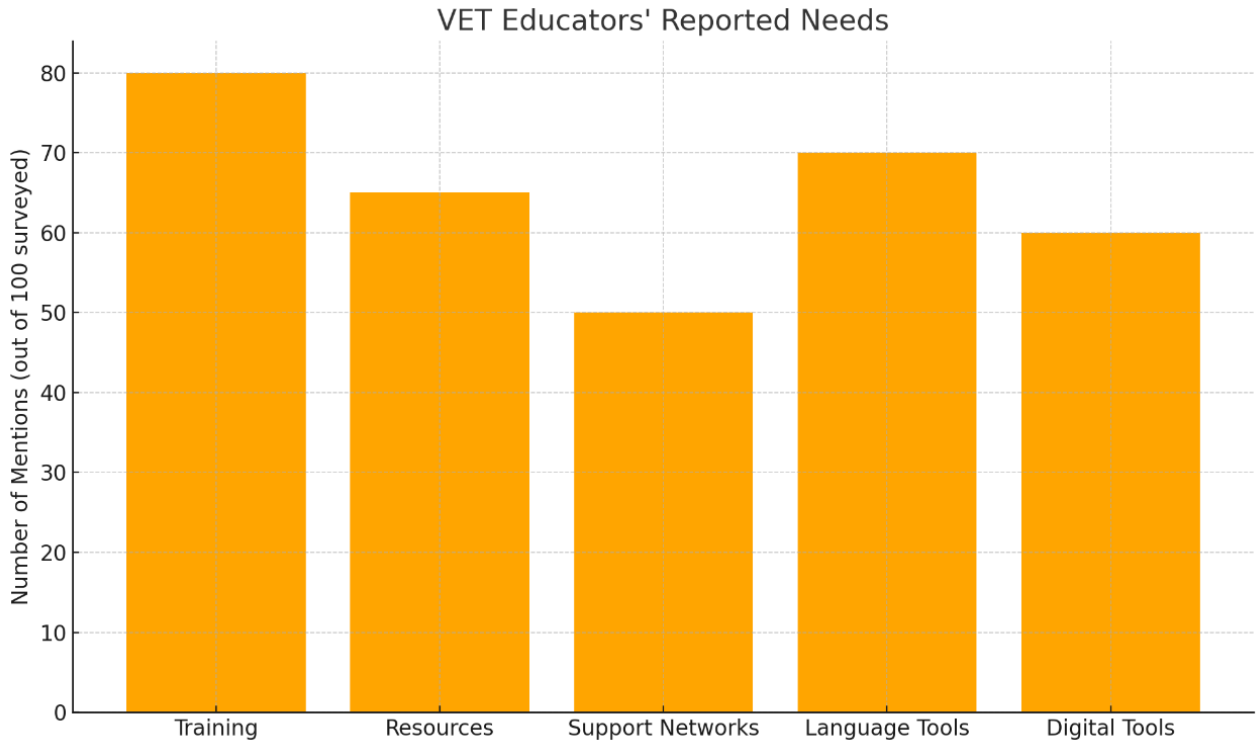
Her üç ülkede de uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları, hükümet çalışmalarını tamamlamada önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin Yunanistan'da METAdrasi ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği gibi STK'lar dil kursları, hukuki yardım ve psikososyal destek sunmaktadır. Türkiye'de ise UNICEF, GIZ ve Save the Children gibi kuruluşlar öğretmen eğitimlerini desteklemekte, eğitim materyalleri geliştirmekte ve resmi eğitim sistemine erişimi olmayan çocuklara hizmet sunmaktadır. Gönüllüler tarafından verilen dil kursları, bağış toplama kampanyaları ve karşılıklı yardım grupları sayesinde Polonya, özellikle Ukrayna mülteci krizine yanıt olarak sivil toplum katılımında artış görmüştür.

Erasmus+, AMIF ve Avrupa Eğitim Alanı kapsamındaki ulusal programlar gibi AB tarafından finanse edilen girişimler, entegrasyon sonuçlarını iyileştirmeyi ve öğretmenlerin kapasitelerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ancak, bu girişimlerin çoğu proje bazlı ve sınırlı süreli olduğundan, ölçeklenebilirlikleri ve sürdürülebilirlikleri konusunda soru işaretleri yaratmaktadır.

Etkili uygulamanın önündeki engeller

Ulusal politikalar farklı düzeylerde bağlılık ve kapasite yansıtsa da, uygulamada idari parçalanma, değişen politika öncelikleri, sınırlı sektörler arası iş birliği ve mülteci eğitimi konusunda eğitimli uzman profesyonel eksikliği gibi ortak engellerle karşı karşıyadır. Ayrıca, mülteci öğrencilerin eğitimsel ilerlemelerinin veri toplanması ve izlenmesinin iyileştirilmesine yönelik genel bir ihtiyaç da bulunmaktadır. Yasal taahhütlerin etkili eğitim sonuçlarına dönüştürülmesi için daha anlaşılır yönergelere, farklı paydaşlar arasında iş birliğine ve altyapı ve mesleki gelişime sürekli yatırıma ihtiyaç vardır.

Sonuç olarak, mülteci ve göçmenlerin mesleki eğitim ve öğretime entegrasyonunu desteklemek için yasal ve politik çerçeveler mevcut olsa da, bunların başarısı tutarlı uygulamaya, yeterli kaynaklara ve değişen demografik ve jeopolitik koşullara sürekli uyum sağlamaya bağlıdır. Politika ve uygulama arasındaki bağın güçlendirilmesi, tüm öğrenciler için kaliteli eğitime eşit erişimin sağlanması açısından kritik öneme sahiptir.

Şekil 3 : Mültecilerin katılımını destekleyen mesleki eğitim öğretmenlerinin en sık bildirilen ihtiyaçları

2.4 Uygulamada vaka çalışmaları

Bu bölüm, mesleki eğitim kurumlarının, belediyelerin, STK'ların ve uluslararası kuruluşların mülteci ve göçmen çocukların entegrasyonunun zorluklarına nasıl yanıt verdiğini gösteren Polonya, Türkiye ve Yunanistan'dan gerçek vaka çalışmaları sunmaktadır. Her örnek, farklı bir bağlamı vurgulayarak, yenilikçi stratejiler, sektörler arası iş birliği ve eğitimsel ve sosyal sonuçları iyileştiren uyarlanabilir çözümler sunmaktadır. Bu vaka çalışmaları, entegrasyona yaratıcılık, empati ve stratejik planlama ile yaklaşıldığında neler başarılabileceğini göstererek mesleki eğitim profesyonellerine ilham vermeyi ve onları bilgilendirmeyi amaçlamaktadır.

1. ^{Vaka} Çalışması: Polonya, Yerel okul Ukraynalı mültecilere uyum sağlıyor

Konum: Lublin, Doğu Polonya

Bağlam: 2022'de Ukrayna'da savaşın patlak vermesinin ardından Lublin'deki bir meslek okulu, çoğu çok az Lehçe konuşan veya hiç konuşmayan 200'den fazla Ukraynalı öğrenciyi hızla kabul etti.

Alınan tedbirler:

- Ukraynaca konuşan gönüllülerin işe alınması için bir üniversiteyle işbirliği yapılması.
- Öğretmenlere travma odaklı pedagoji eğitimi.
- Mentorluk ve ders dışı entegrasyon programları başlatıldı.

Sonuçlar: Mülteci öğrencilerin %75'inden fazlası altı ay içinde kendilerini hoş karşılanmış ve desteklenmiş hissetti .

2. ^{Vaka} Çalışması: Türkiye, Suriyeli gençler için dijital mesleki eğitim

Konum: Gaziantep, Türkiye'nin güneydoğusu

**Avrupa Birliği
tarafından ortak
finanse edilmektedir**

Bağlam: Genç mülteciler, özellikle kızlar, yüz yüze mesleki eğitim programlarına katılımda engellerle karşılaşılıyordu.

Aşağıdaki tedbirler alındı:

- Mutfak sanatları ve programlama alanında dijital mesleki eğitimin pilot uygulaması.
- Evlere tablet ve internet erişiminin dağıtımı.
- Derslerin dil öğrenimi ve uzaktan koçlukla birleştirilmesi.

Sonuçlar: İlk yılda 600'den fazla kayıt yapıldı. Katılımcıların %40'ı staj buldu veya serbest çalışan olarak çalıştı.

3. ^{Vaka} Çalışması 3: Yunanistan, Hazırlık Sınıfları ve STK İş Birliği

Yer: Atina

Bağlam: Mülteci çocuklar dil ve kültürel engeller nedeniyle düzenli mesleki eğitim kurslarında zorluklarla karşılaşılıyordu.

Alınan önlemler

- Yunanca dilini öğretmek için hazırlık sınıfları kuruldu.
- Kültürel araçlar sağlamak için METAdrası ile işbirliği .
- Erasmus+ programı ile kültürlerarası öğretim konusunda öğretmenlerin eğitilmesi.

Sonuçlar: Okul terk oranları yarı yarıya azaldı ve yaklaşım ulusal düzeyde benimsendi.

4. Vaka Çalışması: Polonya, Krakow'daki Belediye ^{Koordinasyonu}

Konum: Krakow, Polonya

Bağlam: Mülteci kayıtları yerel okullara eşit olmayan bir şekilde aşırı yük bindiriyor.

Alınan tedbirler:

- Okul kapasitesini dengelemek için koordinasyon ofisinin oluşturulması.
- İlçeler arası mobil eğitim ve *danışmanlık kaynaklarının* paylaşımı .
- Entegrasyonu desteklemek amacıyla kültürlerarası topluluk etkinliklerinin düzenlenmesi.

Sonuçlar: Kaynakların adil dağılımının iyileştirilmesi, ailelerin okul hayatına katılımının artması.

5. Vaka Çalışması: Türkiye, ^{Mülteci} Kadınlara Yönelik Mesleki Eğitim

Konum: İzmir, Türkiye

Bağlam: Mülteci kadınlar istihdamda engellerle karşılaşılıyordu ve resmi eğitimden yoksundular.

Alınan tedbirler:

- Yerel *bir mesleki eğitim merkezi* aracılığıyla sunulan tekstil, el sanatları ve dil kursları .
- Haklar konusunda farkındalığı artırmak için yerinde çocuk bakımı ve eğitimi sağlandı.

Sonuçlar: 300'den fazla kadına eğitim verildi . Birçoğu küçük işletmeler kurdu veya kooperatiflere katıldı.

6. Vaka Çalışması 6: Yunanistan, ^{Mesleki} Eğitim ve Öğretim yoluyla kırsal alanlarda entegrasyon

Konum: Teselya Bölgesi, Yunanistan

Bağlam: Kırsal kesimdeki genç mültecilerin mesleki eğitim programlarına erişimi yoktu.

Alınan tedbirler:

- Tarım alanında uygulamalı eğitim için yerel çiftliklerle işbirliği yapılması.
- Dil öğrenimi ve teknik eğitimin birleşimi.

- Ulaşım ve kültürel oryantasyon konusunda *STK'lar yardımcı oldu.*

Sonuçlar: Birçok öğrenci çıraklık imkânı elde etti ve yerel toplumla ilişkilerini geliştirdi.

Bu vaka çalışmaları, esnek, bağlama duyarlı ve iş birliğine dayalı yaklaşımların önemli entegrasyon sonuçlarına yol açabileceğini göstermektedir. Ayrıca, sürdürülebilir yapılara, öğretmen desteğine ve öğrenci merkezli politikalara yatırım yapmanın önemini vurgulamaktadır.

Çözüm

Polonya, Türkiye ve Yunanistan'da mülteci ve göçmen çocukların mesleki eğitim ve öğretim sistemlerine entegrasyonu, göç eğilimleri, kurumsal çerçeveler, sınıf gerçekleri ve daha geniş sosyo-politik dinamikler tarafından şekillendirilen çok boyutlu bir süreçtir. Bu bölümde bu boyutlar ayrıntılı olarak incelenmiş ve dil engelleri, travma, eşitsiz politika uygulaması ve sınırlı öğretmen desteği gibi temel zorluklar belirlenmiştir.

Bu engellere rağmen, etkili uygulama örnekleri değişimin mümkün olduğunu göstermektedir. Kapsayıcılık politikaları, iyi koordine edilmiş yerel müdahaleler, hedefli öğretmen eğitimleri ve güçlü toplum katılımı, mülteci öğrencilerin okula erişimini, devamlılığını ve sonuçlarını başarıyla iyileştirmiştir.

Bu bölüm, mesleki eğitim ve öğretim profesyonelleri için bütüncül, öğrenci merkezli bir yaklaşımın önemini vurgulamaktadır. Eğitimsel kapsayıcılığı ele almak yalnızca pedagojik bir görev değildir. Empati, uyum ve iş birliği gerektiren sosyal bir sorumluluktur. Bilgili ve aktif kalarak, eğitimciler giderek çeşitlenen öğrenme ortamlarında olumlu dönüşümün kilit temsilcileri olarak hizmet verebilirler.

2. Bölüm'deki araştırma bulgularına ve vaka çalışmalarına dayanan bu bölüm, mesleki eğitim ve öğretim profesyonellerinin mülteci ve göçmen öğrenciler için kapsayıcı, kültürel açıdan duyarlı ve travma bilincine sahip öğrenme ortamları oluşturmalarına destek olmak için pratik araçlar ve stratejiler sunmaktadır. Araştırmalara ve denenmiş ve test edilmiş uygulamalara dayanan 3. Bölüm, eğitimcilere travmadan etkilenen geçmişlere sahip öğrencilerin çeşitli ve değişen ihtiyaçlarını karşılayan yöntemler ve kaynaklar sunmaktadır.

Bu araçlar farklı eğitim ortamlarına ve öğrenci profillerine uyarlanabilir. Bu bölümün merkezinde, mülteci, göçmen ve göçmen öğrencilerin homojen bir grup olmadığı; deneyimlerinin, güçlü ve zayıf yönlerinin büyük ölçüde farklılık gösterdiği gerçeği yer almaktadır. Bu nedenle, kapsayıcı eğitim hem esnek hem de duyarlı olmalıdır. Burada sunulan stratejiler, eğitime erişimi iyileştirmeyi ve tüm öğrenciler için eşitliği, dayanıklılığı ve aktif katılımı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Mesleki eğitim ve öğretim profesyonellerinin, daha kapsayıcı, empatik ve dinamik sınıflar oluşturmak için bu araçları bir temel olarak kullanmaları teşvik edilmektedir.

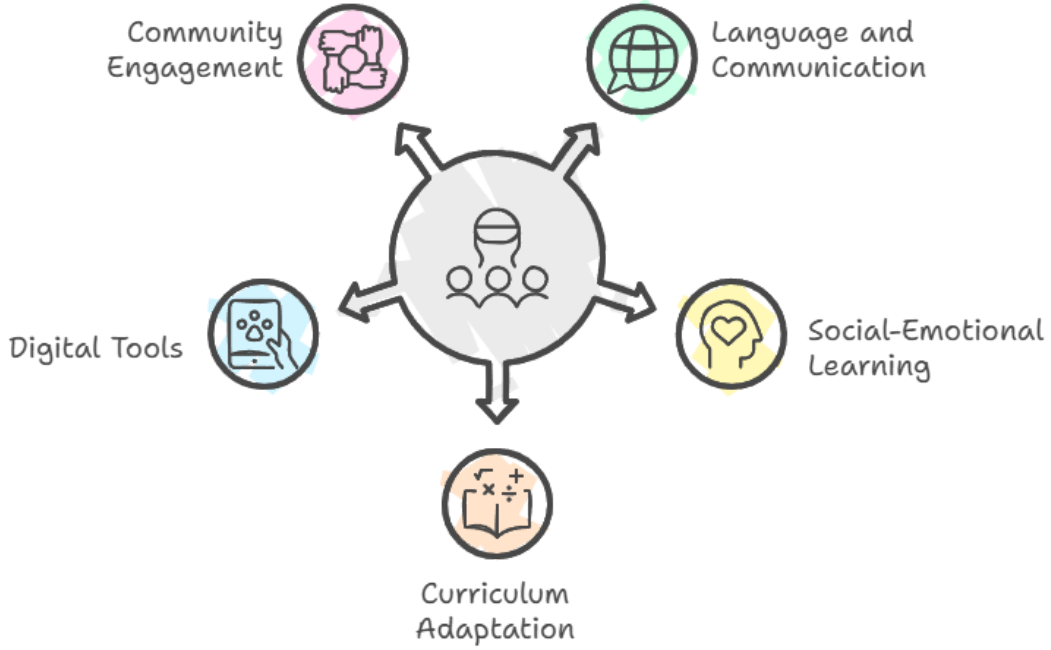
Bölüm, kapsayıcı mesleki eğitim ve öğretimin temel unsurları etrafında yapılandırılmıştır: dil ve iletişim, sosyal ve duygusal öğrenme, müfredat uyarlaması, dijital araçlar ve toplum katılımı.

BÖLÜM 3:

ARAŞTIRMA BULGULARI VE SONUÇLAR

araştırma bulgularına ve vaka çalışmalarına dayanan bu bölüm, mesleki eğitim ve öğretim profesyonellerinin mülteci ve göçmen öğrenciler için kapsayıcı, kültürel açıdan duyarlı ve travma bilincine sahip öğrenme ortamları oluşturmalarına destek olmak için pratik araçlar ve stratejiler sunmaktadır. Araştırmalara ve denenmiş ve test edilmiş uygulamalara dayanan 3. Bölüm, eğitimcilere travmatize geçmişe sahip öğrencilerin çeşitli ve değişen ihtiyaçlarını karşılayan yöntemler ve kaynaklar sunmaktadır.

Inclusive VET Education Strategies

Bu araçlar farklı eğitim ortamlarına ve öğrenci profillerine uyarlanabilir. Bu bölümün temel unsurlarından biri, mülteci, göçmen ve göçmen öğrencilerin homojen bir grup oluşturmadığının kabul edilmesidir; deneyimleri, güçlü yönleri ve zorlukları büyük ölçüde farklılık gösterir. Bu nedenle, kapsayıcı eğitim hem esnek hem de duyarlı olmalıdır. Burada sunulan stratejiler, eğitime erişimi iyileştirmeyi ve tüm öğrenciler için eşitlik, dayanıklılık ve aktif katılımı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Mesleki eğitim ve öğretim profesyonellerinin, daha kapsayıcı, empatik ve dinamik sınıflar oluşturmak için bu araçları bir temel olarak kullanmaları teşvik edilmektedir.

Bölüm, kapsayıcı mesleki eğitim ve öğretimin temel unsurları etrafında yapılandırılmıştır: dil ve iletişim, sosyal ve duygusal öğrenme, müfredat uyarlaması, dijital araçlar ve toplum katılımı.

3.1 Literatür taramasının özeti

Exploring Educational Inclusion for Displaced Learners

Temel bulgular

- **Politika ve sistem hazırlığı:** Her üç ülkede de eğitim sistemleri, mülteci ve göçmen öğrencilerin sayısı ve çeşitliliği nedeniyle baskı altındaydı. Yasal düzenlemeler genellikle okula erişime izin verse de, özellikle mesleki eğitim ve öğretim alanında sistemlerin hazırlığı eşitsiz kalmaktadır. Polonya ve Yunanistan kapsamlı ulusal entegrasyon stratejilerinden yoksunken, Türkiye geçici koruma için daha yapılandırılmış bir çerçeve içinde faaliyet göstermektedir. Kentsel ve kırsal alanlar arasında hazır olma konusunda önemli farklılıklar gözlemlenmiştir.
- **Dil ve öğrenme engelleri:** Öğrenciler ve öğretmenler arasındaki dil uçurumu, tekrarlayan bir sorundur. Mesleki eğitim sisteminde birkaç özel dil öğrenme programı bulunmaktadır ve mevcut materyaller genellikle yetersizdir veya profesyonel ortama uyarlanmamıştır. Bu durum, özellikle özel terminolojinin önemli olduğu teknik alanlarda mesleki eğitim programlarına katılımı ve başarıyı sınırlamaktadır.
- **Öğretmen hazırlığı ve eğitimi:** Her üç ülkedeki mesleki eğitim öğretmenleri, farklı sınıflar, travmatize olmuş gençler ve resmi eğitimlerini yarıda kesen öğrencilerle çalışma konusunda hedefli bir eğitime ihtiyaç duyulduğunu bildirmektedir. Kapsayıcı öğretim araçları ve çok dilli kaynaklar da sınırlıdır. Birçok öğretmen, yeterli hazırlık veya kurumsal destek olmadan kapsayıcılığı desteklemelerinin beklenmesinden dolayı hayal kırıklığına uğradığını ifade etmektedir.
- **Altyapı ve kaynaklardaki eşitsizlikler:** Okullar, altyapı ve destek kaynaklarında önemli eşitsizliklerle karşı karşıyadır. Birçok bölgede sınıflar aşırı kalabalıktır ve psikolojik hizmetlere, eğitim materyallerine veya tercüme desteğine erişim yetersizdir. Bu eşitsizlikler kırsal ve dezavantajlı bölgelerde daha belirgindir. Dijital öğrenme araçlarına erişim de eşitsizdir ve bu da eşitsizlikleri daha da kötüleştirmektedir.
- **Resmi olmayan ve STK girişimleri:** Tutarlı ulusal politikalar olmadan, STK'lar, uluslararası kuruluşlar ve yerel yönetimler genellikle boşluğu doldurur. Bu, dil desteği, kültürlerarası arabuluculuk, ders dışı öğrenme ve psikososyal bakımı içerir. Değerli olsalar da, bu çabalar genellikle geçicidir, bağışlara bağlıdır ve uzun vadeli sürdürülebilirlik planlamasından yoksundur.

- **Yasal ve sosyal statü sorunları:** Birçok mülteci ve göçmen öğrencinin yasal olarak belirsiz statüsü, eğitimlerini ve uzun vadeli planlamalarını etkilemektedir. Belgelendirme, barınma ve mali güvensizlikle ilgili sorunlar da eğitim sürekliliğini etkilemektedir. Bazı durumlarda, öğrenciler yasal veya bürokratik sorunlar nedeniyle lise veya yükseköğretime devam edememektedir.

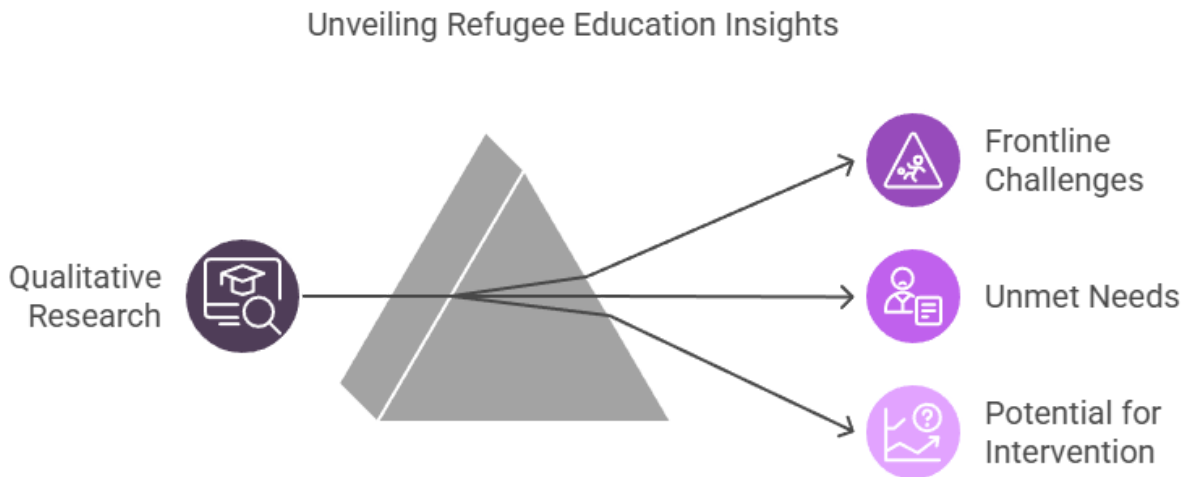
Ulusötesi karşılaştırmadan elde edilen bulgular: Ulusal bağlamlar farklılık gösterse de, ortak eğilimler ortaya çıktı. Bölgesel eşitsizlikler devam etse de, Türkiye merkezi entegrasyon politikalarını uygulamada daha ileri düzeyde görünüyor. Son zamanlarda çok sayıda mülteci alan Polonya, acil durum önlemlerine büyük ölçüde güvenirken, Yunanistan sınırlı kaynaklarla uzun süren bir göç sorununu yönetmeye devam ediyor. Tüm ülkeler, kurumlar arası iş birliğinin önemini ve sürdürülebilir finansman ihtiyacını kabul ediyor.

Masa başı araştırmasından elde edilen sonuçlar: Masa başı araştırma, mesleki eğitim ve öğretim bağlamında mülteci ve göçmenlerin eğitiminde sistematik ve uzun vadeli planlamaya duyulan güçlü ihtiyacı vurgulamaktadır. Her üç ülkede de entegrasyonun, politika uyumu, mesleki gelişim, kaynak yatırımı ve kapsayıcı bir okul kültürünü birleştiren çok düzeyli bir yaklaşım gerektirdiği konusunda fikir birliği vardır. Öğrencilerin psikososyal ihtiyaçlarının farkında olmak ve onlara geçmişlerine ve beklentilerine uygun dil ve mesleki destek sağlamak da aynı derecede önemlidir.

Literatür tarama aşamasının bulguları, sonraki nitel araştırmanın ve bu kılavuzun geliştirilmesinin temellerini oluşturmuştur. Mülteci ve göçmen öğrencilerin mesleki eğitim ve öğretimdeki eğitim deneyimlerini iyileştirmenin yalnızca erişim meselesi olmadığını, aynı zamanda kapsayıcılık, katılım ve gelecekteki fırsatlara giden yollar yaratmayı da içerdiğini vurgulamaktadırlar.

3.2 Görüşmelerden ve anketlerden elde edilen temel bulgular

Polonya, Türkiye ve Yunanistan'daki mesleki eğitim uzmanları, yöneticileri ve destek personeliyle yapılan görüşme ve anketleri içeren HELP-VET projesinin nitel araştırma aşaması, mülteci ve göçmen eğitiminin gerçek koşullarına dair derinlemesine bakış açıları sağlamıştır. Bu bakış açıları, literatür taramasının bulgularını tamamlayarak, ilgili kişilerin karşılaştığı zorlukları, karşılanmamış ihtiyaçları ve mesleki eğitim bağlamında anlamlı müdahale fırsatlarını ortaya koymaktadır.

Görüşmelerden ortaya çıkan sorunlar:

- **Dil ve iletişim zorlukları:** Öğretmenlerin büyük çoğunluğu, dil engellerini tüm ülkelerdeki en acil ve kalıcı engel olarak belirtmiştir. Bu akademik ve sosyal zorluklar, öğrencilerin sınıf içi tartışmalara katılma, akranlarıyla iş birliği yapma ve günlük hayata uyum sağlama becerilerini engellemiştir.
- **Ruh sağlığı ve duygusal refah:** Öğretmenler sıklıkla travmatik olaylar yaşamış veya istikrarsız ve güvenli olmayan koşullarda yaşamaya devam eden öğrencilerle karşılaşılıyordu. Kaygı, içe kapanma ve konsantrasyon güçlüğü gibi belirtiler yaygındı. Birçok kurum sürekli psikolojik destek sağlayamıyordu ve öğretmenler travma konularında eğitime şiddetle ihtiyaç duyduklarını ifade ediyorlardı.
- **Kültürel bütünleşme ve sınıf dinamikleri:** Katılımcılar, eğitim beklentilerinden cinsiyet normlarına kadar uzanan kültürel farklılıkların sınıfta sıklıkla yanlış anlamalara ve sürtüşmelere yol açtığını bildirdi. Öğretmenler, kapsayıcı bir sınıf kültürü oluşturmak ve kültürlerarası diyalogu kolaylaştırmak için örgütlü destek talep etti.
- **Mesleki izolasyon ve tükenmişlik:** Öğretmenler, mülteci ve göçmen öğrencilere destek verirken kendilerini yalnız hissediyorlardı. Düzenli eğitimlere veya meslektaşlarıyla iş birliğine sınırlı erişimleri olduğundan, çoğu kişisel inisiyatiflerine güveniyordu. Bu çabaların duygusal maliyeti, özellikle de yeterli kurumsal destek olmadan, sıklıkla mesleki stres ve tükenmişliğin bir kaynağı olarak gösteriliyordu.

Anketin temel bulguları:

- Ankete katılan öğretmenlerin yaklaşık %70'i mülteci veya göçmen öğrencilerle çalışmaya başlamadan önce herhangi bir özel eğitim almadıklarını belirtmiştir.
- Katılımcıların %80'den fazlası üç temel alanda mesleki gelişim istiyordu: ikinci dil desteği, travmaya duyarlı yaklaşımlar ve kültürlerarası yeterlilik.
- Katılımcılar ayrıca tercüme materyallerinin eksikliği, tercümanların yetersizliği ve uyarlamaya çok az yer bırakan esnek olmayan müfredat gibi idari engellere de dikkat çekti.
- Kentsel alanlardaki personel, STK'lara ve tamamlayıcı hizmetlere daha iyi erişim sağladıklarını bildirirken, kırsal alanlardaki öğretmenler desteklenmediklerini ve sınırlı kaynaklara sahip olduklarını hissettiklerini belirtti.

Ülke gözlemleri:

- Polonya'da , 2022 yılında Ukraynalı mültecilerin ani ve kitlesel gelişi, acil müdahale tedbirlerine yönelik önemli bir talep yarattı. Birçok öğretmen , derslerini planlamada asgari düzeyde rehberlik veya destekle yeni sorumluluklar üstlendi.
- Türkiye'de ulusal çerçeveler daha yerleşik olsa da, mülteci nüfusunun büyüklüğü kamu hizmetleri üzerinde sürekli bir baskı oluşturmaktadır. Bazı bölgeler iyi yapılandırılmış programlardan faydalanırken, diğerleri asgari düzeyde koordinasyonla faaliyet göstermektedir .
- Yunanistan'da mülteci sorununa uzun süre maruz kalma, politikaların kademeli olarak geliştirilmesine yol açmış olsa da, bunların uygulanmasında eşitsizlikler devam etmektedir. Göçmen yoğunluğunun yüksek olduğu bölgelerdeki eğitimciler, yorgunluğun ve istikrarlı, uzun vadeli çözümlere duyulan ihtiyacın altını çizmiştir .

Sektörden öneriler: Eğitimciler ve paydaşlar birkaç acil önceliğin altını çizdi:

- Devam eden, özel olarak hazırlanmış profesyonel gelişime erişimi genişletmek.
- Sınıflarda ve rehberlik ofislerinde dil ve kültür araçlarının tanıtılması.
- Okullar ve ülkeler genelindeki öğretmenler arasında akran öğrenimini teşvik etmek.
- Esnek müfredatların ve dili de kapsayan öğretim yöntemlerinin bütünleştirilmesi.

Sonuç: Görüşmelerde ve anketlerde kaydedilen görüşler, öğretmenlerin entegrasyonu kolaylaştırmadaki merkezi rolünü ve sınırlı kaynaklara sahip sistemlerdeki savunmasız konumlarını vurgulamaktadır. Görüşleri,

kapasite geliştirmenin, aktörler arasında etkili koordinasyonun ve sürdürülebilir yatırımın önemini vurgulamaktadır. Politika ve uygulama temeli olarak bu bulgular, mülteci ve göçmenlerin mesleki eğitim ve öğretime etkili entegrasyonunun, bunu günlük olarak uygulayanlarla iş birliğı içinde tasarlanması gerektiğini göstermektedir.

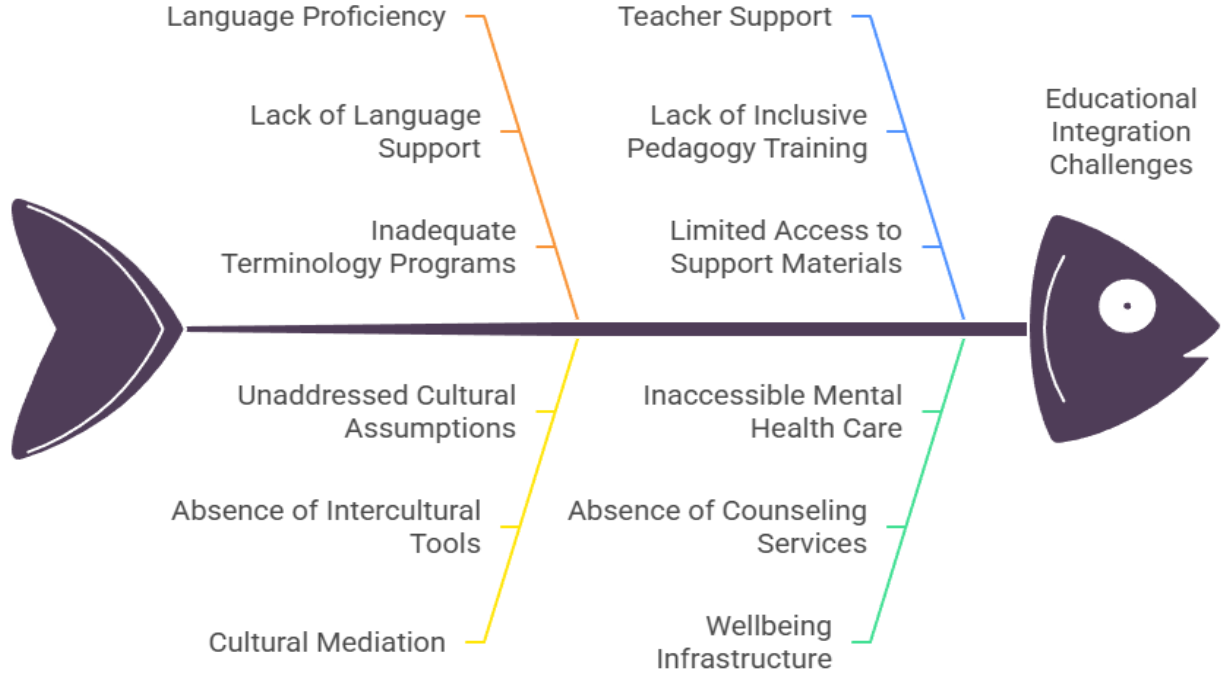
3.3 Belirlenen engeller ve ihtiyaçlar

Masa başı ve saha araştırmasının bulgularına dayanarak, bu bölüm, mülteci ve göçmen öğrencilerin mesleki eğitim ve öğretim sistemlerine entegrasyonunun önündeki en acil engelleri ve Polonya, Türkiye ve Yunanistan'daki eğitimciler ve paydaşlar tarafından dile getirilen temel ihtiyaçları belirlemektedir. Bu zorluklar, eğitime erişimi engellemekte ve öğrencilerin mesleki eğitim ortamına uzun vadeli başarı ve entegrasyonunu kısıtlamaktadır.

Eğitimsel kapsayıcılığın önündeki engeller:

- **Dil yeterliliğı:** Tüm ülkelerdeki önemli bir zorluk, mesleki eğitim ve öğretim sistemlerinde yeterli dil desteğinin olmamasıdır. Dil araçları genellikle kapsam olarak sınırlıdır ve mesleki ortama uygun değildir; bu da öğrencilerin eğitime tam olarak katılamamasına neden olur. Ayrıca, belirli mesleklerin terminolojisine ve uygulamalarına göre uyarlanmış yapılandırılmış dil programlarının olmaması, anlama ve pratik katılım önünde önemli bir engel oluşturmaktadır.
- **Yetersiz kültürel aracılık:** Yapılandırılmış kültürlerarası araçların ve araçların eksikliği, öğretmenlerin kültürel yanlış anlamaları ele almasını zorlaştırmakta, bu da sosyal izolasyona ve sınıfta zayıf iletişime katkıda bulunmaktadır. Çoğu durumda, öğrenme stilleri, cinsiyet rolleri ve sınıf içi davranışlar hakkındaki kültürel varsayımlar ele alınmamakta, bu da kaynaştırmayı engelleyerek öğrenme sorunlarına yol açabilmektedir.
- **Öğretmenlere sınırlı destek:** Öğretmenler genellikle kapsayıcı pedagoji, ikinci dil edinimi ve travma bilincine sahip eğitim konularında eğitimden yoksundur. Öğretmenler genellikle yetersiz donanıma sahip olduklarını ve desteklenmediklerini bildirmekte ve mesleki eğitim sağlayıcılarının rehberliğinden ziyade kişisel inisiyatiflere güvenmektedirler.
- **Refah için yetersiz altyapı:** Öğrencilerin duygusal ve psikolojik ihtiyaçları, danışmanlık hizmetlerinin, travmatik deneyimlerle başa çıkma protokollerinin ve sürekli psikososyal desteğinin olmaması nedeniyle genellikle karşılanamamaktadır. Destek personelinin mevcut olduğu okullarda, talep genellikle kapasiteyi çok aşmakta ve aileler için ruh sağlığı uzmanlarına yönlendirme yolları her zaman erişilebilir veya güvenilir olmamaktadır.
- **Parçalanmış kaynaklar ve uygulama:** İyi uygulamalar veya araçlar mevcut olsa bile, bunlar nadiren resmi müfredatlara veya mesleki gelişim sistemlerine entegre edilmektedir. Sonuç olarak, benimsenmeleri tutarsız kalmakta ve büyük ölçüde bireysel inisiyatiflere veya yerel STK'ların katılımına bağımlı kalmaktadır. Öğretmenler, pratik araçların kurumsal iş akışlarına ve öğretmen eğitim sistemlerine entegre edilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Barriers to Educational Integration in VET Systems

Belirli bağlamlarda belirlenen ek engeller:

- **Hareketlilik ve okul terk:** Konut istikrarsızlığı veya göç politikalarının uygulanması nedeniyle sık sık taşınmak, öğrenme sürekliliğini bozmaktadır. Öğrenciler genellikle eğitim programlarına döngünün ortasında katılıp ayrılmaktadır ve bu da ilerlemelerini takip etmeyi zorlaştırmaktadır.
- **Yasal ve idari karmaşıklıklar:** Öğrencilerin kayıt için gerekli belgeleri olmayabilir veya sertifikasyon, mezuniyet veya yerleştirme için net olmayan uygunluk gereklilikleriyle karşı karşıya kalabilirler.
- **Ebeveyn katılımı ve evden destek:** Öğretmenler, bazı öğrencilerin ebeveynlerinin sınırlı dil becerileri, iş yükümlülükleri veya ev sahibi ülkenin eğitim sistemi hakkında bilgi eksikliği nedeniyle evde akademik destek alamadıklarını belirtti.

Öğretmenlerin ve kurumların dile getirdiği ihtiyaçlar:

- **Merkezi kaynaklara erişim:** Öğretmenler, mesleki eğitim ve öğretimde kapsayıcı öğretim için çok dilli materyaller, öğretim kılavuzları ve vaka çalışmaları sağlayan ulusal veya bölgesel platformların oluşturulmasını talep ettiler. Bunlar arasında profesyonel sözlükler, resimli materyaller ve hazır ders düzenlemeleri yer almalıdır.
- **Sürekli mesleki gelişim:** Katılımcılar, uzun vadeli eğitim programlarına, deneyim paylaşımı için akranlar arası ağlara ve kapsayıcı öğretim stratejilerinin paylaşılması için mentorluk sistemlerine duyulan ihtiyacı vurguladılar. Kısa süreli atölyeler yetersiz görüldü; öğretmenler sürekli öğrenme ve yansıtıcı uygulama modelleri talep ediyor.
- **Dil ve mesleki eğitim içeriğinin entegrasyonu:** Öğretmenlerin, özellikle pratik ve deneyimsel ortamlarda, dil öğrenimini mesleki eğitime entegre eden dersler tasarlama ve sunma konusunda desteğe ihtiyaçları vardır. Eş zamanlı öğretim modellerine erişim ve dil ve alan öğretmenleri arasındaki iş birliği özellikle faydalı olarak vurgulanmıştır.

- **Güçlü kurumsal ortaklıklar:** Bütüncül destek yapıları oluşturmak için okullar, STK'lar, kamu hizmetleri ve ruh sağlığı uzmanları arasında daha güçlü bir iş birliğine ihtiyaç vardır. Okulların topluluk merkezleri olarak hareket ettiği entegre hizmet modelleri, umut vadeden uygulamalar olarak gösterilmiştir.
- **Politika netliği ve desteği:** Öğrenci kaydı, değerlendirmesi ve uygunluğuna ilişkin belirsiz veya tutarsız politikalar, mesleki eğitim sağlayıcıları için bir zorluk olmaya devam ediyor. Öğretmenler, kapsayıcı uygulamaları desteklemek için daha anlaşılır yönergeler ve yasal koruma talep ediyor. Acil durumlara müdahalenin ötesine geçen ve uzun vadeli planlama ve hazırlığı mümkün kılan ulusal çerçevelerin önemini vurguladılar.

Sonuç: Mesleki eğitimde kapsayıcılığı desteklemek için çeşitli araçlar mevcut olsa da, bunlar genellikle parçalı, yeterince kullanılmıyor veya kapsamı sınırlı. Mesleki eğitim profesyonelleri için merkezi veri havuzlarının ve sistematik eğitimlerin eksikliği, bu araçların çoğunun en çok ihtiyaç duyan eğitimcilere ulaşmadığı anlamına geliyor. İlerlemek için, öğretmenlerin etkili uygulamaları için sürekli destek almasını sağlarken, en etkili kaynakları seçme, uyarlama ve ölçeklendirme ihtiyacı açıktır.

3.4 İyi uygulamalar ve yerel yenilikler

Önceki bölümlerde anlatılan birçok zorluğa yanıt olarak, Polonya, Türkiye ve Yunanistan genelindeki öğretmenler, STK'lar ve kurumlar, mülteci ve göçmen öğrencilerin mesleki eğitim ortamlarına katılımını teşvik etmek için yenilikçi ve bağlama duyarlı çözümler geliştirdiler. Bu bölümde, olumlu etkisi kanıtlanmış tabandan gelen girişimler ve yerel uyarlamalardan seçilmiş örnekler sunulmaktadır.

Polonya'da mentorluk programları: Çeşitli kentsel mesleki eğitim okullarında mentorluk sistemleri uygulamaya konulmuştur. Bu sistemlerde, genellikle iki dilli veya ortak göç deneyimlerine sahip daha büyük öğrenciler, daha küçük mülteci öğrencilere destek olmaktadır. Bu programlar, dil farklılıklarının giderilmesine, izolasyonun azaltılmasına ve sıcak bir okul kültürünün oluşturulmasına yardımcı olmaktadır.

Türkiye'de mobil dil desteği: Öğrenci hareketliliğinin yüksek olduğu bölgelerde, Türk mesleki eğitim okulları, kurumlar arasında dönüşümlü olarak çalışan mobil dil öğretim ekiplerini denemiştir. Bu ekipler, profesyonel ortamlarda hedef odaklı, kısa süreli dil eğitimi sunarak öğrencilerin pratik eğitime erişim olanaklarını artırmaktadır.

Yunanistan'da mesleğe yönelik hazırlık sınıfları: Selanik ve Atina'daki okullar, genç mülteciler için Yunanca dil eğitimini mesleki giriş eğitimiyle birleştirerek hazırlık sınıfları entegre etti. Bu ikili yaklaşım, dili somut becerilerle ilişkilendirerek dil becerilerini ve motivasyonu güçlendiriyor.

Eğitimciler tarafından ortaklaşa oluşturulan dijital araçlar: Her üç ülkede de bazı okullar ve STK'lar, mesleki ortama özel çok dilli dijital araçlar oluşturmak için iş birliği yapmıştır. Bunlar arasında, tercüme edilmiş güvenlik talimatları, resimli mesleki sözlükler ve pratik görevler için ayrıntılı kılavuzlar yer almaktadır.

Öğretmen öğrenme çevreleri: Yunanistan ve Polonya'nın kırsal kesimlerinde öğretmenler, stratejilerini paylaşmak, deneyimleri üzerine düşünmek ve birlikte kapsayıcı ders planları geliştirmek için gayriresmi mesleki öğrenme toplulukları kurmuştur. Bu çevreler, akran öğrenimini teşvik eder ve mesleki izolasyonu azaltır.

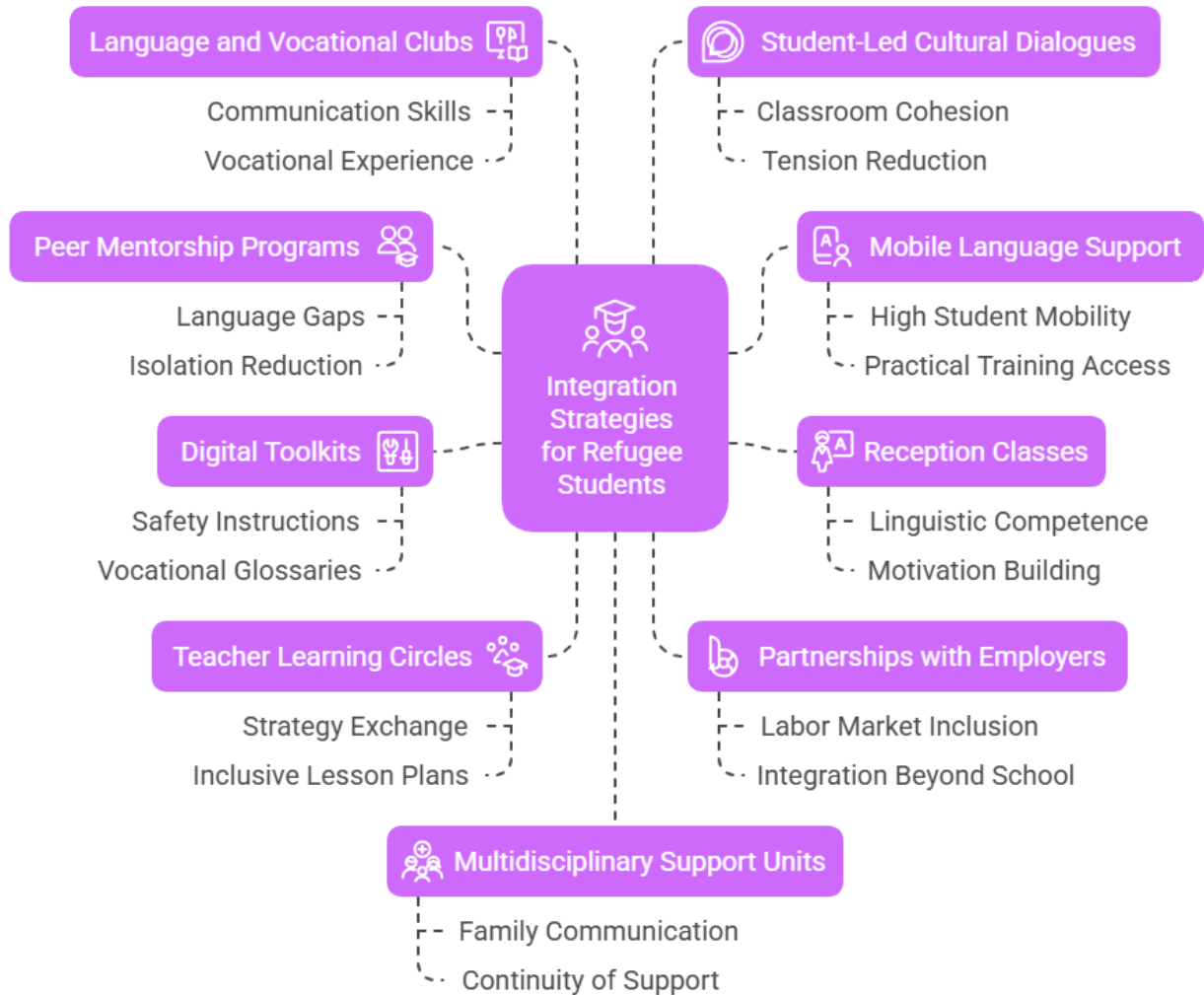
İşverenler ve toplum kuruluşlarıyla iş birlikleri: Türkiye'de çeşitli mesleki eğitim ve öğretim sağlayıcıları, mülteci öğrencilere staj imkânı sunmak ve onları kültürel açıdan duyarlı mentorlarla eşleştirmek için yerel

işletmelerle ortaklık kurmuştur. Bu deneyimler, okul ortamının ötesinde entegrasyonu desteklemekte ve işgücü piyasasına girişi teşvik etmektedir.

Polonya'da dil ve mesleki eğitim kulüpleri: Birçok mesleki eğitim kurumu, dil öğreniminin yemek pişirme, dikiş dikme veya marangozluk gibi pratik faaliyetlerle bütünleştirildiği ders dışı kulüpler kurmuştur. Bu resmi olmayan alanlar, mülteci öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirirken mesleki deneyim kazanabilecekleri rahat ve yargılayıcı olmayan bir ortam sunmaktadır.

Yunanistan'da öğrenci liderliğindeki kültürel diyaloglar: Çeşitli öğrenci topluluklarına sahip okullarda, öğrenciler tarafından düzenlenen diyalog oturumları, kültürel farklılıklar, ortak değerler ve karşılıklı saygı hakkında tartışma ortamı sağlar. Bu oturumlar, gerginlikleri azaltır ve sınıfta uyumu teşvik eder.

Türkiye'de okul tabanlı çok disiplinli destek birimleri: Bazı mesleki eğitim kurumları, mülteci öğrencilere destek koordinasyonu sağlamak için dil öğretmenleri, sosyal hizmet uzmanları ve danışmanlardan oluşan küçük ekipler kurmuştur. Bu birimler düzenli vaka incelemeleri yapar, ailelerle iletişimi koordine eder ve bir eğitim seviyesinden diğerine geçişte bile desteğin sürekliliğini sağlar.

Bu örnekler, yerel inovasyonun desteklenip paylaşıldığında ölçeklenebilir ve sürdürülebilir uygulamalara yol açabileceğini göstermektedir. Ayrıca, özellikle kurumsal destek ve toplum katılımıyla birleştirildiğinde okul düzeyindeki eylemlerin potansiyelini de vurgulamaktadır.

Çözüm

3. Bölüm, mülteci ve göçmen öğrencilerin mesleki eğitim ve öğretime dahil edilmesinin çok yönlü zorluklarını ve umut verici çözümlerini vurgulamıştır. Kapsamlı bir literatür taraması, görüşmeler ve anket verilerine dayanan bulgular, dil desteği, öğretmen eğitimi, psikososyal hizmetler ve kültürlerarası anlayış alanlarında sistemik iyileştirmelere acil ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır.

Dil farklılıklarından yasal belirsizliklere ve yetersiz altyapıya kadar belgelenmiş engeller, daha geniş çapta benimsenme potansiyeli gösteren yenilikçi ve yerel uygulamaların giderek artan bir alanı tarafından ele alınmaktadır. 3.4. bölümdeki örneklerin de gösterdiği gibi, pratik çözümler ve topluluk çalışmaları, sınırlı ortamlarda bile öğrenci katılımını ve başarısını önemli ölçüde destekleyebilir.

Bu bölüm, 4. Bölüm'de sunulan stratejilerin temelini oluşturmaktadır. Bundan böyle odak noktası, burada tartışılan gerçeklere yanıt veren, kapsayıcı ve etkili mesleki eğitim için bilgiyi eyleme dönüştüren mesleki eğitim profesyonellerine özel araçlar ve pedagojik yaklaşımlar sağlamaya kayacaktır.

Systemic improvements needed for refugee VET

BÖLÜM 4:

KAPSAYICI ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI

4. 1 Kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratmak

Avrupa genelindeki mesleki eğitim ve öğretim (MEÖ) sağlayıcıları, mülteci ve göçmen öğrencilere giderek daha fazla hizmet vererek yeni fırsatlar sunmanın yanı sıra önemli zorluklar da ortaya koymaktadır. Polonya, Türkiye ve Yunanistan'da yapılan son araştırmalar, genç mültecilerin MEÖ programlarına entegrasyonunun karmaşıklıklarını vurgulamaktadır. Bu öğrenciler genellikle kesintiye uğrayan eğitim, dil engelleri ve yerinden edilmenin yarattığı travmayla karşı karşıya kalmaktadır ve bunların tümü öğrenmeye tam katılımlarını engelleyebilmektedir. Aynı zamanda, MEÖ öğretmenleri sınıflarındaki bu kadar çeşitli ihtiyaçları karşılamaya yeterince hazır olmadıklarını hissedebilirler. Bu nedenle, mülteci ve göçmen öğrencilerin akranlarıyla birlikte gelişebilmeleri için bu zorlukları kabul eden ve bunları proaktif bir şekilde ele alan kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratmak çok önemlidir.

Kapsayıcılığın önündeki yaygın engeller: Mesleki eğitim ve öğretimdeki mülteci ve göçmen öğrenciler, öğrenmelerini ve kapsayıcılıklarını engelleyebilecek çeşitli engellerle karşı karşıyadır:

- **Dil engelleri:** Ev sahibi ülkenin dilinde sınırlı yeterlilik en sık dile getirilen engeldir. Mesleki eğitim ve öğretim personeli anketlerinde, ev sahibi ülkenin dilini (örneğin Yunanca) öğrenmek mülteci entegrasyonu için en kritik ihtiyaç olarak belirlenmiştir. Dil engelleri, mülteci öğrencilerin öğretmenleri ve akranlarıyla iletişim kurmakta zorlanmaları nedeniyle sınıf içi öğrenmeyi ve sosyal entegrasyonu etkilemektedir.

Yunanistan'da mesleki eğitim ve öğretim paydaşları, neredeyse tüm mülteci öğrencilerin dil zorluklarıyla karşılaştığını ve bunun da sosyal izolasyona ve eğitim sistemine uyum sağlamada zorluğa yol açtığını belirtmiştir. Benzer şekilde, Polonya ve Türkiye'de öğretmenler, dil farklılıklarının mültecilerin müfredat içeriğine ve mesleki terminolojiye erişimini zorlaştırdığını bildirmiştir. Yeterli dil desteği olmadan, mülteci öğrenciler ilgisiz kalabilir veya akademik olarak geride kalabilirler.

- **Travmatik deneyimler ve psikolojik sıkıntı:** Birçok mülteci, sınıfta kaygı, güvensizlik veya konsantrasyon güçlüğü olarak kendini gösterebilen travmatik olaylar ve bozukluklar yaşamıştır. Araştırmalar, mültecilerin genellikle ruh sağlıklarını ve öğrenme becerilerini olumsuz etkileyen yüksek düzeyde travmaya maruz kaldıklarını göstermektedir. Travma geçmişi olan yetişkin bir mülteci, sürekli bir "savaş

ya da kaç" durumunda olabilir ve bu da aşırı tetikte olma, konsantrasyon güçlüğü ve normal sınıf uyaranlarına aşırı tepki verme gibi durumlara yol açabilir. Travmayla ilişkili bu davranışlar öğrenmeyi ciddi şekilde engelleyebilir. Türkiye'deki mesleki eğitim ve öğretim öğretmenleri, mülteci çocukların yaşadığı travmayı dikkate alan psikolojik destek ve öğretim yaklaşımlarına duyulan ihtiyacı vurgulamıştır. Travma bilincine sahip bir yaklaşım olmadan, öğretmenler bu davranışları geçmiş deneyimlerin belirtileri yerine kayıtsızlık veya kötü davranış olarak yanlış yorumlayabilirler.

- **Sınırlı öğretmen hazırlığı:** Mesleki eğitim öğretmenleri, müfredatı ve öğretimi farklı öğrenci gruplarına uyarlamada zorluklarla karşılaşmaktadır. Türkiye ve Yunanistan'daki mesleki eğitim personeliyle yapılan görüşmeler, sınıf ortamındaki kültürel ve dilsel farklılıkları yönetmek üzere eğitilmiş öğretmen eksikliğini ortaya koymuştur. Öğretmenler, farklı seviyelerdeki ön eğitime sahip öğrencilere, ev sahibi ülkedeki sınırlı dil becerilerine veya okul eğitimine ilişkin farklı kültürel beklentilere sahip öğrencilere ders vermek için kendilerini yetersiz hissedebilirler. Öğretmen eğitimindeki bu boşluk, deneme-yanılma yaklaşımlarına güvenilmesine ve öğretmenler için ek strese yol açabilir. Bir örnekte, Türkiye'de bir öğretmen, farklı seviyelerdeki öğrenciler için farklı değerlendirmeler yapmaya çalışmış, ancak iş yükünün "çok fazla" olduğunu ve herkesin ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırken bir saatlik dersin "3-5 saat gibi" geldiğini fark etmiştir. Öğretmenleri çok kültürlü, çok dilli mesleki eğitim sınıflarının gerçekliğine hazırlamak için sistematik mesleki gelişime ihtiyaç vardır.
- **Sistemik ve yapısal kısıtlamalar:** Daha geniş yapısal faktörler genellikle kapsayıcı eğitim çabalarını kısıtlar. Polonya'daki mesleki eğitim ve öğretim personeli, mültecilerin entegrasyona yönelik birçok pratik engelle (yasal karmaşıklıklar, barınma ve iş bulma ve bilgiye erişim) karşılaştığını ve bunların tek bir kurum tarafından kolayca çözülemeyeceğini belirtti. Destek hizmetleri genellikle farklı kurumlara dağılmış olduğundan, mülteciler yardım alabilecekleri tek bir noktadan alışveriş yapamaz hale geliyor. Bu koordinasyon eksikliği, günlük yerleşim sorunlarını çözmeye çalışırken motivasyonu yüksek öğrencilerin bile eğitim fırsatlarını kaçırabileceği anlamına geliyor. Finansal baskılar da rol oynuyor: Çalışmak veya aile sorumluluklarını yönetmek zorunda olan mülteciler, mesleki eğitim ve öğretim programları koşullarını karşılayamıyorsa düzensiz katılım yaşayabilir veya okulu bırakabilirler. Yunanistan'da birçok genç mülteci şehir merkezlerinden uzaktaki kamplarda barındırılıyor ve ülkeyi geçici bir geçiş noktası olarak görüyor; bu da yerel eğitime yatırım yapma motivasyonlarını önemli ölçüde azaltıyor. Öğretmenler, bazı öğrencilerin başka bir yere taşınmayı bekledikleri için derslere katılmadıklarını veya ilgisizlik gösterdiklerini belirtti.

Son olarak, toplumda ve hatta okullarda ayrımcılık ve yabancı düşmanlığı, mültecilerin güvenlik duygusunu zedeleyebilir. Araştırmalar, önyargıya dayalı zorbalık veya tacizin, mülteci öğrencilerin refahını ve derslere katılım isteklerini zedeleyebileceğini doğrulamaktadır. Bu nedenle, kapsayıcı bir ortam, gizli ve açık dışlayıcı davranışlarla da mücadele etmelidir.

Bu zorluklara rağmen, kanıtlar ve deneyimler, mülteci ve göçmen öğrencilerin mesleki eğitim ve öğretime entegrasyonunu önemli ölçüde iyileştirmek için **etkili stratejiler** ve **umut vadeden uygulamalar** ortaya koymuştur. Aşağıdaki bölümler, yetişkin eğitimcilerin tüm öğrenciler için sıcak, destekleyici ve etkili bir öğrenme ortamı oluşturmalarına yardımcı olmak amacıyla, araştırma bulguları ve eğitimdeki en iyi uygulamalardan ilham alan pratik yaklaşımları özetlemektedir.

Kapsayıcı öğretim uygulamaları ve stratejileri

mülteci ve göçmen öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarını karşılayan bilinçli pedagojik stratejiler gerektirir. Eğitimciler, farklılaştırılmış öğretimden travma odaklı tekniklere kadar uzanan yöntemler kullanarak esnek ve öğrenci merkezli bir yaklaşım benimsemelidir.

Kapsayıcı uygulamaların başlıcaları şunlardır:

- **Yoğun dil desteği ve çok dilli kaynaklar:** Dil engellerini ortadan kaldırmak, kapsayıcılığın temelini oluşturur. Başarılı mesleki eğitim programları, mesleki eğitimin yanı sıra hedefli dil desteği de sağlar. Bu, mesleki içeriğe göre hazırlanmış hazırlık dil kursları veya sürekli dil eğitimi sunmak anlamına gelebilir. Çok dilliliğe değer veren 'dil dostu' okullar oluşturmak, öğrencilerin ana dillerinin bir sorun değil, bir avantaj olduğunu hissetmelerine yardımcı olur. Örneğin, mülteci eğitimi üzerine yapılan araştırmalar, öğrenciler eğitim dilinde yetkin hale gelene kadar iskeleyi anlamak için görsel yardımcılar, jestlerin ve çevrilmiş materyallerin kullanımını vurgulamaktadır. Mümkün olduğunda iki dilli destek alın: Öğrencilerin ana dillerini konuşan kültürel araçlar veya öğretim asistanları iletişim boşluklarını kapatabilir ve güven oluşturabilir. Bir girişimde, Litvanya okulları Ukraynalı mülteci öğrencilere destek olmak için Ukraynaca konuşan öğretim asistanları kullandı ve bu da iletişimi büyük ölçüde kolaylaştırdı ve öğrencilerin anlaşıldıklarını hissetmelerine yardımcı oldu. Birden fazla dilde temel mesleki terimlerden oluşan sözlükler sağlamak veya öğrencilerin dersler sırasında iki dilli sözlükler ve çevrimiçi çeviri araçları kullanmalarına izin vermek, içeriği daha erişilebilir hale getirmek için basit adımlardır. Dilsel açıdan hassas bir uygulama, öğrencileri tüm dil repertuarlarını kullanmaya (translanguasyon) teşvik etmek anlamına da gelir; örneğin, karmaşık bir kavramı ikinci dilde sunmadan önce ana dillerinde tartışarak. Çok dilli kaynakları benimsemek, öğrencilerin anlayışını geliştirir ve kimliklerini doğrular, böylece dillerinin ve kültürlerinin sınıfta değerli ve hoş karşılandığını gösterir.
- **Kültürel olarak duyarlı ve kültürlerarası pedagoji:** Kapsayıcı eğitim, öğrencilerin kültürel geçmişlerini tanımak için dilin ötesine geçer. Kültürlerarası pedagojik yaklaşım, eğitimcileri çeşitli kültürel örnekleri birleştirmeye, farklı öğrenme stillerine saygı duymaya ve önyargıları ele almaya teşvik eder. Araştırmalar, öğretmenlerin kültürel olarak duyarlı bir öğretim yöntemi uygulayarak öğrencilerin kültürel geçmişlerini öğretimin merkezine yerleştirmelerinin, göçmen ve mülteci öğrenciler için katılımı, motivasyonu ve akademik başarıyı artırdığını göstermektedir. Bu yaklaşım, öğrencilerin önceki deneyimlerini ve kültürel bilgilerini öğrenme sürecine dahil etmeyi içerir. Öğretmenler, öğrencileri kendi bakış açılarını paylaşmaya davet edebilir, öğrencilerin köken ülkelerinden örnekleri ders materyallerine dahil edebilir ve mesleki alanlarıyla ilgili kültürel bayramları veya katkıları kutlayabilir. Bu tür uygulamalar, öğrencilerin kendilerini değerli ve görünür hissetmelerine yardımcı olarak aidiyet duygusunu besler. Özünde, kültürel olarak duyarlı öğretim, öğrencilerin ana dillerini eksiklikler olarak görmek yerine, öğrenme için "yaratıcı ve güçlü araçlar" olarak doğrular. Örneğin, bir mutfak sanatları eğitmeni, mülteci öğrencileri kendi kültürlerinden bir yemek pişirme tekniğini göstermeye teşvik edebilir veya bir ağaç işçiliği öğretmeni, farklı ülkelerde ağaç işçiliğinin nasıl yapıldığını tartışabilir. Bu bağlantılar, öğrenmeyi daha anlamlı hale getirir ve öğrencilerin kimliklerini pekiştirir. Kültürlerarası pedagojiyi benimseyen eğitimciler, bunun önyargıları ortadan kaldırmaya ve çeşitli sınıflarda karşılıklı saygı oluşturmaya yardımcı olduğunu bildirmektedir. Uygulamada bu, farklılıklara saygıyı teşvik eden sınıf içi anlaşmalar oluşturmaya, iş yerindeki kültürel normlar hakkında diyalogu kolaylaştırmaya veya farklı geçmişlere sahip öğrencileri bir araya getirerek birbirlerinden öğrenmelerini sağlamak için grup çalışmasından yararlanmayı içerebilir. Nihai amaç, çeşitliliğin herkesin öğrenmesi için bir avantaj olduğu bir sınıf kültürü yaratmaktır.
- **Travma Bilinçli Öğretim ve Psikososyal Destek:** Mülteci öğrenciler arasında travmanın yaygınlığı göz önüne alındığında, kapsayıcı bir ortam için travma bilinçli uygulamaları benimsemek hayati

önem taşır. Travma bilinçli öğretim, geri çekilme, saldırganlık veya devamsızlık gibi davranışların motivasyon eksikliğinden ziyade travmatik stresle bağlantılı olabileceği anlayışıyla başlar. Öğretmenlerin terapist olmaları beklenmez, ancak sınıfta duygusal güvenlik sağlayan stratejiler uygulayabilirler. Sınıf rutininde tutarlılık ve öngörülebilirlik çok önemlidir: Kaos ve belirsizlik yaşayan öğrencilerin kendilerini güvende hissetmeleri için istikrarlı bir ortama ihtiyaçları vardır. Her derse net bir gündemle başlamak veya öngörülebilir bir program sürdürmek kaygıyı azaltmaya yardımcı olabilir. Fiziksel alana dikkat etmek de önemlidir; örneğin, kapıyı açık tutmak veya bol ışık sağlamak, kapalı ve karanlık alanlardaki rahatsızlığı hafifletmeye yardımcı olabilir. Öğrencilere nerede su bulacaklarını veya mola vereceklerini göstermek gibi küçük ayarlamalar, kontrol ve güvenlik duygusu sağlayabilir. Güven oluşturmak sürekli bir süreçtir. Öğretmenler sabırlı, sakin ve empatik olmalı ve sınıfın güvenli bir alan olduğunu göstermelidir. Kısa farkındalık veya topraklama egzersizleri eklemek, kaygılı öğrencilerin anda kalmalarına yardımcı olabilir. Bir öğretmen, dersin başında bir dakikalık rehberli nefes egzersizinin öğrencileri sakinleştirebileceğini ve odaklanmalarını artırabileceğini belirtti.

Destekleyici ilişkiler sürdürmek de hayati önem taşır: Travmadan etkilenen öğrenciler, öğretmenleri ve akranlarıyla güçlü ve olumlu bir bağ kurduklarında daha iyi tepki verebilirler. Öğretmenler, mülteci öğrencileri yerel öğrencilerle eşleştiren grup çalışmaları veya arkadaşlık sistemleri aracılığıyla akran desteğini teşvik edebilir ve izolasyonu azaltan arkadaşlıklar kurabilirler. Ayrıca, ek desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için danışmanlarla çalışmak veya ruh sağlığı uzmanlarıyla iş birliği yapmak en iyi uygulamadır.

Bazı okullar, genç mülteciler için yerinde danışmanlık veya yönlendirme sistemleri kurmuştur. Genel prensip, duygusal refahın öğrenmenin temel bir unsuru olmasını sağlamaktır. Öğrenciler kendilerini güvende ve desteklenmiş hissettiklerinde, öğrenme becerileri gelişir. Travma odaklı stratejiler, daha sakin ve daha empatik bir sınıf ortamı yaratarak genellikle tüm öğrencilere fayda sağlar.

- **Farklılaştırılmış ve öğrenci merkezli öğretim:** Bir sınıftaki mülteci öğrenciler, yüksek eğitim seviyesine sahip öğrencilerden, okullarında önemli eksiklikleri olan ve öğretmenlerin öğretimlerini farklılaştırmasını gerektiren öğrencilere kadar çeşitlilik gösterebilir. Farklılaştırılmış öğretim, her öğrencinin içerikle uygun şekilde etkileşime girmesini sağlamak için farklı öğretim yöntemleri, materyalleri ve hızı kullanmayı içerir. Bu, dili hâlâ öğrenenler için basitleştirilmiş okuma materyalleri veya kelime listeleri sağlamayı, ileri düzey öğrencilere ise daha karmaşık görevler vermeyi içerebilir. Ayrıca, teorik kavramlarla başa çıkmakta zorlanan öğrenciler için ek, özel ve pratik etkinlikler sağlamayı da içerebilir; bu, mesleki eğitim ortamlarında genellikle etkili olan bir stratejidir. Öğrencilerin esnek bir şekilde gruplandırılması (bazen karma akran öğrenme yeteneğine, bazen de hedefli desteğe yönelik benzer ihtiyaçlara göre) başka bir farklılaştırma biçimidir. Amaç, tek tip bir yaklaşımdan kaçınmaktır. Mülteci eğitimi üzerine yakın zamanda yapılan bir inceleme, mümkün olan durumlarda bireyselleştirilmiş öğrenme planlarının geliştirilmesini ve farklı ön bilgi seviyelerine uyum sağlamak için ödevlerin uyarlanmasını vurgulamaktadır. Örneğin, mühendislik dersinde okuyan bir mülteci öğrencinin daha önce hiç resmi olarak matematik dersi almadığını varsayalım. Bu durumda, eğitmen ek temel matematik dersleri verebilir veya hesap makinesi kullanabilirken, daha hazırlıklı öğrenciler ileri düzey problemlerle zorlanabilir. Güçlü yönlerine bağlı olarak, seçenekler sunmak, öğrencilerin bir beceriyi göstermek için yazılı bir makale, sözlü bir sunum veya görsel bir proje arasında seçim yapmalarına da olanak tanıyabilir. Farklılaştırma çaba gerektirse de, öğrencilerin umutsuzca kaybolmuş veya yeterince zorlanmamış hissetmelerini önler.

Öğretmenler ayrıca değerlendirme yöntemlerini de farklılaştırmalıdır. Bazı öğrencilerin, öğrendiklerini doğru bir şekilde göstermek için ek zamana veya alternatif formatlara ihtiyacı olabilir. Belirtildiği gibi, bu çaba tek başına öğretmenleri bunaltabilir, bu nedenle öğretmenlerin meslektaşlarıyla kaynak ve strateji paylaşımları (örneğin, çok dilli öğretim materyalleri veya ölçeklenebilir ödevler içeren bir kütüphane geliştirmek) faydalıdır. İdari destekle, mesleki eğitim kurumları dersleri esnek bir şekilde planlayabilir veya farklı grupların yönetimine yardımcı olmak için öğretim asistanları sağlayabilir. Sonuç olarak, farklılaştırılmış eğitim, mülteci öğrencilerin öğrenmeye eşit erişim sağlamasını, bulundukları yerde onlarla buluşmasını ve her birinin ilerlemesine yardımcı olmasını sağlar.

- **Kültürel Aracıların Kullanımı ve Topluluk Katılımı:** Bir diğer etkili uygulama, entegrasyonu desteklemek için sınıf dışından destek almaktır. Kültürel araçlar veya topluluk irtibat görevlileri (genellikle mülteci topluluğundan iki dilli personel veya gönüllüler), okul ve aileler arasında köprü görevi görebilir. Okul beklentilerini iletmeye, veli veya kabul görüşmelerinde çeviri yapmaya ve kültürel yanlış anlamaları gidermeye yardımcı olurlar. Aileler kuruma daha bağlı hissettikçe, onların varlığı mülteci öğrencilerin konforunu ve öğrenme seviyelerini önemli ölçüde artırabilir. Örneğin, bazı mesleki eğitim merkezleri, mülteci öğrencilere tercüman veya danışman sağlamak için yerel STK'larla ortaklık kurmaktadır.

Bu arabulucular dil çevirisi yapar ve eğitimcilere öğrenme sürecinde saygı duyulması gereken kültürel normlar (örneğin, cinsiyet rolleri veya dini uygulamalar) konusunda rehberlik eder. Daha geniş toplulukla çalışmak da aynı derecede önemlidir. Okullar, çok kültürlü etkinlikler düzenlemiş, mülteci aileleri el sanatlarını ve mutfaklarını paylaşmaya davet etmiş ve işverenlerin mültecileri işe almaya açık olduğu işyerlerine ziyaretler düzenlemiştir. Bu tür etkinlikler, öğrenmeyi sınıfın ötesine taşır ve öğrencilere toplumun değerli üyeleri olduklarını gösterir. Ayrıca yerel akranlarını ve öğretmenleri daha anlayışlı ve misafirperver olmaya hazırlar. Örneğin İtalya'da, Ukrayna'dan gelen genç mültecileri entegre eden okullar, ailelerle düzenli toplantılar düzenlemiş ve öğrencileri hikâyelerini ve kültürlerini paylaşmaya teşvik ederek karşılıklı anlayış ve desteği teşvik etmiştir. Topluluk örgütlerinin katılımı ek kaynaklar sağlayabilir; kütüphaneler iki dilli kitaplar sunabilir, yerel işletmeler ekipman veya staj fırsatları paylaşabilir ve mülteci dernekleri rol model veya öğretmen sağlayabilir. Kültürel arabuluculardan ve topluluk ortaklıklarından yararlanan mesleki eğitim ve öğretim programları, entegrasyonu yalnızca her sınıf öğretmenine bırakmak yerine, mülteci öğrenciler etrafında bir destek ağı oluşturur.

Bu uygulamalar aracılığıyla (dil desteği, kültürel duyarlılık, travmaya duyarlı bakım, farklılaştırma ve toplum katılımı) eğitimciler kapsayıcılığa doğru önemli adımlar atabilirler.

Her strateji öğrencinin deneyiminin farklı bir yönünü ele alır ve birlikte, mülteci ve göçmen öğrencilerin mesleki eğitimde kendilerini güvende, anlaşılmış ve başarılı hissedebilmelerini sağlamak için bütünsel bir yaklaşım oluştururlar.

Uygulamada umut vadeden girişimler ve araçlar. Mültecilerin mesleki eğitime entegrasyonunu desteklemek için çeşitli ülke ve kurumlarda yenilikçi girişimler ortaya çıkmıştır. Bu örnekler pratik ilham kaynağı olup, kapsayıcı stratejilerin olumlu sonuçlar verebileceğini göstermektedir:

- **Entegre Mesleki ve Dil Eğitim Programları:** Dil öğrenimini mesleki beceri eğitimiyle birleştirmenin etkili olduğu kanıtlanmıştır. Türkiye'den umut vadeden bir model, mesleki eğitim ve öğretim okullarındaki entegre yemek pişirme eğitim programlarının, yerel ve mülteci öğrencileri bir araya getirerek yemek pişirme becerileri öğrenmelerini ve aynı zamanda dil ve kültür alışverişinde

bulunmalarını sağlamasıdır. Bu programlarda, eğitimciler temel dil eğitimini (örneğin Türkçe yemekle ilgili kelimeler) pratik yemek pişirme müfredatına entegre eder ve mülteciler kendi mutfaklarından yemekler paylaşırlar.

Bu çift odaklı yaklaşım, öğrencilerin ortak yemekler ve grup çalışmaları aracılığıyla arkadaşlıklar kurmasıyla mesleki becerilerini ve sosyal entegrasyonunu geliştirir. Bu tür girişimlerin değerlendirmeleri, dili mükemmelleştirmek için beklemek zorunda kalmadan somut beceriler kazandıklarını hisseden mülteci öğrenciler arasında dil edinimi ve özgüvende iyileşme olduğunu göstermektedir. Dil öğretimi meslek eğitimiyle birleştiren inşaat atölyeleri gibi diğer alanlarda da benzer entegre modeller test edilmektedir. Bu programlar, müfredat esnekliğinin aynı anda birden fazla ihtiyaca nasıl yanıt verebileceğini örneklemektedir.

- **Çok dilli profesyonel kaynaklar ve araç setleri:** Eğitimciler, Yunanistan'daki mülteciler için uyarlanmış mesleğe özgü eğitim materyallerinin değerini kabul etmişlerdir. Son zamanlardaki bir öneri, dil ve mesleki eğitimi birleştiren **tematik araçlar geliştirmek; çoğunlukla çeşitli meslekler için iki veya üç dilli kılavuzlar. Örneğin, elektrik mühendisliği için bir araç seti**, mültecilerin her iki dilde de teknik terimleri öğrenebilmeleri için Arapça veya Darice çevirilerinin yanı sıra Yunanca diyagramlar ve talimatlar içerebilir. Mesleki eğitim kurumları, bu tür kaynakları oluşturmak için uzmanlar ve mülteci öğrencilerle iş birliği yaparak materyallerin kültürel ve dilsel olarak erişilebilir olmasını sağlar. Ayrıca, çok dilli hikaye veri tabanları ve teknik terimler için görsel sözlükler gibi mülteci eğitimi için giderek artan sayıda açık eğitim kaynağı bulunmaktadır. Bu araçlar, desteğin standartlaştırılmasına yardımcı olur ve kurumlar arasında paylaşılabilir. Örneğin Polonya'daki öğretmenler, mülteciler için konsolide edilmiş bilgi eksikliğine dikkat çekmiştir ; araç setleri ve merkezi kaynaklar bu boşluğu doldurmanın bir yoludur. Ayrıca, belirli mesleki terminolojiye göre uyarlanmış dil öğrenme uygulamaları, birden fazla dilde kurslar sunan çevrimiçi platformlar ve altyazılı eğitim videoları gibi dijital araçlar giderek daha fazla kullanılıyor. Bu tür kaynaklar, öğrencilerin sınıf dışında kendi hızlarında ve istedikleri gibi öğrenmeye devam etmelerini sağlar. Önemli olan, içeriğin mesleki hedeflerle alakalı olmasını sağlamak ve dil gelişimini kariyer hazırlığıyla ilişkilendirerek öğrencileri motive etmektir.
- **Kişilerarası mentorluk ve akran destek sistemleri:** Bazı mesleki eğitim ve öğretim okulları, yerel öğrencilerin veya daha deneyimli mültecilerin yeni gelenlere mentorluk yaptığı akran mentorluk programları başlattı . Almanya ve diğer ülkelerde, "arkadaş" girişimleri, yerli bir öğrenciyi veya ileri düzey ikinci sınıf bir çıracı yeni gelen bir mülteci öğrenciyle eşleştirir. Arkadaşlar, yeni gelenlerin okula uyumunu sağlayarak, temel bilgileri aktararak ve çalışma arkadaşı olarak görev yaparak okula alışmalarına yardımcı olur. Bu, yeni gelenlerin uyumunu hızlandırır ve mentorların empati ve liderlik becerilerini geliştirir. Bu tür programlardan elde edilen sonuçlardan biri, mülteci öğrencilerin daha fazla aidiyet duygusu hissetmeleri ve okulu bırakma olasılıklarının daha düşük olmasıdır. Tersine, mentorlar genellikle başkalarına yardım etmekten kaynaklanan kültürlerarası yetkinlik ve gurur geliştirirler. Mültecileri ve mülteci olmayanları bir araya getiren grup projeleri, benzer bir bağlantı kurma amacına hizmet edebilir. Örneğin, bir marangozluk sınıfı, ekipleri birlikte küçük bir proje oluşturmak üzere görevlendirebilir ve her ekibin farklı geçmişlere sahip olmasını, ortak hedef ve iş birliğinin sosyal engelleri ortadan kaldırmaya yardımcı olmasını sağlayabilir. Zamanla, bu akran bağlantıları sosyal izolasyonu (mülteciler için önemli bir sorun) ortadan kaldırır ve bunun yerine akran destek ağları oluşturur.

- **Öğretmen Eğitimi ve Uygulama Toplulukları:** Öğretmen hazırlığının hayati önem taşıdığı bilincinde olarak, birçok umut vadeden girişim mesleki gelişime odaklanmaktadır. Avusturya'da, öğretmenlerin mülteci öğrencilerle ilgili "eksik düşünme"yi fark edip üstesinden gelmeleri için bir eğitim programı geliştirilmiştir; yani, bakış açılarını yalnızca öğrencilerin sınırlılıklarına odaklanmaktan, güçlü ve potansiyel yönlerine odaklanmaya kaydırmaktadırlar. Bu eğitim, kültürlerarası iletişim, sınıfta travma yönetimi ve ikinci dil edinim stratejileri üzerine atölye çalışmaları içermektedir.

Benzer şekilde, Fransa'da Eğitim Bakanlığı, öğretmenler için travmayı anlama ve okuldaki mülteci çocukların duygusal ihtiyaçlarını karşılama konusunda üç bölümlük bir eğitim kursu başlattı. Bu kapasite geliştirme çalışmaları, öğretmenlere belirli teknikler (daha önce tartışılanlar gibi) ve bunları uygulama konusunda güven kazandırıyor. Resmi eğitime ek olarak, gayri resmi öğretmen ağları da umut vadediyor. Örneğin, HELP VET projesi çıktılarının bir parçası olarak, Yunanistan'daki öğretmenler, zor sınıf durumlarına yönelik çözümler paylaşmak için çevrimiçi forumlar veya yerel toplantılar aracılığıyla uygulamaları ve zorlukları düzenli olarak paylaşımlarını önerdi. Göçmenlerle çalışan VET öğretmenleri için sosyal medya grupları veya özel platformlar gibi dijital uygulama topluluklarının oluşturulması, ders planlarının, çeviri ipuçlarının veya basitçe manevi desteğin hızla paylaşılmasını sağlıyor. Bu ağ oluşturma, hiçbir öğretmenin bu zorluklarla karşı karşıya kaldığında kendini yalnız hissetmemesini sağlıyor ve yenilikçi uygulamaların okullar ve bölgeler arasında yayılmasını hızlandırıyor. Farklı ülkelerdeki öğretmenler başarılı stratejiler sunduklarında (örneğin, bir Polonya okulunun mülteciler için nasıl bir akşam dil atölyesi oluşturduğu veya bir Türk öğretmenin müfredatı nasıl değiştirdiği), diğer ülkelerdeki meslektaşları bu fikirleri kendi bağlamlarına uyarlayabilir.

- **Tüm kurum programları ve çoklu paydaşlar:** Bazı kapsayıcı eğitim girişimleri, bireysel eğitimcileri, tüm kurumu ve dış ortakları içeren kapsamlı bir yaklaşım benimser. İsveç'in bazı bölgelerinde kullanılan ve okulların mülteci öğrencilere kolektif destek sağlamak için öğretmenler, okul psikologları, sosyal hizmet uzmanları ve dil uzmanlarından oluşan meslekler arası ekipler oluşturduğu '**Koordineli Destek Ekipleri**' modeli dikkate değer bir örnektir. Bu ekipler, her öğrencinin akademik ilerlemesini, sosyal-duygusal refahını ve pratik ihtiyaçlarını (sağlık sorunları ve konut yönlendirmeleri gibi) görüşmek üzere bir araya gelir ve destek planlarının kapsamlı ve bütüncül olmasını sağlar. Bu model, okulların tek başına tüm ihtiyaçları karşılayamayacağını, sağlık ve sosyal hizmetlerle koordinasyonun şart olduğunu vurgular. Çoğu durumda, STK'lar ve devlet kurumları kritik bir rol oynar. Örneğin, Türkiye'de görüşülen mesleki eğitim ve öğretim personeli, kaynak eksikliklerini gidermek ve hizmetlerdeki tekrarları veya boşlukları önlemek için devlet kurumları ve yerel kurumlar arasında daha iyi bir koordinasyona ihtiyaç olduğunu vurgulamıştır. Bu savunuculuğun bir sonucu, STK'ların mesleki eğitim ve öğretim mezunlarına ek dil kursları veya iş yerleştirme yardımı sağlayarak okulun çabalarını tamamladığı ortaklıklar olmuştur. Benzer şekilde, başarılı pilot programların yaygınlaştırılması için devlet desteği şarttır. Örneğin, bir STK tarafından düzenlenen bir kültürel oryantasyon atölyesi bir mesleki eğitim ve öğretim merkezinde faydalı olursa, eğitim yetkilileri atölyenin diğerlerine de yayılmasını finanse edebilir. Polonya'da Kızılhaç ve diğer kuruluşlar, mültecilere eğitim ve istihdam yolları hakkında bilgilendirme oturumları düzenlemek için mesleki eğitim kurumlarıyla iş birliği yaparak sistemin gizemini çözmeyi ve katılım için teşvikler sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu tür ortaklıklar, politika ve uygulama arasındaki boşluğu doldurarak, kapsayıcı eğitimin esnek müfredat politikaları, dil destek öğretmenleri için finansman, yabancı yeterliliklerin tanınması gibi düzenlemeler ve danışmanlık, hukuki yardım veya konut desteği gibi toplum hizmetleriyle desteklenmesini sağlar. Çok paydaşlı bir yaklaşım aynı zamanda mültecileri program tasarımına dahil etmek anlamına gelir. Birçok girişim artık mültecileri personel veya danışman olarak istihdam ederek, uygunluğu ve güveni artırır.

Bu girişimlere bakıldığında şu net bir tema ortaya çıkıyor:

Kapsayıcılık kolektif bir çabadır.

düzenlemeleri , öğretmen eğitimi, öğrenci destek hizmetleri ve dış ortaklıklar gibi birden fazla unsuru bir araya getirir . Mesleki eğitim ve öğretimdeki yetişkin eğitimciler, bu örneklerden ve araçlardan yararlanarak bunları kendi bağlamlarına uyarlayabilirler. İki dilli bir sözlük kullanmak veya kapsayıcı uygulamalar üzerine aylık bir öğretmen toplantısı düzenlemek gibi küçük adımlar bile, mesleki eğitimi daha erişilebilir ve eşitlikçi hale getiren daha geniş kapsamlı bir değişimin parçası olabilir.

Her düzeyde iş birliği ve destek

Mülteciler için kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratmak, yalnızca öğretmenlerin bireysel sorumluluğu değildir. Eğitim sisteminin farklı kademeleri ve ötesi arasında iş birliği gerektirir. Çok düzeyli iş birliğinin önemi hem araştırma hem de uygulamada sürekli olarak vurgulanmaktadır. Temel iş birliği eylemleri şunlardır:

- **Kurumsal İş Birliği:** Mesleki eğitim kurumlarında, okul müdürleri, öğretmenler, rehber öğretmenler ve destek personeli kapsayıcı politikalar tasarlamak için iş birliği yapmalıdır. Bu, yöneticilerin gün içinde dil destek derslerine yer açmak için ders programlarını ayarlamasını veya rehberlik danışmanlarının evdeki durumu anlayarak bir öğrencinin devamsızlığını ele almak için öğretmenlerle iş birliği yapmasını içerebilir. Tüm okulu kapsayan bir kapsayıcılık politikası, örneğin okulu ayrımcılık yapılmayan bir bölge ilan ederek ve olaylar meydana gelirse çatışmaları çözmek için atılacak adımları özetleyerek tonu belirleyebilir. Okullar ayrıca, mülteci öğrencileri desteklemek için yerel işverenlerle mentorluk veya staj programları gibi ortaklıklar geliştirebilir ve böylece sınıfta öğretilenlerin dışarıdaki fırsatlarla bağlantılı olmasını sağlayabilir. Okul yönetimi, mülteciler için öğretmen eğitimi ve öğrenci hizmetlerini desteklemek üzere kaynak (zaman, bütçe, personel) ayırmalıdır. Kurumun tamamı kapsayıcılığa öncelik verdiğinde, girişimlerin sürdürülebilir ve etkili olma olasılığı daha yüksektir.
- **Hükümet ve Politika Desteği:** Hükümet politikaları, kapsayıcı mesleki eğitim ortamlarını mümkün kılar (veya engeller). Destekleyici politikalar arasında, okullara iki dilli öğretmen veya tercüman istihdam etmeleri için ek fon sağlanması, mülteci öğrencilerin dahil edilmesine yönelik ulusal yönergeler oluşturulması ve mültecilerin (iltica kararını bekleyenler de dahil olmak üzere) mesleki eğitime erişim için yasal bir hakka sahip olmalarının sağlanması yer alabilir. İncelenen ülkelerde, paydaşlar müfredat uyarlamaları ve mültecilere eğitim vermek için resmi öğretmen yetiştirme programları gibi daha fazla yukarıdan aşağıya destek talep etmiştir. Hükümetler ayrıca, yetişkin mülteciler için dil kursları sunarak (böylece yük tamamen mesleki eğitim programlarına binmez) ve mültecilerin uygun seviyedeki programlara girebilmeleri için yabancı yeterliliklerin veya kısmi eğitimlerin tanınması yoluyla entegrasyonu kolaylaştırabilir.

Uzun vadeli finansman hayati önem taşımaktadır: Uluslararası raporlar, tüm mülteci çocuk ve gençlerin eğitime kaydedilmesinin önemli ve sürekli finansman gerektirdiğini ve mevcut eksikliklerin kapsayıcı programların yaygınlaşmasını engellediğini belirtmektedir. Eğitimcilerden politika

yapıcılara kadar savunuculuk çok önemlidir. Mesleki eğitim personeli, ulusal eylem planlarına katkı sağlamak üzere sahadaki ihtiyaçları (örneğin, travma danışmanlığı veya daha esnek eğitim yolları için finansman) vurgulayabilir. Bazı Avrupa ülkelerinde olumlu bir gelişme, veri ve en iyi uygulamaları toplayan ve bakanlıklara tavsiyelerde bulunan mülteci eğitimi için **ulusal koordinasyon organlarının veya gözlem merkezlerinin kurulması olmuştur**. Bu tür çabalar, mültecilerin katılımını gündemde tutmakta ve kanıta dayalı stratejileri geniş çapta desteklemektedir.

- **STK'lar ve toplum örgütleri: Uluslararası kuruluşlar ve yerel hayır kurumları da dahil olmak üzere** sivil toplum kuruluşları, mesleki eğitim eğitmenleri için genellikle önemli müttefiklerdir. Resmi eğitimi tamamlayan uzmanlık, ek insan gücü veya hedefli programlar sağlayabilirler. Örneğin, STK'lar okul sonrası dil dersleri, hafta sonu kültürel oryantasyon oturumları veya mültecilerin mesleki eğitim derslerinde öğrendiklerini pekiştiren özel ders programları düzenleyebilir. Birçok yerde, STK'lar genç mülteciler için travma danışmanlığı veya destek grupları da sağlar; bu hizmetler okulların kendi başlarına sağlayamayacağı hizmetlerdir. STK'larla çalışmak, konut yardımı, sağlık hizmeti ve hukuki danışmanlık gibi sınıf dışındaki engellerin ele alınmasına yardımcı olabilir. Eğitimciler, öğrencileri bu hizmetlere yönlendirerek temel ihtiyaçlarının karşılanmasını ve öğrenmeye hazır olma düzeylerinin artmasını sağlar. HELP VET projesi, Polonya, Yunanistan ve Türkiye genelindeki ortakları bir araya getirerek mesleki eğitim öğretmenleri için bilgi paylaşımında bulunmalarını ve araçlar geliştirmelerini sağlayan bu iş birliğinin bir ürünüdür. Projenin önerilerinden biri, **mesleki eğitim kurumları, STK'lar ve devlet kurumları arasında sürekli iş birliği ve en iyi uygulamaların paylaşımı için kanallar oluşturmaktır**. Bu, ortak atölyeler, konferanslar veya kaynakların ve vaka çalışmalarının paylaşıldığı bir çevrimiçi merkez olabilir (örneğin, AB'nin "Avrupa'daki Mülteci Eğitim Merkezi", araştırma ve pratik kaynakların merkezi bir deposu olarak oluşturulmuştur). Çeşitli kurumlar çalışmalarını ne kadar koordine ederse, her mülteci öğrenciye sağlanan destek o kadar tutarlı ve kapsamlı hale gelir.
- **Mülteci ve öğrenci katılımı:** İş birliğinin bazen gözden kaçan ancak kritik bir yönü, öğrencilerin kapsayıcı bir ortam oluşturma sürecine katılımıdır. Mülteci öğrenciler, ihtiyaçlarını ifade etmeye ve geri bildirim sağlamaya teşvik edilebilir; bu, bir öğrenci komitesi veya öğrenmelerine neyin yardımcı olduğunu ve hangi ek desteğe ihtiyaç duyduklarını güvenli bir şekilde tartışabilecekleri periyodik forumlar aracılığıyla yapılabilir. Bazı mesleki eğitim programları, zorlukları ilk elden anlamaları nedeniyle, mülteci mezunları veya daha büyük öğrencileri danışman veya asistan olarak dahil etmeye başlamıştır.

Onların içgörülerini program ayarlamalarına bilgi sağlayabilir (örneğin, bir mezun dersler sırasında çocuk bakımı sunmanın daha fazla mülteci annenin okula gitmesine yardımcı olacağını önerebilir; bu bilgi dış paydaşların harekete geçebileceği bir bilgidir). Kapsayıcılık, yalnızca onlar için değil, mültecilerle birlikte yapıldığında en iyi şekilde işler. Bu güçlendirme, mültecilerin eğitimlerinde ortak olarak görüldüğü, öğrenme topluluğunu zenginleştirecek dayanıklılık ve beceriler getirdiği entegrasyon çalışmalarındaki daha geniş bir değişimle uyumludur. Çalışmalar, mültecilerin özellikle öğrenme süreçleri üzerinde bir sahiplik duygusu hissettiklerinde eğitimde genellikle dikkate değer bir uyum ve kararlılık sergilediğini göstermiştir. Eğitimciler, öğrencileri akranlar arası öğrenmeye dahil ederek, çok kültürlü içerik geliştirmede yardım isteyerek veya kurum içinde dernekler (kültürel değişim kulübü veya ana dil okuryazarlığı grubu gibi) oluşturmaya teşvik ederek bu potansiyeli değerlendirebilirler.

Sınıf, kurum, topluluk ve politika gibi tüm bu düzeylerde iş birliği, kapsayıcı mesleki eğitim ve öğretim için güçlü bir destek sistemi oluşturur. Yunanistan'da yapılan bir araştırma, mültecilerin çok yönlü sorunlarının ele alınmasının "destek yapılarını güçlendirmek için birden fazla paydaşın dahil olduğu iş birliğine dayalı çabalar gerektirdiğini" belirtiyor. Öğretmenler, okul müdürleri, devlet yetkilileri ve toplum ortakları koordineli çalıştığında, sonuç öğrenciler için daha sorunsuz bir entegrasyon süreci olur. Örneğin, iyi koordine edilmiş bir ortamda bulunan bir mülteci öğrenci, gönüllü bir programdan dil dersleri, Eğitim Bakanlığı tarafından finanse edilen bir danışmandan duygusal destek, yerel bir iş ortaklığı aracılığıyla iş başında eğitim fırsatları ve özel eğitim almış bir öğretmenden kültürel açıdan hassas bir sınıf deneyimi alabilir. Her bir unsur diğerini güçlendirir.

Çözüm

Mülteci ve göçmen öğrenciler için mesleki eğitim ve öğretimde kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratmak şüphesiz zorlu, ancak son derece ödüllendirici ve giderek daha gerekli. Polonya, Türkiye ve Yunanistan'dan edinilen deneyimler ve dünya çapındaki eğitimci ve araştırmacıların görüşleri, mesleki eğitim ve öğretim kurumlarının doğru stratejiler ve destekle güçlü bir kapsayıcılık motoru haline gelebileceğini göstermektedir. Dil ve travma gibi yaygın engelleri anlayarak, eğitimciler mülteci öğrencilerin deneyimlerini daha iyi anlayabilir ve bu ihtiyaçları karşılamak için hedefli önlemler alabilirler. Farklılaştırılmış öğretim, kültürlerarası pedagoji ve travmaya duyarlı öğretim gibi kapsayıcı uygulamaları benimseyerek, sınıfı tüm öğrencilerin başarılı olma fırsatına sahip olduğu bir alana dönüştürebilirler . Meslektaşları, topluluklar ve politika yapıcılarla iş birliği yaparak, kapsayıcılığın tek seferlik bir çaba değil, sürdürülebilir ve sistematik bir taahhüt olmasını sağlarlar.

Yetişkin eğitimcileri için günlük öğretimin tonu değişebilir. Daha fazla esneklik, dinleme, gözlem ve ortak öğrenme, daha dinamik ve duyarlı bir öğrenme deneyimi sağlar. Mülteci ve göçmen öğrenciler, fark edildiğinde tüm sınıfın öğrenmesini zenginleştirebilecek zengin bir çeşitlilik, bilgi ve dayanıklılık sunarlar. Kültürel açıdan duyarlı öğretimin bir rehberi olarak, öğrenciler kimliklerinin ve dillerinin okul ortamında değer gördüğünü gördüklerinde daha fazla katılım ve motivasyon kazanırlar. Bu katılım, daha iyi akademik ve profesyonel sonuçlara yol açar ve nihayetinde mültecilerin potansiyelinden yararlanarak topluma fayda sağlar .

Kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratmak, sürekli iyileştirme ve iş birliği yolculuğudur. Yöntemleri uyarlamayı, yeni araçlar denemeyi ve sıklıkla öğrencilerle birlikte öğrenmeyi içerir. Burada vurgulanan araştırma ve örnekler bir yol haritası sunmaktadır: engelleri belirlemek ve ortadan kaldırmak, kapsayıcı pedagojik yöntemler uygulamak, eğitimcileri ve öğrencileri kaynaklarla desteklemek ve sektörler arası iş birliği yapmak. Eşitlik ve kapsayıcılığa kendini adanmış mesleki eğitim ve öğretim öğretmenleri için, eski öğrencilerin özgüven, beceri ve aidiyet duygusu kazanmakta zorlandığını gördüklerinde bu çabalar meyvesini verir. Mülteci ve göçmen öğrencileri kariyer yollarında başarıya ulaştırarak, bireylerin yaşamlarını dönüştürüyor ve topluluklarımızın iş gücünü ve sosyal yapısını güçlendiriyoruz. Kapsayıcı bir mesleki eğitim ve öğretim sınıfı, eğitimin herkes için olduğu ve herkesin uygun destekle katkıda bulunabileceği ve başarılı olabileceği ilkesini somutlaştırır.

4.2 Aileler ve topluluklarla çalışma

Bu bölüm, genç mülteci ve göçmenlerin mesleki eğitim ortamlarında psikososyal dayanıklılıklarını ve eğitime katılımlarını güçlendirmede aile ve toplum katılımının rolünü incelemektedir. Türkiye'de yerinden edilmiş nüfuslarla çalışma konusundaki engin deneyiminden yararlanan CEKDEV, kültürel özelliklere yanıt

veren ve travmayı dikkate alan bir katılım modeli geliştirmiş ve aileleri pasif destek alıcıları olarak değil, öğrencilerin sosyo-duygusal gelişiminde temel ortaklar olarak görmüştür.

Genellikle tek yönlü ve otoriteye dayalı geleneksel okul-aile ilişkilerinin aksine, CEKDEV'in yaklaşımı diyaloga dayalı, katılımcı ve karşılıklı saygıya dayalıdır. Mülteci ailelerin genellikle istikrarsız konut koşulları, işsizlik, dil engelleri ve travma gibi örtüşen stres faktörleriyle karşı karşıya olduğunun bilincinde olan bölüm, ailelerin ihtiyaçlarına göre uyarlanmış stratejiler sunmaktadır. Bunlar arasında, ebeveynler için ergen ruh sağlığı konusunda çok dilli atölyeler, kültürel araçlar eşliğinde ev ziyaretleri ve kapsayıcı okul etkinlikleri yer almaktadır.

Bölüm ayrıca birçok toplumda ruh sağlığıyla ilgili kültürel tabuları ve toplumsal damgaları da ele alıyor. CEKDEV, öğretmenlerin ve okul personelinin psikolojik sıkıntı, davranış sorunları veya okuldan kopma gibi hassas konulara, savunmacılığa veya utanca yol açmadan yaklaşımlarını sağlayan **empatiye dayalı bir iletişim** çerçevesi sunuyor. Bu yaklaşım, güven oluşturmak, damgalamayı ortadan kaldırmak ve ailelerin kendilerini duyulmuş, saygı duyulmuş ve çocuklarının eğitimine aktif olarak katılma konusunda güçlendirilmiş hissetmelerini sağlamak için çok önemlidir.

4.3 Temel stratejiler

İlişki temelli bir yaklaşımla güven oluşturma

Güven, özellikle önceki eğitim ortamlarında devlet şiddeti, kurumsal ihmal veya ayrımcılığa maruz kalmış topluluklar söz konusu olduğunda, aile katılımının temel taşıdır. CEKDEV, ailenin ana dilinde telefon görüşmeleri, akademik olmayan etkinliklere davetler veya okul personelinin kişiselleştirilmiş karşılama mesajları gibi gayriresmi iletişim yöntemleriyle katılımı başlatır. Bu küçük ama tutarlı çabalar, ailenin geçmişini ve geleneklerini dikkate alarak, kurumun güvenli, saygılı ve kültürel açıdan hassas bir ortam olduğunu göstermektedir.

Ayrıca CEKDEV, okullar ve mülteci aileler arasında köprü görevi gören, genellikle iki dilli öğretmenler veya aynı kültürel geçmişe sahip veli gönüllülerden oluşan topluluk irtibat görevlileri istihdam etmektedir. Bu kişiler, daha sorunsuz iletişimi kolaylaştırır, kültürel yanlış anlamaları azaltır ve aile katılımının sıklığını ve kalitesini artırır.

Çok dilli, erişilebilir ebeveyn eğitim atölyeleri tasarlıyoruz

Şu konuları kapsayan bir dizi etkileşimli atölye çalışması düzenliyor :

- Ergenlik döneminde beyin gelişimi ve travma
- Türk eğitim sisteminde nasıl yol alınır?
- Aile içinde şiddet içermeyen iletişim
- Keder, yerinden edilme ve belirsizlikle başa çıkma

Atölyeler okul ortamlarında veya toplum merkezlerinde düzenlenir ve materyaller Arapça, Kürtçe veya diğer ilgili dillere çevrilir. Oturumlar genellikle kaygıyı azaltmak ve aileler arasındaki bağı güçlendirmek için ortak bir yemek veya hikaye anlatma çemberiyle başlar. Annelerin erişimini sağlamak için yerinde çocuk bakımı da sağlanır.

Kapsayıcı etkinlikler düzenlemek

Topluluk oluşturma faaliyetleri, CEKDEV'in katılım modelinin bir diğer önemli ayağıdır. "Kültürel Kahvaltı Günleri", aile liderliğindeki sergiler, kuşaklar arası sanat projeleri ve gençlik sergileri gibi etkinlikler, mülteci ailelerin yerel akranlarıyla bağlantı kurarken miraslarıyla gurur duymalarını sağlayacak platformlar sunar. Bu etkinlikler, okul ortamlarında çeşitliliğin normalleşmesine katkıda bulunur, kuruma ortak sahiplik

duygusunu teşvik eder ve mülteci ebeveynlerin yalnızca destek alıcıları olarak değil, aynı zamanda aktif kültürel aktörler olarak da okul topluluğuna anlamlı bir şekilde katkıda bulunmalarını sağlar.

Bu buluşmaların salt sembolik kutlamalar değil, psikososyal amaçlı, sosyal bağların kurulduğu, dil kaygısının giderildiği, aile ve okul arasında güvenin pekiştirildiği alanlar olması önemlidir.

4.4 Psikolojik refahı ve sosyal entegrasyonu desteklemek

Psikolojik iyi oluş ve sosyal katılım, eğitimin tamamlayıcı unsurları değil, öğrenme için gerekli koşullardır. Mesleki eğitim ve öğretim (MEÖ) programlarına katılan genç mülteciler ve göçmenler için sınıflar, bir iyileşme mekanı veya yeniden travma geçirme mekanı olabilir. Bu bölüm, mülteci öğrencilerin çok katmanlı ve değişen ihtiyaçlarına yanıt vermek üzere tasarlanmış, CEKDEV'in kapsamlı, sahada test edilmiş **üçlü psikososyal destek modelini sunmaktadır.**

Model, öğrencilerin hafif uyum güçlüklerinden karmaşık travma semptomlarına kadar değişen yoğunluk ve biçimlerde psikolojik stres yaşadıkları gerçeğine dayanmaktadır. Bu nedenle, destek sistemlerinin esnek, uyarlanabilir ve ölçeklenebilir olması gerekmektedir. CEKDEV'in çok düzeyli yaklaşımı şunları içerir:

- **Seviye 1: Travma konusunda bilinçli okul** ortamları yaratmak için evrensel önleme stratejileri .
- **Seviye 2:** Orta düzeyde psikososyal risk taşıyan öğrencilere yönelik hedefli grup müdahaleleri.
- **Seviye 3:** Şiddetli duygusal sıkıntı yaşayan öğrencilere yönelik yoğun bireysel destek .

Bu model teorik değildir. Türkiye'deki mesleki eğitim kurumlarında 10 yılı aşkın uygulamalı çalışmanın sonucudur. Bu yaklaşım, bilişsel-davranışçı ve travma odaklı teknikleri, **sanat terapisi, anlatı terapisi, akran rehberliği ve aile katılımı gibi yaratıcı ve kültürel açıdan duyarlı yöntemlerle birleştirir.** Her seviye aşağıda daha ayrıntılı olarak incelenmekte ve "Duygu Tuvali" ve "Empati Ortaklıkları" gibi gerçek uygulama öyküleri, politikanın pratiğe ve pratiğin dönüşüme nasıl dönüştüğünü göstermektedir.

4.5 Temel stratejiler

Seviye 1: Duygusal güvenlik ve okul iklimi için evrensel stratejiler

- Birinci seviye, yalnızca "risk altında" olarak belirlenen öğrencileri değil, tüm öğrencileri destekleyen duygusal olarak güvenli bir okul ortamı oluşturmaya odaklanır. Öğretmenler ve personel, duygusal sıkıntı belirtilerini tanıma, tekrar travmatize edici dil kullanımından kaçınma ve öngörülebilir sınıf rutinleri oluşturma gibi travma odaklı uygulamalar konusunda eğitim alır . CEKDEV, öğretmenlere duygu düzenleme oyunları, farkındalık senaryoları ve izleme araçları içeren kaynak paketleri sağlar .
- Sosyal-duygusal öğrenme, kısa günlük ritüeller, düşünme etkinlikleri ve kültürlerarası tartışmalar için ipuçları aracılığıyla müfredata entegre edilmiştir. Amaç, duygusal ifadeyi normalleştirmek, empatiyi teşvik etmek ve ruh sağlığı konusundaki damgayı azaltmaktır. Okul genelindeki kültürlerarası etkinlikler ve kapsayıcı görsel tabelalar, aidiyet ve psikolojik güvenlik duygusunu pekiştirir.

Seviye 2: İfade edici ve ilişkisel yöntemler kullanılarak grup müdahaleleri

- Seviye 2 müdahaleleri, kalıcı üzüntü, sosyal izolasyon veya davranış sorunları gibi erken psikolojik sıkıntı belirtileri gösteren öğrenciler için tasarlanmıştır. Bu öğrenciler, baskıdan uzak bir ortamda duyguların işlenmesini kolaylaştırmak için resim, şiir, tiyatro ve kolektif hikaye anlatımı gibi yaratıcı yöntemler kullanan **dayanıklılık ve güçlendirme gruplarına katılmaya davet edilir.**
- Akran danışmanlığı, Seviye 2'nin bir diğer ayağıdır. CEKDEV'in Empati Ortaklıkları programı aracılığıyla,

mülteci öğrenciler ortak öğrenme programları, değerlendirme grupları ve toplulukta gönüllü çalışmalar için eğitilmiş yerel akranlarıyla bağlantı kurarlar . Bu ilişkiler, genç mültecilerin güven oluşturmaya, dil becerilerini geliştirmesine ve izolasyon duygularını azaltmasına yardımcı olur. Mentorlar, ortaklıkların güvenli ve destekleyici olmasını sağlamak için kültürel duyarlılık, travma farkındalığı ve çatışma çözümü konusunda eğitim alırlar.

Seviye 3: Yoğun bireysel destek ve travma tedavisi

- Travma sonrası stres bozukluğu, panik ataklar, kendine zarar verici davranışlar veya bozukluklar gibi ciddi duygusal sıkıntılar yaşayan öğrenciler için CEKDEV, kişiselleştirilmiş müdahaleler ağı oluşturur. Her öğrenciye, okul, aile ve ruh sağlığı uzmanları arasındaki hizmetleri koordine eden bir **psikososyal koordinatör atanır** . Kültürel olarak uyarlanmış travma müdahaleleri konusunda eğitilmiş psikologlar tarafından düzenli bireysel danışmanlık seansları sağlanır.
- CEKDEV'in **Psikolojik İlk Yardım (PİY) ekipleri, okul ortamındaki akut krizlere müdahale etmek, kısa süreli istikrar sağlamak ve yönlendirme yolları sağlamak üzere de eğitilmiştir. Rehberlik, bu düzeyde, genellikle** öğrencinin iyileşme sürecini destekleyen topluluk rol modelleri, profesyonel akıl hocaları veya yetişkin müttefiklerin katılımıyla yoğunlaştırılır .

CEKDEV modelinin yenilikçi özellikleri

Yaratıcı entegrasyon:

CEKDEV, tüm seviyelerde duygusal rahatlamayı, hafıza bütünleşmesini ve anlam yaratmayı kolaylaştırmak için sanat ve hikaye anlatımına dayalı müdahaleler kullanır. "Dijital Aidiyet Hikayeleri" gibi programlar, öğrencilerin hikaye anlatımı ve medya yaratımı yoluyla yolculuklarını kaydetmelerine ve kimliklerini yeniden yazmalarına olanak tanır.

Sektörler arası işbirliği:

Model, kapsamlı bakımın sağlanması amacıyla yerel sağlık klinikleri, belediyeler ve toplum merkezleriyle kurulan ortaklıklarla desteklenmektedir. Aileler, yalnızca bilgilendirici olarak değil, aynı zamanda destek stratejilerinin ortak yaratıcıları olarak da sürece dahil edilmektedir.

İzleme ve geri bildirim:

CEKDEV, öğrenci öz değerlendirmeleri, öğretmen gözlemleri ve geri bildirim döngüleri aracılığıyla psikososyal gelişimi sürekli olarak izler. Bu sayede ekip, müdahaleleri gerçek zamanlı olarak ayarlayarak hem öğrenciler hem de personel arasında tükenmişlik sendromunun önüne geçer.

BÖLÜM 5:

YENİLİKÇİ ÇÖZÜMLER VE YAKLAŞIMLAR

Mülteci çocuklarla çalışan mesleki eğitim ve öğretim (MEÖ) profesyonelleri için, yeni bir ülkeye entegrasyonları için pratik araçlar ve destek sağlamak hayati önem taşır. Göçmen öğrenciler genellikle dil engelleri, kültürel farklılıklar ve travmatik deneyimlerin psikolojik etkileri gibi benzersiz zorluklarla karşı karşıya kalırlar. Bu faktörler, yeni bir eğitim sistemine uyum sağlama ve gelecekteki kariyerleri için gerekli becerileri edinme becerilerini önemli ölçüde etkileyebilir.

Bu bölümde, mülteci öğrencilerin öğrenme ve uyum süreçlerini destekleyebilecek dijital araçlar, etkileşimli öğretim yöntemleri ve travma bilinçli uygulamalara ilişkin örnekler incelenmektedir.

Eğitmciler, teknoloji ve yenilikçi eğitim yaklaşımlarından yararlanarak, bu öğrencilerin özel ihtiyaçlarına yanıt veren daha kapsayıcı, ilgi çekici ve destekleyici öğrenme ortamları yaratabilirler.

Dil öğrenme uygulamaları, sanal sınıflar ve multimedya kaynakları gibi dijital araçlar, öğrencilerin dil becerilerini ve mesleki yeterliliklerini geliştirmeleri için esnek ve erişilebilir yollar sağlar (OECD, 2018). (UNESCO, 2020)

Oyunlaştırma, puanlar, ödüller, zorluklar ve liderlik tabloları gibi oyun tasarımı öğelerinin motivasyonu ve katılımı artırmak için uygulanmasıdır. Etkileşimli öğretim yöntemleriyle bütünleştirildiğinde, oyunlaştırma geleneksel öğrenmeyi heyecan verici ve dinamik bir süreçle dönüştürür. Oyunlaştırma ve proje tabanlı öğrenme gibi etkileşimli öğretim yöntemleri, motivasyonu, iş birliğini ve eleştirel düşünmeyi artırarak öğrenme deneyimini daha dinamik ve anlamlı hale getirmeye yardımcı (Kapp, 2012) olur. (Deterding, Dixon, Nacke, & Khaled, 2011)

Dahası, travma bilincine dayalı uygulamalar, mülteci çocukların yeni eğitim ortamlarında kendilerini güvende, değerli ve desteklenmiş hissetmelerini sağlamada önemli bir rol oynar. Yerinden edilmiş birçok öğrenci zorluklar yaşamıştır ve travmanın öğrenme üzerindeki etkisini fark etmek, eğitimcilerin duygusal refahı ve akademik başarıyı destekleyen bir atmosfer yaratmalarına yardımcı olabilir. Bu uygulamalar arasında olumlu ilişkiler geliştirmek, sınıftaki stres faktörlerini azaltmak ve dayanıklılık ve özgüven oluşturmak için sosyal-duygusal öğrenme stratejileri uygulamak yer (Brunzell, Walters, & Stokes, 2016) alır. (Alisic, 2012)

Bu bölümde, bu üç unsurun pratik uygulamalarını inceleyecek, dijital araçların, oyunlaştırmanın ve travma odaklı uygulamaların, mesleki eğitim ortamlarındaki mülteci çocukların öğrenme çıktılarını iyileştirmek için nasıl birlikte çalıştığını gösteren araştırma kanıtları ve gerçek dünya örnekleri sunacağız. Eğitimciler, bu stratejileri benimseyerek, mülteci öğrencilere yeni ortamlarında başarılı olmaları ve topluma başarılı bir şekilde entegre olmaları için gerekli beceri, bilgi ve duygusal desteği sağlayabilirler.

Eğitmciler, teknoloji ve kanıta dayalı öğretim yöntemlerinden yararlanarak dil engellerini aşabilir, öğrenci katılımını artırabilir ve yerinden edilmiş öğrencilere bir istikrar duygusu sağlayabilir. Bu bölüm, mesleki eğitim ve öğretim öğretmenlerine hem akademik başarıyı hem de duygusal refahı ön planda tutan kapsayıcı ve destekleyici bir eğitim ortamının nasıl yaratılacağına dair pratik stratejiler ve daha derin bir anlayış kazandırmayı amaçlamaktadır. Hem akademik başarıyı hem de duygusal refahı ön planda tutan destekleyici bir öğrenme ortamı.

5.1 Dil gelişimi için dijital araçlar

Günümüz eğitim dünyasında, dijital araçlar, özellikle mesleki eğitim ortamlarındaki mülteci çocuklar için öğrenme çıktılarını iyileştirmenin temel taşı haline gelmiştir. Bu araçlar, öğrencilerin dil engellerini aşmalarına, temel beceriler geliştirmelerine ve içerikle erişilebilir ve özel ihtiyaçlarına göre uyarlanmış bir şekilde etkileşim kurmalarına yardımcı olmada önemli bir rol oynayabilir.

Mülteci öğrenciler için dil öğrenimi, eğitim yolculuklarında aşmaları gereken ilk ve en önemli engellerden biridir. Dil öğrenme uygulamaları ve platformları gibi dijital araçlar, farklı dil yeterlilik seviyelerine hitap eden kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunar. **Duolingo, Babbel ve Memrise gibi platformlar** Öğrencilerin kelime dağarcıklarını genişletmelerine, telaffuzlarını geliştirmelerine ve dil bilgisi yapılarını kavramalarına yardımcı olan ilgi çekici, oyunlaştırılmış dil kursları sunuyoruz.

Duolingo, kullanıcıların farklı dilleri öğrenmelerine ve pratik yapmalarına yardımcı olmak için etkileşimli, oyun tabanlı dersler sunan popüler bir dil öğrenme platformudur. Farklı dil seviyelerine göre uyarlanmış etkileşimli derslerle dil öğrenimini desteklediği için mülteci çocuklar için mükemmel bir araçtır.

Memrise, kullanıcıların etkileşimli teknikler ve ilgi çekici içeriklerle yeni diller öğrenmelerine ve kelime dağarcıklarını zenginleştirmelerine yardımcı olmak için tasarlanmış bir dil öğrenme uygulamasıdır. Öğrencilerin kelime dağarcığını ve dil bilgisini ezberlemelerine yardımcı olmak için tekrar ve aralıklı tekrar yöntemlerini kullanarak pratik dil öğrenimine odaklanır. Bu da onu özellikle yeni başlayan çocuklar için kullanışlı kılar.

Busuu, konuşma, dinleme ve yazma becerilerinizi geliştirmek için dersler ve alıştırmalar sunan bir dil öğrenme uygulamasıdır. İyi yapılandırılmış dersleri, sosyal öğrenme özellikleri ve ana dili İngilizce olan kişilerden kişiselleştirilmiş geri bildirimleriyle ünlüdür ve bu da onu yeni bir dil öğrenmek isteyenler için mükemmel bir seçenek haline getirir.

Bu platformlar aynı zamanda öğrencilerin dil becerilerini etkileşimli ve rahat bir ortamda pratik etmelerine de olanak tanır; bu da özellikle yeni bir dil konuşma konusunda çekingen veya kaygılı olanlar için oldukça faydalı olabilir.

Ayrıca Google Translate ve Microsoft Translator, öğrencilerin gerçek zamanlı iletişim kurmasına yardımcı olarak yazılı ve sözlü talimatları anlamalarını kolaylaştırabilir; bu da teknik terminolojinin sıklıkla kullanıldığı mesleki eğitim ortamlarında hayati önem taşır.

Dil öğreniminin ötesinde, dijital araçlar çok çeşitli mesleki becerilerin gelişimini destekleyebilir. **Kahoot!, Quizlet ve Nearpod gibi etkileşimli araçlar**, öğrencilerin bilgilerini pekiştirmeleri için ilgi çekici bir yol sunar. Bu platformlar, sınıfın özel ihtiyaçlarına göre uyarlanabilen sınavlar, bilgi kartları ve etkileşimli dersler sunar. Mülteci öğrenciler için bu araçlar, yazma ve aritmetik gibi temel becerilerin yanı sıra seçtikleri kariyer yolu için gereken daha spesifik teknik becerilere odaklanacak şekilde uyarlanabilir.

Örneğin, marangozluk programına kayıtlı bir mülteci öğrenci, fiziksel bir atölyede çalışmaya başlamadan önce aletler ve tekniklerle ilgili uygulamalı deneyim kazanmak için YouTube veya Coursera'daki dijital simülasyonları veya videoları kullanabilir.

Zoom, Microsoft Teams ve Slack gibi araçlar, gerçek zamanlı iletişim ve iş birliğini kolaylaştırarak öğrencilerin ders saatleri dışında bile sınıf arkadaşları ve öğretmenleriyle etkileşim kurmalarına olanak tanır. Bu platformlar, dil engelleri veya eğitim sistemine aşina olmama nedeniyle kendini yalnız hisseden öğrenciler için bir köprü görevi görür.

Ek olarak, bu araçlar eş zamanlı olmayan öğrenmeyi destekleme esnekliği sunarak öğrencilerin dersleri gözden geçirmelerine, konuları tekrar gözden geçirmelerine ve gerektiğinde açıklama talep etmelerine olanak tanır. Bu yaklaşım, ailevi sorumluluklar veya yarı zamanlı çalışma nedeniyle yeni kavramları kavramak veya farklı programlara uyum sağlamak için ekstra zamana ihtiyaç duyabilecek öğrenciler için özellikle önemlidir.

Dijital araçlar, öğrencilere temel kaynaklara ve duygusal desteğe erişim sağlamak için de kullanılabilir. Çevrimiçi topluluklar ve platformlar, mülteci öğrencilere benzer deneyimler yaşamış diğer kişilerle bağlantı kurmaları için güvenli bir alan sunar. Avrupa'da, **Uluslararası Kurtarma Komitesi gibi platformlar**, desteği

teşvik ederek ve danışmanlık ve ruh sağlığı kaynaklarına erişim sağlayarak bu tür alanlar sağlar. Bu girişimler, travma konusunda bilinçli eğitimin temel bir unsuru olan mülteci öğrencilerin özel duygusal ihtiyaçlarını karşılamak için hayati önem taşır.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), mülteciler için mesleki eğitim ve istihdam fırsatlarını güçlendirmek amacıyla Avrupa genelinde dijital girişimler uygulamaktadır. Bu girişimlerin temel unsurlarından biri , mültecileri potansiyel işverenlerle buluşturan, iş arama süreçlerini basitleştiren ve temel hizmetlere erişim sağlayan dijital bir araç olan Mülteci İstihdam Platformu'dur (REP). Ayrıca UNHCR, mültecilerin teknik ve mesleki eğitim ve öğretim programlarına (TVET) katılımını kolaylaştırmak için Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Alman Uluslararası İşbirliği Derneği (GIZ) gibi kuruluşlarla birlikte çalışmaktadır. Bu programlar, yeşil ve dijital becerilerin geliştirilmesine, eğitimin mevcut sektör gereksinimleriyle uyumlu hale getirilmesine ve mültecilerin ekonomik entegrasyonunun desteklenmesine odaklanmaktadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), bu çabalar aracılığıyla mültecilere istihdam sağlamaları ve yeni topluluklarına başarılı bir şekilde entegre olmaları için gerekli araçları sağlamayı hedeflemektedir.

5.2 Etkileşimli öğretim yöntemleri ve oyunlaştırma

Etkileşimli öğretim yöntemleri, öğrencileri öğrenme sürecine aktif olarak dahil etmek için tasarlanmış eğitim stratejileridir. Bu yöntemler, öğrencileri aktif olarak katılmaya, iş birliği yapmaya ve bilgilerini pratik yollarla uygulamaya teşvik ederek geleneksel ders anlatımının ötesine geçer. Amaç, öğrencilerin pasif bilgi alıcıları değil, kendi öğrenmelerine aktif katkıda bulunan kişiler olduğu dinamik ve katılımcı bir öğrenme ortamı yaratmaktır.

Bazı standart etkileşimli öğretim yöntemleri arasında işbirlikçi öğrenme, probleme dayalı öğrenme (PBL), rol yapma ve simülasyonlar, etkileşimli teknolojiler ve akran öğretimi yer alır.

Etkileşimli öğretimin etkinliği, soyut kavramların daha somut ve anlamlı hale gelmesine yardımcı olan pratik deneyim, eleştirel düşünme ve öğrenci merkezli öğrenmeye vurgu yapmasından kaynaklanmaktadır.

Schunk'a (Schunk, 2012)göre , öğrenme sürecine aktif katılım, öğrencilerin ezberleme ve anlama becerilerini geliştirir. Etkileşimli yöntemler, öğrencilerin eleştirel düşüncelerini, karar vermelerini ve öğrendiklerini uygulamalarını gerektirerek daha yüksek düzeyde bilişsel etkileşimi teşvik eder. Öğrenciler öğrenmeye aktif olarak katıldıklarında, bilgilerini ezberleme ve etkili bir şekilde uygulama olasılıkları daha yüksektir.

Etkileşimli öğretim yöntemleri, özellikle iş birliğine dayalı olanlar, sosyal öğrenmeyi teşvik eder. Grup çalışması, rol yapma ve akran öğretimi gibi etkinlikler aracılığıyla öğrenciler, iletişim, ekip çalışması ve çatışma çözümünde temel becerileri geliştirip uygulayabilirler. Bu, mülteci eğitimi gibi çeşitli öğrenci topluluklarının bulunduğu ortamlarda hayati önem taşır; iş birliğine dayalı programlar, küresel iş birliği becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olabilir.(Daniels, Pears, & Cajander, 2010)

Öğrenciler, pratik etkinliklere katılarak ve gerçek dünya problemlerini çözerek analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey düşünme becerileri geliştirirler. Bu, yeni öğrenme ortamlarına hızlı bir şekilde uyum sağlamaları ve bilmedikleri problemleri çözmeleri gerekebilecek mülteci öğrenciler için olmazsa olmazdır. Jonassen (Jonassen, 1999), eleştirel düşünmeyi geliştirmede ve öğrencilerin gerçek dünya zorluklarıyla başa çıkmalarına yardımcı olmada problem temelli öğrenmenin önemini vurgulamıştır.

Etkileşimli yöntemler, öğrencilere öğrenme süreçlerinde genellikle daha fazla özerklik sağlar. Öğrenciler, görevlere nasıl yaklaşacaklarını seçebildiklerinde veya akranlarıyla iş birliği yapma özgürlüğüne sahip olduklarında, öğrenmelerinin sorumluluğunu almaya daha istekli olurlar. Bu, özellikle eğitimsel engellerle karşılaşabilecek mülteci öğrenciler için önemlidir, çünkü özerklik sağlamak, içsel motivasyonlarını artırabilir. (Deci & Ryan, 1985)

Oyunlaştırma, puanlama, rekabet, seviyeler ve ödüller gibi oyun öğelerinin ve prensiplerinin uygulanmasını ifade eder. Rutin görevleri eğlenceli ve heyecan verici zorluklara dönüştürerek motivasyonu, katılımı ve öğrenme çıktılarını artırmayı amaçlar. Oyunlaştırma, puanlar, rozetler, liderlik tabloları ve seviyeler gibi oyun mekaniklerini öğrenme ortamlarına dahil ederek öğrenmeyi daha etkileşimli ve keyifli hale getirir.

Oyunlaştırmanın etkili olmasının temel nedenlerinden biri, hem içsel hem de dışsal motivasyonu artırma yeteneğidir. Ödüller, takdir ve ilerleme hissi sağlayarak, oyunlaştırma motivasyon psikolojisinin ilkelerinden yararlanır. Ryan ve Deci (Deci E. L., 2000) ödüller ve zorluklar gibi oyunlaştırma unsurlarının, başarı ve yeterlilik duygusunu besleyerek içsel motivasyonu nasıl artırabileceğini vurgulamıştır.

Oyunlaştırma, hem rekabet hem de iş birliği unsurlarını bir araya getirir. Kapp, (Kapp, 2012) rekabetin öğrencileri daha çok çalışmaya motive ettiğini, takım oyunlarında ise iş birliğinin ekip çalışmasını ve sosyal etkileşimi geliştirdiğini savunmuştur.

Oyunlaştırma, öğrencilerin puanlar, rozetler ve seviyeler aracılığıyla anında geri bildirim almalarını sağlayarak sürekli gelişimi teşvik eder. Bu geri bildirim döngüsü, öğrencilerin ilerlemelerini takip etmelerine

ve öğrenme stratejilerini ayarlamalarına yardımcı olmak açısından çok önemlidir. Anderson ve Rainie, Anderson, 2012) oyunlaştırılmış ortamlarda sağlanan anında geri bildirimin, öğrencilerin hatalarını düzeltmelerine ve gelişmelerine yardımcı olduğunu ve bu sürecin akademik ve dil engelleriyle karşılaşan öğrenciler için kritik olabileceğini vurgulamıştır .

ABCfaresi Genellikle 2-8 yaş arası küçük çocukların temel becerileri eğlenceli ve ilgi çekici bir şekilde öğrenmeleri için tasarlanmış bir eğitim platformudur. Okuma, matematik, fen, sanat ve müzik gibi konuları kapsayan kapsamlı bir müfredat sunar. Etkileşimli etkinlikler, oyunlar, videolar ve sınavlar aracılığıyla çocukların okula hazırlanırken temel becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Tynker , çocuklara programlama kavramlarını eğlenceli ve etkileşimli bir şekilde öğreten çevrimiçi bir programlama platformudur. Görsel programlama dilleri ve kodlama araçları kullanarak oyunlar, animasyonlar, web siteleri ve daha fazlasını nasıl oluşturacaklarını öğreten kurslar sunar. Beş yaş ve üzeri çocuklar için tasarlanan Tynker, oyun öğeleri, etkileşimli etkinlikler ve uygulamalı projeler içeren derslerle programlamayı erişilebilir ve eğlenceli hale getirir.

Quizlet , her yaşta öğrencinin etkileşimli bilgi kartları, sınavlar ve çeşitli çalışma yöntemleri aracılığıyla bilgileri öğrenmesine ve ezberlemesine yardımcı olan çevrimiçi bir öğrenme aracıdır. Diller, fen bilimleri, tarih ve matematik gibi dersler için özelleştirilebilir çalışma materyalleri sunarak öğrenmeyi geliştirir. Bilgi kartları ayrıca bilgi yarışması gibi oyun benzeri etkinliklerde de kullanılabilir ve öğrenme sürecini ilgi çekici ve iş birlikçi hale getirir.

5.3 Travma bilgili eğitim uygulamaları

Travma konusunda bilgili eğitim, yalnızca travmanın varlığını kabul etmekle sınırlı değildir; aynı zamanda travmanın öğrencilerin davranışlarını, öğrenmelerini ve genel refahlarını nasıl etkileyebileceğini anlamayı da içerir. (SAMHSA (Madde Bağımlılığı ve Ruh Sağlığı Hizmetleri İdaresi). (SAMHSA, 2014)

Travma bilincine sahip bir yaklaşım, eğitim ortamlarının güvenli, destekleyici ve travma yaşamış öğrencilerin ihtiyaçlarına duyarlı olmasını sağlar. Bu, güven, emniyet ve güçlendirme kültürünün teşvik edilmesini içerir. Kolk, 2014)

Travma bilincine sahip eğitimin temel ilkeleri, destekleyici ve kapsayıcı bir öğrenme ortamının yaratılmasını vurgular. Bu ilkeler, güvenlik, güvenilirlik ve şeffaflığın yanı sıra akran desteği, iş birliği, karşılıklılık, ifade ve seçim yoluyla güçlendirme ve kültürel, tarihsel ve toplumsal cinsiyet faktörlerinin farkındalığını kapsar.

Eğitimciler bu ilkeleri benimseyerek öğrencilerin saygı duyulduğunu, değer verildiğini ve desteklendiğini hissettikleri bir ortam yaratabilir ve böylece travmanın öğrenmeleri üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya yardımcı olabilirler.

Birçoğu kayıp, şiddet veya yerinden edilme deneyimi yaşamış mülteci öğrenciler için duygusal güvenlik olmazsa olmazdır. Travma bilincine dayalı uygulamalar, öğrencilerin kendilerini güvende hissetmelerine yardımcı olur ve bu da iyileşmeye giden ilk adımdır. Van der Kolk'a () göre Kolk, 2014) travma, beyin fonksiyonlarını bozar ve bu da öğrencinin konsantre olma, duygularını düzenleme ve öğrenmeye katılma becerisini etkileyebilir. Öngörülebilir bir ortam yaratmak ve duygusal destek sunmak gibi travma bilincine dayalı uygulamalar, bu öğrencilerin sınıfta istikrar ve güvenlik duygusunu yeniden kazanmalarına yardımcı olabilir.

Travma bilincine dayalı bir yaklaşım, yalnızca travmanın anlık etkilerini ele almakla kalmaz, aynı zamanda uzun vadeli dayanıklılık da oluşturur. Güven, destek ve güçlendirme ortamını teşvik ederek, travma bilincine dayalı uygulamalar mülteci öğrencilerin etkili başa çıkma mekanizmaları geliştirmelerine ve

duygusal dayanıklılıklarını artırmalarına yardımcı olabilir. Siegel ve Bryson, öğrencilere bağlılık ve destek hissetme fırsatları sunmanın, travmatik deneyimlerin ardından hayati önem taşıyan bir özerklik ve yaşamları üzerinde kontrol duygusu geliştirmelerine yardımcı olduğunu savunuyor (Siegel & Bryson, 2011).

Travma odaklı uygulamalar, kapsayıcı, anlayışlı ve öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarına duyarlı bir sınıf kültürü oluşturmaya yardımcı olur. Öğretmenler, saygı, empati ve anlayışı teşvik ederek, öğrencilerin görüldüklerini ve duyulduklarını hissettikleri bir ortam yaratır, davranış sorunlarını azaltır ve genel sınıf dinamiğini iyileştirir. (Harris & Fallot, 2001)

Bu, özellikle izolasyon veya yabancılaşma duyguları yaşayabilecek mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda önemlidir. Mülteci çocuklar genellikle geçmiş travmalarla ilgili duygusal zorluklarla karşı karşıya kalırlar. Zihinsel sağlık için dijital araçlar ve kaynaklar, duygusal uyumlarını destekleyebilir ve okul ortamına entegrasyonlarını geliştirebilir.

Ruh sağlığı ve refahı için uygulamalar:

Headspace , kullanıcıların stresi azaltmalarına, konsantrasyonlarını geliştirmelerine ve genel refahlarını iyileştirmelerine yardımcı olmak için tasarlanmış bir farkındalık ve meditasyon uygulamasıdır. Zihinsel sağlığı ve duygusal dayanıklılığı desteklemek için rehberli meditasyon seansları, nefes egzersizleri ve farkındalık uygulamaları sunar. Kullanıcı dostu arayüzü ve pratik yaklaşımıyla hem yeni başlayanlar hem de deneyimli meditasyoncular için uygundur. Rehberli meditasyon seansları ve rahatlama egzersizleri de çocukların stresle başa çıkmaalarına yardımcı olabilir.

Calm , kullanıcıların stresi yönetmelerine, uykularını iyileştirmelerine ve rahatlamaalarına yardımcı olan bir farkındalık ve meditasyon uygulamasıdır. Rehberli meditasyon seansları, uyku vakti hikayeleri, nefes egzersizleri ve rahatlatıcı müzikler sunarak zihinsel berraklığı ve duygusal refahı destekler. Sakin atmosferiyle bilinen Calm uygulaması, özellikle travmatik olaylar yaşamış çocuklar için kaygıyı azaltmak ve uykuyu iyileştirmek için değerli bir araçtır.

Travma bilincine sahip öğretim uygulamaları:

FutureLearn gibi platformlar, travma bilincine dayalı uygulamalar üzerine kurslar sunarak mesleki eğitim ve öğretim öğretmenlerinin mülteci çocuklara daha iyi destek sağlamalarına yardımcı olur. [Coursera](#) ve [FutureLearn](#) , güvenli ve destekleyici öğrenme ortamları oluşturma stratejilerini ele alan uzmanlar tarafından verilen çok çeşitli kurslar sunar.

Mesleki öğrenme toplulukları, eğitimcilerin travmatize olmuş mülteci çocukları desteklemek için en iyi uygulamaları paylaşabilecekleri alanlar sunar. [Academia.edu](#) gibi platformlar akademik araştırmalara ve tartışmalara erişim sağlarken, [Polonya Öğretmenler Birliği \(ZNP\)](#) Polonya'daki öğretmenlere kaynaklar, eğitimler ve profesyonel bir ağ sunmaktadır.

Sonuçlar

Mülteci çocukların mesleki eğitim ve öğretime (MEÖ) dahil edilmesi, bu öğrencilerin karşılaştığı benzersiz zorlukları göz önünde bulunduran çok boyutlu bir yaklaşımı gerektirir. Dil engellerinden travmaya kadar, mülteci öğrenciler eğitim yolculuklarında başarılı olmak için genellikle kişiselleştirilmiş desteğe ihtiyaç duyarlar. Ancak, dijital araçların, etkileşimli öğretim yöntemlerinin ve travmaya duyarlı uygulamaların entegrasyonu gibi yenilikçi çözümler sayesinde eğitimciler, bu öğrenciler için hem kapsayıcı hem de güçlendirici ortamlar yaratabilirler.

Mülteci çocukların yeni bir eğitim sistemine girerken karşılaştıkları en önemli engellerden biri dildir. Dil yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda beceri edinme ve ders içeriğini anlama ile de derinden

bağlantılıdır. Mülteci çocukların mesleki eğitime başarılı bir şekilde entegre olmaları için bu zorluğun ele alınması şarttır. Dil öğrenimi için tasarlanmış dijital platformlar, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına uyarlanabilen kişiselleştirilmiş ve erişilebilir öğrenme deneyimleri sağladıkları için etkili bir çözüm olduklarını kanıtlamıştır. Bu araçlar, özellikle kendi ülkelerinde resmi eğitime sürekli erişim sağlayamamış mülteci çocuklar için faydalı olabilir.

Mesleki eğitim, dil öğreniminin yanı sıra, öğrencilere işgücü piyasasına hazırlayan pratik beceriler de kazandırmalıdır. Dijital araçların bu alandaki rolü göz ardı edilemez. Simülasyonlar, videolar ve etkileşimli platformlar aracılığıyla öğrenciler, bilgilerini gerçek yaşam durumlarında uygulamadan önce mesleki içerikle deneyimsel ve pratik olarak etkileşim kurabilirler. Bu esneklik, öğrenmeyi daha erişilebilir kılmakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin destekleyici ve baskısız bir ortamda becerilerine güven duymalarını da sağlar.

Ek olarak, oyunlaştırma, iş birliğine dayalı öğrenme ve proje tabanlı yaklaşımlar gibi etkileşimli öğretim yöntemleri, özellikle marjinal geçmişlere sahip öğrencileri dahil etmede önemli bir potansiyel göstermiştir. Bu yöntemler aktif katılımı teşvik eder ve iş birliği ve yaratıcılık ortamını besler. Mülteci çocuklar için bu tür yöntemler, duygusal ve sosyal gelişimleri için hayati önem taşıyan sosyal etkileşim ve akran desteği fırsatları sunarak, hissedebilecekleri izolasyonu ortadan kaldırabilir. Bu stratejilerin mesleki eğitimde uygulanması, yalnızca teknik becerilerin değil, aynı zamanda ekip çalışması, iletişim ve problem çözme gibi temel yetkinliklerin de geliştirilmesine yardımcı olur. Bunlar, işverenler tarafından oldukça değer verilen ve işgücü piyasasına ve topluma entegrasyon gibi daha geniş kapsamlı bir hedefe katkıda bulunan becerilerdir.

Aynı derecede önemli olan, travma bilincine dayalı uygulamaların eğitim ortamına entegre edilmesidir. Birçok mülteci çocuk, savaş, yerinden edilme ve kayıp deneyimleri nedeniyle önemli duygusal ve psikolojik zorluklarla okula gelmektedir. Travma bilincine dayalı bir yaklaşım, eğitimcilerin travmanın öğrenme ve davranış üzerindeki etkisini anlamalarını ve gerekli duygusal ve psikolojik desteği sağlayabilmelerini sağlar. Güvenli ve öngörülebilir bir ortam yaratmak, öğrencilerin öğrenmeye katılmak için yeterince güvende hissetmelerine yardımcı olmak için hayati önem taşır. Ayrıca, öğrenciler ve öğretmenler arasında olumlu bir güven ilişkisinin geliştirilmesi, hem duygusal iyileşme hem de akademik başarı için hayati önem taşır. Mülteci çocukların yaşadığı travmaya duyarlı öğretmenler, öğrenmelerini ve gelişimlerini kolaylaştırmak için gerekli destek ve kaynakları daha iyi sağlayabilirler.

Öğretmenler, teknolojiyi travmaya duyarlı bakımla birleştirerek mülteci öğrencilere bütünsel bir öğrenme yaklaşımı sunabilirler. Bu entegrasyon, öğrencilerin yalnızca yenilikçi ve etkili öğrenme araçlarına erişmelerini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda kendilerine özgü duygusal ve psikolojik ihtiyaçlarını da dikkate alan bir şekilde desteklenmelerini sağlar. Dijital araçlar ve travmaya duyarlı öğretim stratejileri, hem ilgi çekici hem de terapötik bir ortam yaratmak için birlikte çalışabilir ve öğrencilerin akademik olarak başarılı olurken aynı zamanda duygusal refahlarına da dikkat etmelerini sağlar.

Mülteci çocukların mesleki eğitim ve öğretim sistemlerine başarılı bir şekilde entegre edilmesinde toplum ve aile katılımının önemi göz ardı edilemez. Aile üyeleri ve yerel topluluklar, öğrencilere ek destek sağlamada ve karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmelerinde önemli bir rol oynar. Okullar, aileler ve yerel kuruluşlar arasında güçlü ortaklıklar kurmak, mülteci öğrenciler için genel destek sistemini güçlendirir. Topluluk öncülüğündeki girişimler, eğitim kurumu ile mülteci çocukların yaşadığı daha geniş sosyal bağlam arasındaki boşluğu kapatmaya yardımcı olabilir ve öğrencilere ve ailelerine hem pratik yardım hem de duygusal destek sağlayabilir.

Sonuç olarak, mülteci çocukların mesleki eğitim ve öğretime entegrasyonu kapsamlı ve empatik bir yaklaşım gerektirir. Dijital araçlar, etkileşimli yöntemler, travma odaklı uygulamalar ve güçlü bir toplum

katılımının kullanımıyla , eğitimciler mülteci öğrencilere başarılı olmak için ihtiyaç duydukları fırsatları sağlayabilir. Öğretmenler, bu öğrencilerin bütünsel gelişimine odaklanarak, akademik, duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayarak, onlara yalnızca mesleki beceriler kazandırmakla kalmayıp, aynı zamanda yeni toplumlarında müreffeh bir gelecek için gerekli olan dayanıklılığı, özgüveni ve aidiyet duygusunu da geliştirmelerine yardımcı olabilir . Bu yaklaşım, mültecilere hayatlarını yeniden inşa etmeleri ve yeni toplumlarına anlamlı katkılarda bulunmaları için gerekli araçları sağlayarak, sosyal uyum ve iş gücü entegrasyonu gibi daha geniş bir hedefe katkıda bulunur.

BÖLÜM 6:

ORTAK ÜLKELERDEN EN İYİ

UYGULAMALAR.

Bu bölüm, özellikle Ukrayna'dan gelen mülteci çocuk ve gençlerin yerel eğitim ve mesleki sistemlere entegrasyonunu desteklemek için ortak ülkeler tarafından uygulanan en iyi uygulamalara dair ayrıntılı bir genel bakış sunmakta olup, özellikle Polonya örneğine odaklanmaktadır. Bu uygulamalar, hem kamu kurumlarını hem de sivil toplum kuruluşlarını kapsayan çok düzeyli bir yaklaşımı ortaya koymakta ve dil desteği, psikososyal bakım, kariyer rehberliği, barınma ve istihdam gibi alanlarda koordineli çalışmaları vurgulamaktadır. Ulusal ve AB girişimlerinden somut örnekler sunarak, bu bölüm entegre destek yapılarının mültecilerin eğitimsel, sosyal ve mesleki entegrasyonunu nasıl kolaylaştırabileceği konusunda pratik bilgiler sunmaktadır. Amaç, mesleki eğitim ve öğretim personeli ve paydaşlarına toplumun çeşitli düzeylerinde daha fazla eylem ve iş birliğine ilham verebilecek somut modeller ve program stratejileri sağlamaktır.

6.1 Vaka çalışması: Polonya'daki mülteciler için çıraklık girişimleri

Polonya **Kızıl Haçı (Polski Czerwony) Krzyż (PCK)**, Ukrayna'daki çatışmanın 24 Şubat 2022'de başlamasından bu yana Polonya'daki Ukraynalı mültecilere kapsamlı yardım sağlamada kilit bir rol oynamıştır. Son iki yılda PCK, yaklaşık 1,8 milyon Ukraynalıya destek sağlamış ve yardımların toplam değeri 304 milyon PLN'yi aşmıştır. (<https://pck.pl/polski-czerwony-krzyz-liderem-we-wszechstronnej-pomocy-ukrainie-i-uchodzcom>)

PCK, yetişkinler ve çocuklar için kurslar sunan modern Entegrasyon Merkezleri işletmektedir. Bu merkezler, mültecilerin mesleki eğitim ve dil kurslarına katılabileceği, yeni beceriler edinebileceği ve kültürel ve entegrasyon faaliyetlerine katılabileceği güvenli bir ortam sunmaktadır. Çocuklar için özel oyun odaları ve atölyeler bulunurken, yaşlılar Polonya-Ukrayna yaşlılar kulüplerine katılabilirler.

İçişleri ve İdari Bakanlığı (MSWiA) ile iş birliği içinde PCK, "Wspólnie do Niezależności" (Birlikte Bağımsızlığa Doğru) programını başlattı. Bu girişim, geçici koruma altındaki Ukrayna vatandaşlarının özerklik ve bağımsızlıklarına kavuşmalarına yardımcı olmayı amaçlıyor. Destek, konut, bireysel kariyer danışmanlığı, Lehçe dil kursları ve kültürel entegrasyon faaliyetleri için mali yardım içeriyor. Program 31 Mart 2026 tarihine kadar devam edecek.

Polonya Uluslararası Yardım Vakfı Merkezi (PCPM), Polonya'da uluslararası yardım konusunda uzmanlaşmış bir insani yardım kuruluşudur. PCPM Vakfı, 2022 yılından bu yana birçok eğitim girişimini desteklemiştir. 2023 yılında toplam 34.700 çocuk, Ukraynaca konuşan öğretim asistanlarının yardımlarından yararlanmış. Varşova'daki PCPM Eğitim Merkezi, Ekim 2022'den bu yana 220'den fazla öğrenciye Ukrayna müfredatına dayalı ücretsiz eğitim sunmakta ve yaklaşık 200 öğrenci daha bekleme listesinde. PCPM Vakfı tarafından "İş Karşılığı Nakit" programının bir parçası olarak yönetilen program, mBank ve okulun stratejik ortağı olan Pfizer Vakfı tarafından finanse edilmektedir. Varşova'daki PCPM Eğitim ve Yaratıcılık Merkezi (Ağustos 2023'e kadar), **mBank'tan aldığı fonla 35.604 kişiye çocuk bakımı, psikolojik destek ve Lehçe dersleri sağlamıştır.**

Polonya'da Mülteci Eğitimine Destek programı kapsamında 26 okulda (Varşova, Supraśl, Lublin, Siedlce, Bydgoszcz, Białystok) 107 sınıf **yenilendi**. Yenileme için seçilmeyen okullara dizüstü **bilgisayar, projektör, mobilya ve yazılım** sağlandı.

PCPM, bağışçı kuruluşlarla iş birliği yaparak Ukraynalı mültecilere barınma ve maddi yardım sağladı. 543 yaşlı Ukraynalı, HelpAge International aracılığıyla altı ay boyunca aylık 1.000 PLN yardım aldı. 380 savunmasız kişi, Norveç Mülteci Konseyi (NRC) aracılığıyla benzer destek aldı. 1.333 kişi (654 aile), Polonya'ya yerleşmeleri için üç ay boyunca maddi yardım aldı. 16 aile, NIVEA tarafından finanse edilen kira sübvansiyonlarıyla toplu konutlardan özel dairelere taşındı.

PCPM, 2023 yılında yerel yönetimleri, okulları ve Ukrayna'dan gelen mültecileri desteklemek için kısa süreli istihdam sağlayan "İş Karşılığı Nakit" programını sürdürdü. Program, Polonya genelinde 24 şehirde, çoğunlukla eğitim ve kültür alanlarında olmak üzere 1.359 kişiye iş imkânı sağladı. Bu kişiler arasında tiyatrolarda, müzelerde, kütüphanelerde ve kültür merkezlerinde çalışan 70 Ukraynalı sanatçı da vardı. Ayrıca PCPM, okullarda, danışmanlık merkezlerinde ve kültür kurumlarında 30 psikolog istihdam etti.

PCPM ayrıca, Coca-Cola Vakfı tarafından finanse edilen ve CARE iş birliğiyle yürütülen, çoğunluğu Ukraynalı 1.100'den fazla mülteciye fayda sağlayan bir dil ve mesleki eğitim programı uyguladı. Program, Lehçe dil dersleri ve konaklama, çocuk bakımı, kasiyerlik ve kozmetoloji gibi alanlarda mesleki eğitim içeriyordu. Ayrıca PCPM, Lublin'de 66 katılımcıya fayda sağlayan işgücü piyasası atölyeleri ve Lehçe dil kursları düzenledi.

6.1.1 Okullarda entegrasyon programlarına örnekler.

Polonya okul sistemi, mülteci ve göçmen çocukların yerel eğitim ortamına uyum sağlamalarına yardımcı olmak için çok sayıda entegrasyon programı geliştirmiştir. Bu programlar, dil engellerini gidermeyi, sosyal destek sağlamayı ve Polonya okullarına sorunsuz bir geçiş sağlamayı amaçlamaktadır.

Wiedza do potęgi Fundacja tarafından başlatılan bir öğretim programıdır Ocalenie (Kurtarma Vakfı), özellikle öğrenme güçlüğü çeken ve okuldan ayrılma riski taşıyan genç yabancıların eğitimini desteklemek için kurulmuştur. Katılımcılara bireysel dersler, atölyeler, grup toplantıları ve kültürel geziler aracılığıyla destek sağlanmaktadır. Program personeli, katılımcıların aileleriyle sürekli iletişim halinde kalarak gerekli desteği sağlamaktadır. (<https://centrum.ocalenie.org.pl/en/warsaw/youth-and-children#2>)

"Polski jako" programı **uyuştırucu "język"** (ikinci dil olarak Lehçe) dersi, çok sayıda mültecinin yaşadığı Varşova, Kraków ve Wrocław gibi şehirlerde sunulmaktadır . Birçok okul, ana dili Lehçe olmayan öğrenciler için özel Lehçe dil kursları sunmaktadır. Bunlardan biri de Polski jako'dur . uyuştırucu Mülteci ve göçmen çocukların temel Lehçe dil becerilerini edinmelerine yardımcı olan, ders materyalleriyle etkileşim kurmalarını ve sınıf arkadaşlarıyla etkileşim kurmalarını sağlayan język programı. Bu program, dil desteği sağlama ve dil engellerinden kaynaklanan akademik eşitsizlikleri azaltma yönündeki daha kapsamlı devlet çabalarının bir parçasıdır. (<https://www.instytutjęzykowy.pl/pl/kurs-jezyka-polskiego>)

Krakow okullarında entegrasyon uygulamaları. Krakow Uluslararası Okulu, mülteci çocukların normal okul sınıflarına entegre edildiği ancak dil asistanları gibi ek destek aldığı entegrasyon uygulamaları sunmaktadır. Okulun kapsayıcılığa olan bağlılığı, mülteci öğrencilerin spor ve sanat gibi tüm okul etkinliklerine Polonyalı çocuklarla birlikte katılması anlamına gelir. Bu entegrasyon, engellerin ortadan kaldırılmasına yardımcı olur ve öğrenciler arasında karşılıklı saygıyı teşvik eder.

6.1.2 Mesleki Eğitim ve Öğretim entegrasyon programlarına örnekler

Aşağıda açıklanan toplum entegrasyon programları, mülteci ve göçmenlerin Mesleki Eğitim ve Öğretim (VET) aracılığıyla Polonya işgücü piyasasına entegrasyonlarını desteklemeye odaklanmaktadır. Bu girişimler, bireylerin yabancı yeterliliklerinin tanınmasına, dil becerilerini geliştirmelerine ve işverenlerle bağlantı kurmalarına yardımcı olarak, işgücü piyasasına ve yerel topluma daha sorunsuz bir geçiş yapmalarını kolaylaştırmaktadır. Aşağıdaki programlar, yeterlilik tanınmasından iş fuarlarına ve danışmanlık hizmetlerine kadar kapsamlı destek sağlamaktadır.

Ulusal Akademik Değişim Servisi tarafından sunulan Yabancı Nitelik Tanıma Programı. Polonya dışında edinilmiş mesleki yeterliliklere sahip mülteciler için **Ulusal Akademik Değişim Ajansı (NAWA)**, yabancı diploma ve yeterliliklerin tanınmasına yardımcı olan bir program sunmaktadır . Bu program, Polonya'nın

vasıflı göçmenleri işgücü piyasasına entegre etme konusundaki mesleki eğitim stratejisinin önemli bir parçasıdır. Örneğin, Suriyeli bir doktor, gerekli ara kursları tamamladıktan sonra mesleğini Polonya'da sürdürebilmesi için diplomasının değerlendirilmesini sağlayabilir. (<https://www.nawa.gov.pl/uznawalnosc/podjecie-pracy-w-polsce/zawody-regulowane>)

Wrocław Entegrasyon Merkezi – Uluslararası Göç Örgütü . IOM tarafından finanse edilen Wrocław Entegrasyon Merkezi programı , Polonya'da ikamet eden ve istihdam, yasal ikamet ve günlük yaşamdan mesleki beceriler geliştirmeye ve Lehçe öğrenmeye kadar hayatlarının çeşitli alanlarında desteğe ihtiyaç duyan göçmen ve mültecilere yöneliktir. Program, göçmenlerin beceri ve bilgilerini geliştirmek için tasarlanmış özel danışmanlık hizmetleri, çevrimiçi kurslar ve dil kulüpleri aracılığıyla destek sağlamaktadır . (<https://fundacjaукраїна.eu/en/project/wroclaw-integration-center-international-organization-for-migration/>)

İş fuarları (**Funacja Ukraina İş Fuarı** , Aşağı Silezya'da yaşayan yabancılara finansal istikrar ve bağımsızlık fırsatı sunmayı amaçlayan Ukrayna Vakfı'nın programlarından biridir. İş fuarlarının amacı, Wrocław'da iş arayan farklı deneyim ve becerilere sahip Ukraynalı yabancılar ve mülteciler ile işgücü sıkıntısı çeken yerel işverenler için ortak bir alan yaratmaktır. (<https://fundacjaукраїна.eu/en/activity/job-fairs/>)

Ukrayna'dan gelen mültecilere yönelik danışmanlık kursları, **Ochotnicze Hufce Pracy (OHP)**, yeni gelen Ukraynalıların işgücü piyasasında aktif bir şekilde yer edinmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Kurs katılımcıları, danışmanların başvuru belgelerini hazırlamalarına yardımcı olarak işverenlerle daha kolay iletişim kurmalarını sağlayacak bireysel görüşmelere davet edilmektedir.

Polonya'nın mülteci çocukları topluma entegre etme yaklaşımı, benzer zorluklarla karşı karşıya olan diğer ülkeler için değerli dersler sunmaktadır. Entegrasyon çalışmaları, çatışma bölgelerinden kaçan çocukları desteklemenin karmaşıklıklarına dair kapsamlı bir anlayışı yansıtmaktadır. Önemli derslerden biri, mülteci çocuklara geleneksel eğitimin ötesine geçen kişiselleştirilmiş eğitim desteğine erişim sağlamanın önemidir. Özellikle dil öğrenimini, kültürel uyumu ve duygusal refahı hedefleyen programlar, mülteci çocukların akademik ve sosyal açıdan diğer çocukların gerisinde kalmamalarını sağlamak için hayati önem taşımaktadır.

Polonya'da, okullarda kapsayıcılığa verilen önem, dil desteği ve özel eğitimle bir araya gelerek mülteci çocukların gelişebileceği bir ortam yaratıyor. Çocuklar ayrı sınıflarda izole edilmek yerine, Polonyalı akranlarıyla etkileşim kurabilecekleri normal okul ortamlarına entegre ediliyor. Bu, dil öğrenimini hızlandırmanın yanı sıra kültürel engelleri ortadan kaldırmaya ve karşılıklı saygıyı geliştirmeye de yardımcı oluyor. Spor ve sanat gibi ders dışı etkinlikler sunan okullar, çocuklara arkadaşlıklar kurma ve aidiyet duygusu geliştirme fırsatları sunarak duygusal ve sosyal gelişimlerine daha da katkıda bulunuyor.

Ayrıca, Polonya Kızılhaçı ve PCPM Vakfı gibi kuruluşların mülteci çocukların eğitim ve mesleki programlara katılabilecekleri güvenli alanlar yaratmada benimsediği bütüncül yaklaşım hayati önem taşımaktadır. Bu merkezler sadece dersler sunmakla kalmaz; çocukların duygusal destek bulabilecekleri, benzer zorluklarla karşılaşan diğer çocuklarla etkileşim kurabilecekleri ve temel yaşam becerileri edinebilecekleri topluluklar yaratırlar. Bu tür girişimler, mülteci çocukların dayanıklılığını ve bağımsızlığını güçlendirmede ve onları müreffeh bir gelecek için gerekli araçlarla donatmada önemli bir rol oynar.

Bu vaka çalışmalarından çıkarılacak en önemli ders, sektörler arası iş birliğinin önemidir. Yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektör aktörlerinin bu programların finansmanına ve desteklenmesine katılımı, daha sürdürülebilir ve daha geniş kapsamlı bir etki sağlar. Paydaşlar, iş birlikleri sayesinde mülteci çocukların hem acil hem de uzun vadeli ihtiyaçlarını karşılayan bir kaynak ağı oluştururlar.

Sonuç olarak, Polonya'daki entegrasyon programları, mülteci çocukların yeni yaşamlarına uyum sağlamalarını kolaylaştırmada eğitimin, sosyal katılımın ve toplum desteğinin hayati rolünün altını çizmektedir. Polonya'nın yaklaşımı, mülteci çocuklar ile yeni toplulukları arasındaki uçurumu etkili bir şekilde kapatmak ve onlara yalnızca hoş karşılanmalarını değil, aynı zamanda yeni ortamlarında başarılı olmak için ihtiyaç duydukları fırsatları da sağlamak için bir model görevi görmektedir.

Sonuçlar

Bu bölümde açıklanan girişimler, mülteci çocukların ve gençlerin karşılaştığı zorluklara bütüncül ve iyi koordine edilmiş bir yanıtı yansıtmaktadır. Polonya Kızılhaçı tarafından işletilen modern entegrasyon merkezlerinden PCPM Vakfı tarafından düzenlenen özel eğitim programlarına ve Polonya genelindeki okullar tarafından benimsenen entegrasyon uygulamalarına kadar, bu örnekler hedefli, erişilebilir ve insan merkezli çözümlerin değerini vurgulamaktadır. Özellikle dil öğrenimi, kültürel oryantasyon, psikolojik destek ve mesleki gelişimi bir araya getiren programların, uzun vadeli bağımsızlığı ve sosyal entegrasyonu teşvik etmede en etkili programlar olduğu kanıtlanmıştır. Ayrıca, STK'lar, yerel yönetimler, uluslararası bağışçılar ve eğitim kurumları arasındaki sektörler arası ortaklıklar, bu çabaların ölçeklendirilmesinde ve sürdürülmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Genel olarak, burada sunulan en iyi uygulamalar, yapılandırılmış, kapsayıcı ve iş birliğine dayalı yaklaşımların mülteci öğrenciler için önemli fırsatlar

yaratabileceğini ve onların yalnızca yeni bir ortama uyum sağlamalarını değil, aynı zamanda bu ortama aktif olarak katılmalarını ve gelişmelerini de sağlayabileceğini göstermektedir.

6.2 Vaka çalışması: Türkiye'deki mülteciler için çıraklık girişimleri

CEKDEV'in Türkiye'de mesleki eğitim ve öğretim alanındaki çalışmaları, genç mültecilerin karşılaştığı sosyo-duygusal, dilsel ve sistemsel zorluklara dair derin bir anlayışı yansıtmaktadır. Bu bölümde açıklanan girişimler, münferit projeler değil, kaynakların kısıtlı olduğu ortamlarda önemli bir etkiye sahip **kapsamlı ve ölçeklenebilir uygulamalardır**. Hem sınıf hem de toplum düzeyindeki eylemlerden yararlanan CEKDEV'in en iyi uygulamaları, okullar, öğrenciler, aileler ve topluluklar arasında iyileşmeyi, kapsayıcılığı ve paylaşılan sorumluluğu önceliklendiren bütüncül bir felsefeyi yansıtmaktadır.

Burada sunulan her girişim, yinelemeli tasarım, doğrudan saha testleri ve eğitimciler, öğrenciler ve bakıcılardan sürekli geri bildirimler yoluyla geliştirilmiştir. Ardından, altı örnek uygulamayı inceleyerek bunların gerekçelerini, etkilerini ve farklı eğitim ekosistemlerine uyarlanabilirliklerini analiz edeceğiz.

6.2.1 Duygu Tuvali – Yansıtıcı duygusal eğitim programı

Amaç: Duyguların görsel ve sözel olmayan ifadeleriyle duygusal farkındalığı ve düzenlemeyi geliştirmek.

Duygu Canvas, başlangıçta birçok mülteci öğrencinin travmatik deneyimler, dil kısıtlamaları veya duyguların ifadesine ilişkin kültürel normlar nedeniyle duygularını sözlü olarak ifade etmekteki isteksizliğini ele almak üzere tasarlanmıştır. Öğrenciler haftada bir kez, renk kodları, semboller ve kısa başlıklar kullanarak duygusal durumlarını görsel olarak temsil etme fırsatına sahip oluyor. Bu düşünme ritüeli, duygusal kelime dağarcığını geliştirmeye yardımcı oluyor ve öğretmenlere sınıfın duygusal iklimi hakkında fikir veriyor.

Travma odaklı kolaylaştırma teknikleri konusunda eğitim almış sınıf öğretmenleri bu yaklaşımın uygulanmasına katılırlar. Çizimleri teşhis amaçlı yorumlamamaları, gerektiğinde nazik bir diyalog başlatmaları talimatı verilir. Öğrencilerin tepkilerindeki kalıplar, duygusal iyilik hallerindeki değişiklikleri veya sıkıntı belirtilerini belirlemek için zaman içinde izlenir.

Etki: Bu programı kullanan okullar, öğrencilerin duygularını adlandırma ve düzenleme becerilerinde %40'lık bir artış olduğunu bildirdi. Öğretmenler, zamanında destek müdahaleleri başlatmaya daha hazır hissettiler ve daha önce içine kapanık davranışlar sergileyen birçok öğrenci daha ifade edici ve katılımcı hale geldi.

6.2.2 Aile Kafesi – Ebeveynler ve öğretmenlerin ortak düşünme platformu

Amaç: Mülteci ebeveynler ile mesleki eğitim okulları arasında istikrarlı güven ilişkileri kurmak.

Birçok mülteci aile için resmi okul ortamları korkutucu veya alışılmadık görünebilir. **Kafe**, okul sınıflarında veya toplum merkezlerinde düzenlenen aylık gayriresmî toplantılarla bu sorunu ele almaktadır. Ebeveynler, ergenlik kaygısı, okul politikaları ve aile rutinleri gibi dönüşümlü konularda eğitimcilerle açık tartışmalara katılırken çay ve atıştırmalık paylaşmaya davet edilmektedir.

Her kafe, kültürel duyarlılık göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Görsel materyaller birçok dile çevrilmekte ve eğitilmiş kültürel arabulucular tartışmaları kolaylaştırmaktadır. Genellikle, veli katılımını teşvik etmek için öğrenci liderliğindeki performanslar veya proje sunumları kullanılmaktadır.

Zorluklar: Başlangıçta, maddi kısıtlamalar ve tereddütler nedeniyle katılım düşüktü. CEKDEV, oturumlar sırasında çocuk bakımını koordine ederek ve belediyeyle ortaklıklar kurarak ulaşım desteği sunarak yanıt verdi.

Etki: Aile Kafesi'nde veli katılımında iki yılda %200'lük bir artış görüldü. Nitel veriler, velilerin kendilerini "daha az yalnız" ve "daha saygın" hissettiklerini, öğretmenlerin ise ailelerle daha sık ve yapıcı iletişim kurduklarını bildirdiğini gösteriyor.

6.2.3 Travma deneyimleri konusunda bilgi sahibi öğretmenler için sertifika programı

Amaç: Mesleki eğitim öğretmenlerinin travmatik deneyimlere verdikleri tepkileri yapılandırılmış, uygulamalı mesleki gelişim yoluyla güçlendirmek.

Bu sertifika programı, travmanın nörobiyolojisi, davranış yorumlama, şiddet içermeyen sınıf yönetimi ve kültürel katılımı destekleyen öğretim konularına odaklanan sekiz hafta boyunca sunulan altı modülden oluşmaktadır. Eğitim, canlı atölyeler, video dersleri, değerlendirme günlükleri ve akran tartışmalarını içeren karma öğrenme yaklaşımıyla sunulmaktadır.

Katılımcı öğretmenler, okullarındaki gerçek senaryolarla etkileşime girerek, öğretim ortamlarını dönüştürmek için kişiselleştirilmiş eylem planları tasarlıyorlar. Eğitim sonrası CEKDEV personeli tarafından verilen koçluk, çabanın sürdürülebilirliğini sağlıyor ve atölyelerin yalnızca "tek seferlik" sonuçlar vermesini engelliyor.

Etki: Katılımcı öğretmenlerin %93'ü travma kaynaklı davranışlarla başa çıkma konusunda kendilerini daha güvende hissettiklerini bildirdi. Sınıf düzeyindeki veriler, hem öğrenci ilgisizliğinde hem de disiplin cezalarına sevklerde azalma olduğunu gösterdi. Program, il eğitim müdürlükleriyle iş birliği içinde genişletiliyor.

6.2.4 Güçlendirme Haftası – Yaratıcı İfade ve Topluluk Katılımı

Amaç: Genç mültecilerin kimliklerini ve becerilerini keşfedebilecekleri ve görüşlerini ifade edebilecekleri güvenli, kapsayıcı ve kutlamaya açık alanlar yaratmak.

Belediyeler ve STK'ların iş birliğiyle her yıl düzenlenen Gençlik Güçlendirme Haftası, gençlik liderliğine odaklanan ortak bir etkinliktir. Etkinlikler arasında sokak fotoğrafçılığı, podcast oluşturma, tiyatro doğaçlaması ve duvar resminin yanı sıra özgeçmiş yazma, topluluk önünde konuşma ve haklar atölyeleri gibi pratik beceri geliştirme çalışmaları yer almaktadır.

CEKDEV, oturumların eş kolaylaştırıcılığını üstlenen ve katılımcılara yetki ve görünürlük kazandıran bir grup genç mülteciyi "akran arabulucu" olarak eğitiyor. Ebeveynler ve toplum liderleri, final sergilerine ve performanslara katılmaya davetlidir.

Etkisi: Özgüven ve sosyal entegrasyonun artmasının yanı sıra, öğrenciler bu deneyimi staj, burs ve savunuculuk platformlarına erişim sağlamak için de kullandılar. Yerel basında yer alan haberler, genç mültecilerin kamuoyundaki imajını pasif alıcılardan aktif katkı sağlayıcılara dönüştürmeye yardımcı oldu.

6.2.5 Kültür Köprüleri – Kültürlerarası öğrenci iş birliği programı

Amaç: Uzun vadeli iş birliği yoluyla ev sahibi ülkedeki mülteciler ve öğrenciler arasında anlamlı ilişkiler geliştirmek.

Bu bir yıllık girişim, yeni gelen mülteci öğrencileri mesleki eğitim kurumlarındaki akranlarıyla eşleştiriyor. Birlikte beceri temelli projelere, çalışma gruplarına ve toplum hizmeti günlerine katılıyorlar. İlk

tereddütler veya dil farklılıkları, empati ve görsel iletişim teknikleri üzerine eğitim oturumları aracılığıyla ele alınıyor.

En etkili araçlardan biri, her çiftin benzerliklerini, zorluklarını ve özlemlerini görsel bir şekilde anlatmak için birlikte çalıştığı "Ortak Kimlik Posteridir". Bunlar daha sonra okul koridorlarında sergilenerek aidiyet ve çeşitlilik kavramları etrafında daha geniş çaplı tartışmalar başlatılır.

Etki: Programdan sonra yapılan anketler, güven seviyelerinde artış ve zorbalık veya izolasyon vakalarında azalma olduğunu göstermektedir. Öğretmenler, dilsel ve kültürel gruplar arasındaki ekip çalışmasının geliştiğini bildirmektedir. Yerel gençlik konseyleri ve sendikalar artık programı desteklemektedir.

Genç mültecilerin okula geçişini desteklemek

Amaç: Mülteci öğrencilerin mesleki eğitimlerinin ilk altı ayında duygusal ve akademik uyumlarını desteklemek.

Bu geçiş entegrasyon programı bireysel ihtiyaç değerlendirmeleri, küçük grup oryantasyon oturumları ve haftalık "kontrol çemberleri"ni içerir. Ayrıca bir "arkadaş" sistemi, ruh sağlığı taraması (klinik olmayan) ve ebeveynler için oryantasyon etkinlikleri de içerir.

İçerik, öğrencilerin dil seviyelerine göre uyarlanmakta ve aynı okuldan eğitilmiş mülteci mezunlar tarafından desteklenmektedir. Duygusal kontroller, emoji kartları, rol yapma egzersizleri ve hareket temelli yansımalar gibi yaratıcı formatlarda gerçekleştirilebilir.

Etkisi: Aidiyet Köprüsü modelini uygulayan okullarda ilk yılda terk oranlarında %30'luk bir azalma ve ders dışı programlara katılımında önemli ölçüde artış görüldü.

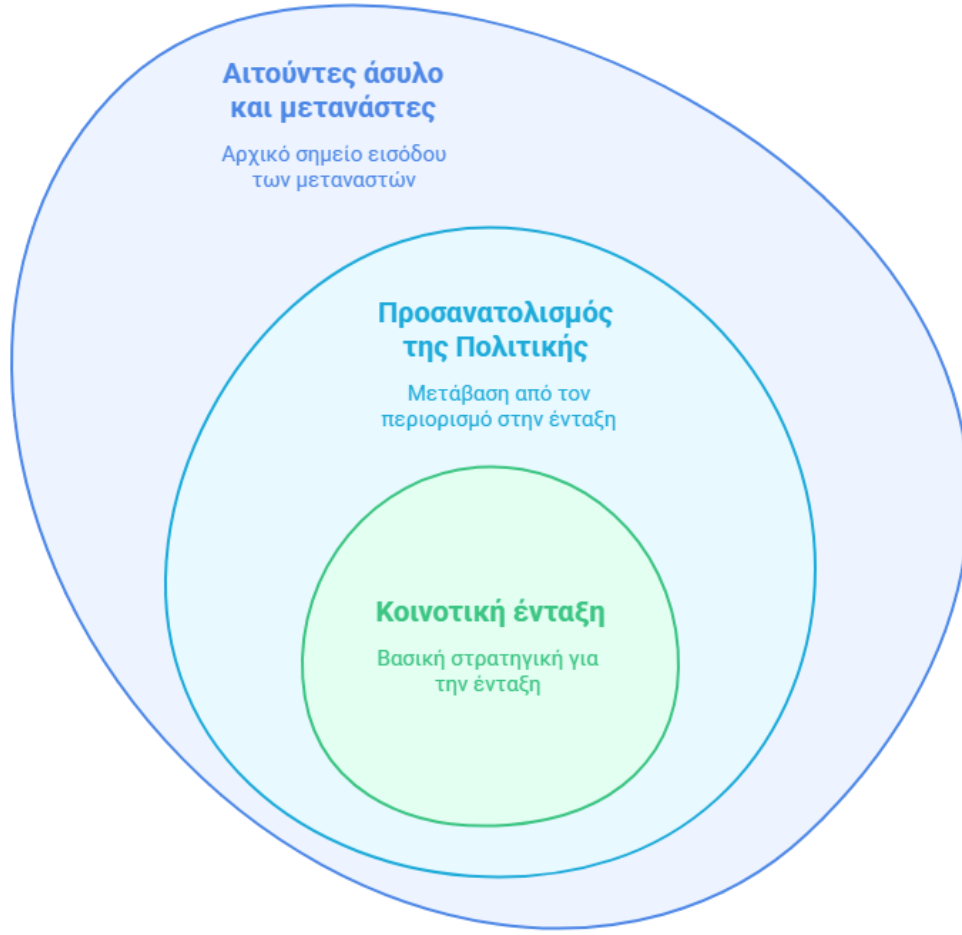
Öğrenciler "ilk günden itibaren hoş karşılandıklarını ve desteklendiklerini" hissettiklerini bildirdiler.

Sonuçlar

Duygusal, ailevi, eğitimsel, sosyal ve sistemik düzeyleri kapsayan bu altı girişim, CEKDEV'in gerçekten bütünsel bir psikososyal destek ekosistemine olan bağlılığını temsil etmektedir. Uyum sağlama kabiliyetleri, onları tüm ülkeler, kültürler ve kurumlar için geçerli kılmaktadır. Genç mültecilerin duygusal refahına ve aktif katılımına yatırım yaparak, mesleki eğitim ve öğretim sistemleri yalnızca beceri geliştirme alanları değil, aynı zamanda **iyileşme, onur ve kapsayıcılık alanları da haline gelebilir**.

6.3 Vaka çalışması: Yunanistan'daki mülteciler için çıraklık girişimleri

Yunanistan, 2015 yılından bu yana AB'ye ana giriş noktalarından biri olmuş ve **1,4 milyondan fazla** sığınmacı ve göçmene ev sahipliği yapmıştır. Yıllık varış sayısı önemli ölçüde azalsa da (2015'te deniz yoluyla gelen **857.000 kişi**, **2023'te 32.425** yeni sığınma başvurusuna düşmüş olsa da (Göç ve İltica Bakanlığı, <https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2025/01/Annual-Asylum-Report-2024.pdf>), ülke hâlâ yaklaşık **176.000** uluslararası koruma yararlanıcısına ve değerlendirme aşamasındaki başvuru sahibine ev sahipliği yapmaktadır (UNHCR Yunanistan, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/115042> 2025). Bu uzun süreli varlık, belirleyici bir politika değişikliğine yol açtı: adalardaki kritik noktalarda kapalı kalmaktan, anakarada kentsel konut, dil öğrenimi ve mesleki eğitim alanlarına odaklanan toplum temelli entegrasyona. Aşağıdaki Yunanistan vaka çalışmaları, belediyelerin, STK'ların, eğitim sağlayıcılarının ve işverenlerin bu değişimi nasıl uyguladığını ve Avrupa genelindeki mesleki eğitim uygulayıcılarına aktarılabilir dersler sunduğunu göstermektedir.

Şekil 4 : Yunanistan'daki göç politikasındaki değişim

6.3.1 Vaka çalışması: Yunan toplumu entegrasyon programları

Yunanistan'ın 2017'den bu yana acil durum kabul sisteminden toplum temelli entegrasyona geçişi, konut, sosyal hizmetler ve öğrenimi tek bir çatı altında birleştiren AB tarafından finanse edilen iki önemli programa dayanmaktadır. Aileleri adalardaki kamplardan düzenli mahallelere taşıyarak ve kira desteğini dil eğitimi, mesleki eğitim ve istihdamla birleştirerek, programlar Avrupa'daki mesleki eğitim ve öğretim sistemleri genelinde yankı bulan canlı bir laboratuvar yaratmıştır. Aşağıdaki sayfalarda, HELP-VET sentez çalışması için toplanan ulusal değerlendirme verilerine ve paydaşlarla yapılan görüşmelere dayanarak, ESTIA ve HELIOS programlarının temel tasarım özellikleri, sonuçları ve aktarılabilirliği sunulmaktadır.

ESTIA I–II (2016-2022)

Entegrasyon ve barınma için acil destek

Kapsam ve ortaklık. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (FAO) (1. aşama) ve Yunanistan Göç ve İltica Bakanlığı (2. aşama) tarafından 21 belediye ve STK ile iş birliği içinde yönetilen ESTIA programı, en yoğun döneminde Atina, Selanik, Larissa ve on iki başka şehirde 25.000'den fazla kentsel daire ve ortak bina sağlayarak 2016 ile Aralık 2023 arasında 93.600 sığınmacı ve mülteciye ev sahipliği yapmıştır (UNHCR Yunanistan, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/88995>, Aralık 2023).

Entegrasyondan yararlanma. Aileler, yerel okullara yürüme mesafesinde yaşıyordu. İzleme verileri, okul çağındaki çocukların %78'inin varışlarından sonraki iki ay içinde resmi eğitime kaydolduğunu, buna karşılık anakaradaki kamplarda bu oranın %30'dan az olduğunu göstermektedir (Eğitim Bakanlığı, https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2024/Refugee_Education_Statistics_2023.pdf).

Ekonomik çarpan. Aylık kira ödemeleri (ortalama 350 avro) ve nakit yardımı, yerel ekonomilere yıllık yaklaşık 115 milyon avro katkı sağlayarak 2.800 özel ev sahibine ve düzinelerce küçük işletmeye destek sağladı (Avrupa Komisyonu, Basın Bülteni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_17_2121/IP_17_2121_EN.pdf, 2 Nisan 2018).

Çıkış yolları. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nin (UNHCR) 2022'de yaptığı bir takip çalışması, ESTIA'dan ayrılan hanelerin %62'sinin bağımsız kiracı olarak yerleştiğini veya HELIOS'a taşındığını ortaya koymuştur; bu da dairesel bir konut basamağı yerine kademeli bir ilerleme olduğunu göstermektedir (UNHCR Yunanistan, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/96739>, 2022).

Mesleki Eğitim ve Öğretim için dersler. Kentsel alanlardaki yararlanıcı yoğunluğu, meslek okullarının öğleden sonraları Yunanca'yı ikinci dil olarak ders olarak düzenlemesine olanak tanırken, belediye istihdam merkezleri işgücü açığını kapatmak için inşaat ve gastronomi alanlarında çıraklık programları düzenledi. HELP-VET mülakatına katılan öğretmenler, mesleki eğitim ve öğretime katılım için ön koşul olan "düzenli çalışma saatleri ve ödev yapma alanı" gibi apartman dairesinde yaşamının avantajlarını fark ettiler.

HELIOS (2019-devam ediyor)

Uluslararası koruma yararlanıcılarına yönelik Yunanistan entegrasyon desteği

Beş ayaklı model. DOM Yunanistan tarafından uygulanan HELIOS programı, (1) 480 saatlik Yunanca dil ve yaşam becerileri kursları, (2) istihdam danışmanlığı, (3) altı ay boyunca metrekare başına 5 €'ya kadar kira desteği, (4) topluluk ağı oluşturma etkinlikleri ve (5) bireysel entegrasyon izleme olanağı sunmaktadır. (DOM, https://greece.iom.int/sites/g/files/tmzbd11086/files/helios-factsheet-october-2024-bw2_english.pdf).

Sonuçlar. Bağımsız değerlendirmeler, mezunların %39'unun dokuz ay içinde resmi bir iş veya ücretli çıraklık bulunduğunu, %27'sinin ise sübvansiyonlu stajlara katıldığını bildirmektedir. Bu oranlar, mülteciler için ulusal ortalamanın (%19) çok üzerindedir (DOM Yunanistan, HELIOS bülteni, Ekim 2024). İş bulanların %42'sini kadınlar oluşturmuştur ve bu oran, programa bağlı hedefli çocuk bakımı çeklerini yansıtmaktadır.

Mesleki Eğitim ve Öğretim (VET) bağlantısı. HELIOS dil kursları, kamu meslek kurumlarına kabulde doğrudan tanınmayı kolaylaştıran Yaşam Boyu Öğrenme Enstitüsü ile iş birliği içinde geliştirilen, mesleki eğitim ve öğretim müfredatıyla uyumlu bir müfredat kullanmaktadır. OAED'nin (DYPA) yerel ofisleri, mesleki eğitim ve öğretim öğretmenlerinin "gayriresmi becerileri sertifikalı yollarla birleştirmek için hayati önem taşıdığını" düşündüğü yeterlilik sertifikaları vermektedir (Ekim 2024, Larissa'da yapılan röportaj) (<https://greece.iom.int/hellenic-integration-support-beneficiaries-international-protection-and-temporary-protection-helios>).

Sürdürülebilirlik. Finansman EGF'ye bağlı kalsa da, programın maliyeti (katılımcı başına 2.200 avro), kamplarda uzun süreli konaklama maliyetinin yaklaşık üçte biri kadardır ve belediyeler, "öğrendikçe öde" modelinin Yunanistan'ın sosyal konut stoğuna entegre edilebileceğini savunmaktadır. Ortak ülkeler için temel sonuçlar:

1. **Konut ve öğrenimi birleştirmek.** Kentsel konutlar eğitime ve mesleki eğitime erişimi kolaylaştırır ; bu olmadan dil desteği nadiren yeterliliklere dönüşür.

2. **İstihdam hizmetlerinin entegrasyonu.** İşlerin derslerle eşleştirilmesi özerkliği hızlandırır ve sosyal refah maliyetlerini azaltır.
3. **Belediye mülkiyeti önemlidir.** Belediyelerin liderliğindeki koordinasyon, hizmetlerin faydalanıcılara yakın olmasını ve toplum tarafından kabul görmesini sağlar.
4. **Veriye dayalı izleme.** Yararlanıcıların sübvansiyonlu kiralardan piyasa konutlarına ve kurslardan işlere geçiş yapıp yapmadıklarını belirlemek için düzenli izleme (altı aylık ve on iki aylık) şarttır.

Limboyu İyileştirmek (2018-2022)

Kentsel inovasyon pilot eylemi – Atina Belediyesi

Dairesel değişim modeli. Belediye, yaklaşık 375 tanınmış mültecinin barındığı 75 boş özel dairenin kiralanmasını sağladı . Buna karşılık, kiracılar, Atina Ulusal ve Kapodistrias Üniversitesi tarafından sağlanan Yunanca, BT ve beceriler konusunda 360 saatlik eğitime katılırken , synAthina sivil katılım platformu aracılığıyla mahalle projelerine katkıda bulundular.

Sonuçlar. UIA izlemeleri, katılımcıların %83'ünün A2 seviyesindeki Yunanca dil sınavını geçtiğini ve %41'inin 12 ay içinde iş bulduğunu veya mesleki eğitim kurslarına katıldığını göstermektedir . Mülk sahipleri, Atina'daki %30'luk boşluk oranıyla başa çıkmaya yardımcı olmak için kullanılmayan evlerin yenilenmesine 1,3 milyon avro yatırım yapmıştır . (<https://eutropian.org/curing-the-limbo/>)

Mesleki Eğitim ve Öğretim verileri. Kira sübvansiyonlarının ders katılımına bağlanması yüksek tamamlama oranlarını garanti altına alırken, gönüllü çalışma zorunluluğu sosyal ağları genişletti ve bu da çıraklık ararken bir avantaj sağladı.

REACT Selanik (2016-2023).

Selanik'teki mültecilere yardım için iş birliği

Çok paydaşlı konsorsiyum. Selanik Belediyesi liderliğinde, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve dokuz STK (ARSIS, PRAKSIS, YMCA vb.) ile iş birliği içinde yürütülen REACT, üç komşu belediyede 888 daireyi güvence altına aldı ve her aileyi bir sosyal hizmet uzmanıyla buluşturdu.

Entegrasyon hizmetleri. Çocuklar dört hafta içinde yerel okullara kaydedildi (%90 katılım oranı), yetişkinler Yunan İşgücü İstihdam Örgütü () tarafından organize edilen yemek, lojistik ve kuaförlük alanlarındaki kısa mesleki eğitim programlarına katıldılar, Belediye Yaşam Boyu Öğrenme Merkezleri ise dil kursları sağladı.

Sonuçlar. URBACT vaka çalışmasına göre, hanelerin %30'u kiralık konutlara taşındı ve yetişkinlerin %28'i bir yıl içinde resmi iş sözleşmeleri imzaladı. Topluluk ilişkileri komiteleri, komşu şikayetlerini %60 oranında azalttı. (<https://urbact.eu/networks/arrival-cities/refugees-thessaloniki>)

Mesleki Eğitim ve Öğretim ile ilgili veriler. Standart işletim prosedürleri (SOP'lar), konutlardan dil okullarına ve mesleki eğitim kurumlarına yönlendirme yollarını kodlarken, kasıtlı bir dağıtım stratejisi, bireysel okul bölgelerinin aşırı yüklenmesini önledi.

6.3.2 Okullarda ve yetişkin eğitiminde entegrasyon programlarına örnekler

Yunanistan'ın mülteci ve göçmenlere yönelik eğitim ekosistemi, çocuklar için ilk kabul kurslarından yetişkinler için akşam okuma yazma kurslarına kadar tüm öğrenme yelpazesini kapsamaktadır. Aşağıdaki girişimler, çeşitli aktörlerin (devlet, belediye, STK'lar, üniversiteler ve dijital) dil öğrenimi, yeniden entegrasyon kursları ve mesleki eğitime geçişteki belirli boşlukları nasıl doldurduğunu göstermektedir.

Mülteci eğitimi için kabul tesisleri: Bakanlık, konaklama tesislerinde veya yakınında öğleden sonra dersleri düzenleyerek, yeni gelen öğrencilere normal okula kaydolmadan önce yoğunlaştırılmış Yunanca dil ve temel beceri kursları sunmaktadır. Ulaşım engellerine rağmen, yer mevcut olduğunda, DYEP programı kayıt gecikmelerini azaltır: Katılımcı çocukların %78'i altı ay içinde normal okullara aktarılmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, <https://diavgeia.gov.gr/doc/ΨΞΩΤ46NKΠΔ-ΘΞ6/Δ4/2023>).

Kültürlerarası okullar: Atina, Selanik, Volos ve Girit'teki yirmi iki ilkokul ve ortaokul, kapsamlı bir Yunanca dil öğrenme programı, çok kültürlü müfredat ve öğretmenler için sürekli mesleki eğitim sunmaktadır. Değerlendirmeler, benzer demografik özelliklere sahip normal okullara kıyasla daha yüksek katılım ve dil gelişimi oranları göstermektedir (Eurydice Yunanistan, <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/greece/ongoing-reforms-and-policy-developments>).

Toplum eğitim merkezleri (STK'lar-Belediye): METADRASI, Solidarity Now ve belediye göçmen entegrasyon merkezleri gibi kuruluşlar arasındaki iş birlikleri, hafta sonları okul ödevlerini tamamlamaya yönelik kulüpler, sınavlara hazırlık ve ebeveyn katılımını teşvik eden atölyeler sunmaktadır. Bireysel eğitim ve ailelere yönelik sosyal yardım, Yunanca dil yeterliliğinin ve okula devamın artmasıyla bağlantılıdır (METADRASI Yıllık Raporu 2024, Milli Eğitim Bakanlığı 2023).

Belediye Yaşam Boyu Öğrenme Merkezleri: Ülke genelindeki 150'den fazla KEDIVIM şubesi, yetişkinlere ücretsiz veya düşük maliyetli 25 saatlik Yunanca dil kursları, temel BT becerileri ve kariyer rehberliği sunmaktadır. Kent merkezlerindeki bekleme listeleri, aşırı talebin bir göstergesidir (Eurydice Yunanistan, <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/greece/adult-education>).

Köprü ve ikinci şans yolları (SDE + geçiş kursları): Zorunlu eğitimi tamamlamamış daha büyük ergenlere ve yetişkinlere yardımcı olmak için Bakanlık, Yunanca öğrenimini temel matematik ve kariyer rehberliğiyle birleştiren akşam ikinci şans okulları (SDE) ve kısa "köprü" programları sunmaktadır. Esnek ders programları (akşamları/hafta sonları) ve modüler müfredat, iş ve aile yükümlülüklerine uyum sağlar. Aynı zamanda, çıraklık alıştırma programları, öğrencileri mesleki eğitim kurumlarıyla (Eurydice Yunanistan, <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/greece/second-chance-schools>) buluşturmaktadır.

Karma öğrenme ve dijital okul portalı: Bakanlığın 2021'den itibaren başlattığı " Dijital Okul" elektronik kütüphanesi ve pandemi sonrası hibrit pilot programları, bakım veya iş yükümlülüklerini birleştiren ergenlerin, STK'lar tarafından sağlanan tabletlere kaydedilen akademik amaçlı Yunanca dil derslerine erişebilmelerini sağlıyor. Esnek programlar ve görsel içerikler, özellikle eğitimlerine ara veren öğrenciler için etkili oluyor (Milli Eğitim Bakanlığı, <https://dschool.edu.gov.gr/sites/default/files/annual-report-2024.pdf>).

Üniversite Sürekli Mesleki Gelişim (CPD) ve gönüllü öğretmenlik atölyeleri: Aristoteles Üniversitesi, Helenik Açık Üniversitesi ve diğer yükseköğretim kurumları, ikinci dil öğretimi ve kültürlerarası iletişim alanlarında sertifikalı Sürekli Mesleki Gelişim (CPD) kursları sunarken, öğrenci gönüllüler, mültecilerin yoğun olduğu bölgelerde ödev destek atölyeleri düzenlemektedir. 2022 itibarıyla **700'den fazla** öğretmen sertifikalandırılmıştır (Selanik Aristoteles Üniversitesi, https://www.auth.gr/sites/default/files/CPD_Report_2024.pdf).

EPALE, eTwinning ve Öğretmen Ağları: Yunan öğretmenler, iki dilli ders planlarını paylaşmak, sanal çalışma gözlemleri düzenlemek ve mesleki eğitim sözlüklerini çevirmek için AB platformlarını ve WhatsApp ekran gruplarını kullanıyor. HELP-VET anketine katılanlar, bu ağların "daha hızlı problem çözme ve daha az

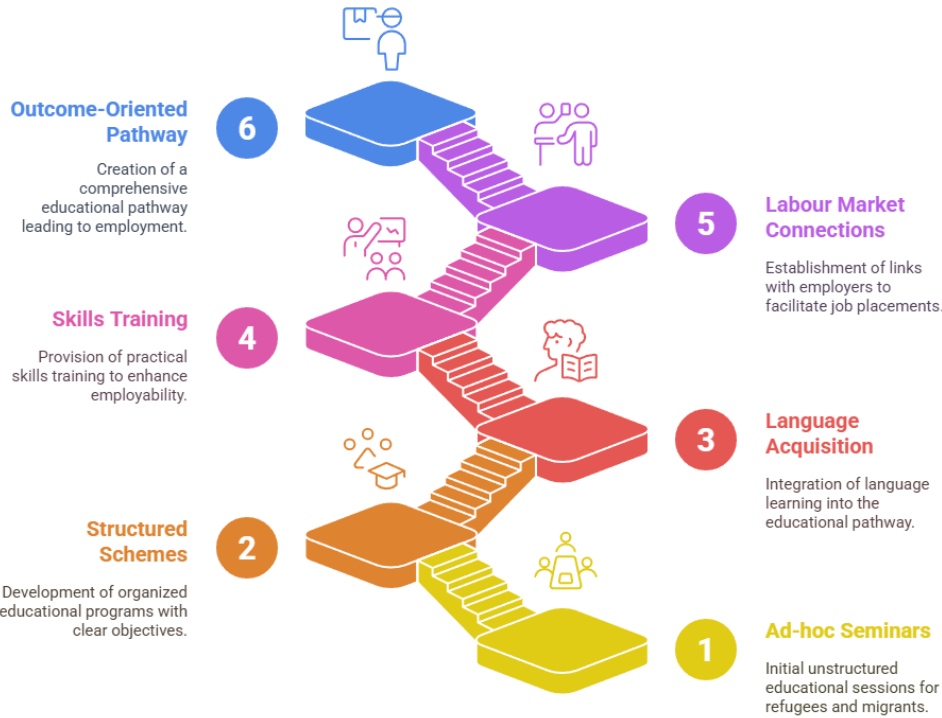
izolasyon" sağladığını belirtiyor (EPAL Yunanistan, https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/epale_greece_activity_report_2024.pdf).

Ortaya çıkan başarı faktörleri

1. **Çok seviyeli yol** – Hazırlık kurslarının (DYEP) normal okul eğitimiyle birleştirilmesi, çocukların akademik olarak ilerlemesine yardımcı olur.
2. **Tüm aile okuryazarlığı** – Ebeveynlerin KDVM kurslarına veya STK'lar tarafından sunulan Yunanca dil kurslarına erişimi olduğunda çocukların okula devamı artar.
3. **Esnek, harmanlanmış modeller** – Kaydedilmiş mikro dersler ve akşam SDE oturumları, çalışan gençlere ve annelere sınıf dışında pratik yapma konusunda ikinci bir şans veriyor.
4. **Öğretmen toplulukları ve Sürekli Mesleki Gelişim** – Sürekli akran değişimi ve sertifikalı üniversite dersleri, parçalı resmi eğitimin yerini doldurur ve sınıftaki inovasyonu hızlandırır.

6.3.3 Mesleki eğitim ve öğretime yönelik entegrasyon programları

Yunanistan'ın mülteciler ve göçmenler için mesleki eğitim ve öğretim ekosistemi, özel seminerlerden, dil öğrenimini, beceri eğitimini ve gerçek dünya işgücü piyasası bağlantılarını tek ve tutarlı bir yolda birleştiren yapılandırılmış, sonuç odaklı programlara dönüştü. İşte 2024 yılı için ders tasarımı, sertifika programları, finansman paketleri ve ayrıntılı izleme istatistikleri gibi ayrıntılı teknik özelliklere sahip altı amiral gemisi girişim.

Şekil 5 : Yunan mesleki eğitim ekosisteminin evrimi

HELIOS VET & İstihdam Edilebilirlik Programı: DOM ve OAED tarafından sunulan, dil eğitimi, beceri geliştirme ve sübvansiyonlu iş deneyimini bir araya getiren **altı aylık** bir program.

Tamamlanma oranı: 4.489/5.210 katılımcı (%86).

İş yerleştirme sonuçları: Altı ay içinde 1.983 yerleştirme (%38); iş bulmanın ortalama süresi 3,4 aydır .

Başlangıç maaşı: 970 € brüt/ay (programdan önce 590 € idi; +%64).

Sektörlere göre dağılım: konaklama %37, inşaat %18, perakende %14, tarım-gıda %11, diğer %20.

Cinsiyet: %42 kadın, yerleştirme oranı %34 iken genel olarak %38 (IOM Tracer 2024 anketi, <https://greece.iom.int/sites/g/files/tmzbd1086/files/helios-vet-track-factsheet-october-2024.pdf>).

Üniversitelerin himayesinde öğretmen yetiştirme modülleri (AUTH & HOU): Mesleki eğitim ve ortaöğretim öğretmenleri için 15 AKTS Seviye 6 EQF sertifikası.

Mezunlar: 732 (2022-24) **Okul terk oranı** : %6.

Etkisi: Bir yıllık takip anketi, mezunların verdiği derslerde ders devamsızlığında 11 puanlık bir azalma ve A2 sınavlarında öğrenci başarı oranlarında 9 puanlık bir artış olduğunu gösterdi.

Memnuniyet: Programın ortalama puanı 4.7/5 (AUTH CPD Raporu 2024, https://www.auth.gr/sites/default/files/CPD_Report_2024.pdf).

EPALE & Erasmus+ KA2 Akran Ağları – IKY tarafından koordine edilen bir Moodle havuzu ve proje kuluçka merkezi.

Kaynaklar: 186 çift dilli ders paketi, 24 teknik sözlük, bunların %67'si sesli anlatım içeriyor.

Kullanıcı katılımı: 8.900 indirme, 3.200 akran yorumu, 2.600 aktif öğretmen (EPALE Analytics 2024).

Yenilik: KA2 pilot projesi "SkillUp4Ref" **Açık Rozetler v2.1 ; 214 öğrenci**, IEK kredi birimlerinin transferi için tanınan dijital rozetler aldı (EPALE Faaliyet Raporu 2024, https://epale.ec.europa.eu/sites/default/files/epale_greece_activity_report_2024.pdf).

Atina Göçmen Entegrasyon Merkezi (MIC) Kariyer Danışmanlığı ve İşbirliği Merkezi: İş koşullarını mikro hibelerle birleştiren 1.100 m²'lik bir alan.

2023 yılında kurulan girişimler: 120 (12 ay sonra 76 aktif AFM, 24 ay sonra %75 hayatta kalma).

Kadın kurucular: %63 (15 kişilik çocuk bakım köşesi).

İlk yıldaki ortalama ciro: 28.400 € ; işletme başına ortalama 2,3 iş yaratıldı (MIC Yıllık Raporu 2024, https://athensmigration.gov.gr/docs/MIC_AnnualReport_2024.pdf).

Cisco–OAED Dijital Beceri Akademileri (İsteğe Bağlı Beceriler): BT Temelleri (70 saat), CCNA (210 saat) ve CyberOps (120 saat) kursları sunan meslek okulları.

2024 sınav başarı oranları: CCNA 200-301 – %78 (ortalama puan 825/1.000) · CyberOps – %71.

Mezunların istihdamı: Dört ay içinde BT desteğinde %45.

Ortalama başlangıç maaşı: 1.150 € brüt.

Cinsiyet: Kadınlar %29 (Çocuk bakımı çeklerinin getirilmesinden bu yana %11) (OAED–Cisco Dashboard 2025, <https://www.oaed.gr/en/cisco-skills-on-demand>).

Mavi Nesil Denizcilik Kariyer Yolu: 15-29 yaş aralığındaki kişilerin denizcilik sektöründeki becerilerini geliştirmeyi amaçlayan, AEA tarafından finanse edilen program.

2024'teki katılımcılar: 278 (%52 mülteci, %48 Yunan).

Sertifikasyon: Gemicilikte İngilizce Dil Sınavları'nda Yunan Sahil Güvenlik'in %91'i, **STCW Temel Güvenlik** Sınavları'nda ise %100'ü geçti.

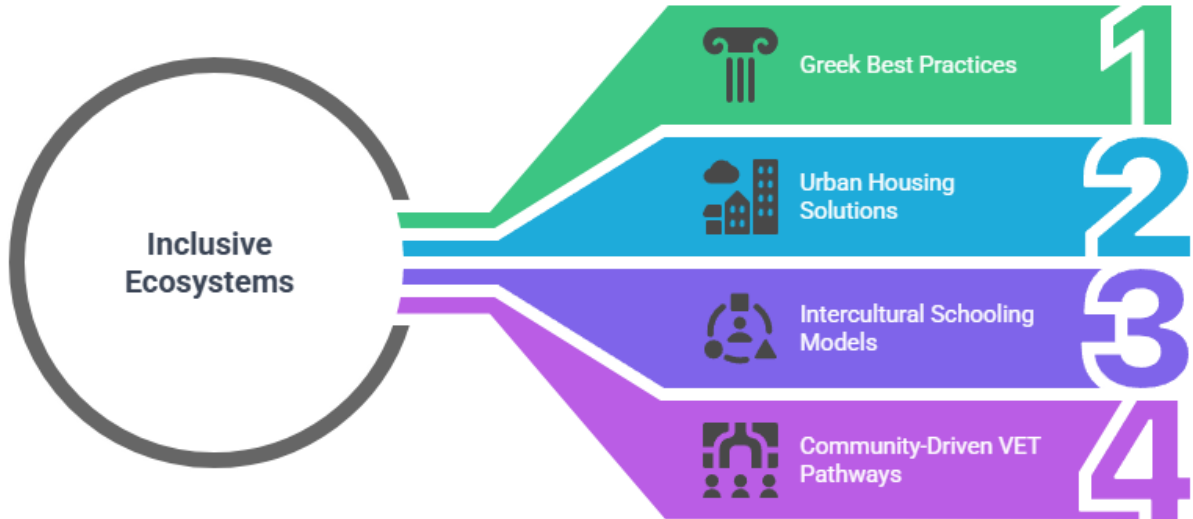
Çıraklık pozisyonları: 70/75 (93%) dolu.

İstihdam: Gemilerde 147 imzalı iş sözleşmesi, ortalama maaş 1.050 € + yemek .

İlerleme: Yükseköğretim kurumlarına kayıtlı memur oranı %14'tür (Mavi Nesil 2024 İlerleme Raporu, https://www.bluegeneration.org/wp-content/uploads/2024/11/BG_Greece_ProgressReport2024.pdf).

Mesleki eğitim sağlayıcıları için pratik tavsiyeler:

- İşverenler tarafından tanınmasını kolaylaştırmak için mikro kimlik kodlarını Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı'nın ulusal siciline uyumlu hale getirin.
- terk sorununu çözün .
- Sadece işgücü piyasasına girişi değil, 3, 6 ve 12 aylık takip anketlerini kullanarak **ücret artışını** ve **sözleşme süresini** izleyin .
- Göçmenlerin sertifikalarını sınır ötesine transfer edebilmeleri için **Açık Rozetler/ Europass cüzdanları** tanıtılmalıdır .
- Cinsiyete dayalı engelleri ortadan kaldırın: İşyerinde çocuk bakımı, modüler akşam kursları, hedefli kuponlar.
- Karşılaştırmalı performans değerlendirmesi için mesleki eğitim merkezleri arasında anonim KPI gösterge tablolarını (tamamlama, yerleştirme, maaş) paylaşın.
- İşverenler tarafından tanınmasını kolaylaştırmak için mikro kimlik kodlarını OAED ulusal siciline uyumlu hale getirin.
- Katılıma bağlı ödenekleri (kira, ulaşım) detaylı dijital öğrenme verileriyle birleştirerek tamamlanma oranını artırın.
- **Açık Rozetler** veya **Europass'in** pilot uygulaması Göçmenlerin niteliklerini sınır ötesine aktarabilmeleri için dijital portföyler.
- Kadınların katılımının önündeki engelleri kaldırmak için, MIC ve Cisco akademilerinde görüldüğü gibi, çocuk bakımı ve esnek çalışma saatleri uygulamalarının hayata geçirilmesi.
- İstihdam ve ücretler açısından sonuçları belgelemek için takip anketlerinin (3, 6, 12 ay) kullanılması ve verilerin müfredat tasarımına dahil edilmesi.

Şekil 6 : Genç mülteciler için kapsayıcı ekosistemler oluşturma

Sentez – Ulusötesi transfer için dersler

1. **Konut istikrarı öğrenmeyi destekler.** ESTIA apartman modeli, aileler sakinlerle birlikte yaşadığında okul devamlılığının ve mesleki eğitime katılımının arttığını göstermektedir.
2. **Dil + Mesleki eğitim = İşgücü piyasasına daha hızlı giriş.** HELIOS, A2 seviyesinde Yunanca dil öğreniminin işlerle birleştirilmesinin, yalnızca dil öğrenimine kıyasla istihdam sonuçlarını iki katına çıkardığını göstermektedir.
3. **Tüm toplumun yönetimi esastır.** Başarılı girişimler, bakanlıkları, belediyeleri, STK'ları, işverenleri ve mesleki eğitim merkezlerini birbirine bağlayarak parçalanmayı ve finansman açıklarını azaltır. (HELP-VET Özet Çalışması, 2025)

Avrupa genelindeki eğitimciler ve politika yapıcılar, Yunanistan'daki en iyi uygulamaları, kentsel konut çözümlerini, kültürlerarası okul eğitim modellerini ve toplum temelli mesleki eğitim yollarını uyarlayarak mülteci çocukların ve gençlerin akademik, sosyal ve ekonomik olarak gelişebileceği kapsayıcı ekosistemler yaratabilirler.

BÖLÜM 7:

PRATİK ARAÇLAR, ETKİNLİKLER VE

MODELLER

Bu bölüm, dil becerilerinin ve sosyal katılımın odaklı gelişimi yoluyla uluslararası öğrencilerin, özellikle de mültecilerin katılımını artırmak üzere tasarlanmış geniş bir yelpazede pratik kaynağı bir araya getirmektedir. İçerisindeki araçlar ve etkinlikler, başlangıç seviyesinden ileri seviyelere kadar çeşitli öğrenme ortamları için uygundur ve hem resmi öğretimi hem de gayri resmi öğrenmeyi destekler. Ulusal programlardan ve sosyal açıdan yenilikçi projelerden yararlanan materyal, yapılandırılmış ders planları, rol yapma alıştırmaları, ekip çalışması stratejileri ve kültürel özelliklere yanıt veren ve iletişimi, eleştirel düşünmeyi ve günlük dil kullanımını destekleyen modeller içerir. Ayrıca bölüm, gerçek yaşam durumlarını simüle ederek ve etkileşimi teşvik ederek öğrenciler arasında sosyal bağlar, kültürlerarası yeterlilik ve öz güven oluşturma önemini vurgular. İster pazar tabanlı rol yapma oyunları, ister işbirlikçi grup oyunları veya günlük konuşma modülleri aracılığıyla olsun, bu araçlar öğrencilerin temel dil ve sosyal becerilerini geliştirirken yeni ortamlarına uyum sağlamalarına yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Yunanistan'dan pratik araçlar ve aktiviteler

Yunanistan'daki mülteci eğitimi ortamı, etkileyici bir açık ve çok dilli öğretim araçları kataloğu sunmuştur; ancak birçok eğitimci bunları hızlı bir şekilde bulmakta, değerlendirmekte ve uyarlamakta zorluk çekmektedir. Bu bölüm, kaynaktan ziyade pedagojik amaca göre düzenlenmiş **bir araç kutusu işlevi görmektedir**; böylece yoğun bir mesleki eğitim eğitmeni, ister beş dakikalık bir fonoloji oyunu ister altı aylık bir akran rehberliği programı olsun, doğrudan ihtiyaç duyduğu şeye yönelebilir. Aşağıdaki her madde şunları içerir: *Dil yeterlilik seviyesi veya yaş, gereken zaman/kaynaklar, uygulama ipuçları* ve pilot programlardan veya bağımsız değerlendirmelerden *elde edilen etki kanıtları*. *Tüm araçlar ücretsiz veya sübvansiyonludur*, tamamen elektronik formatta veya yazdırılabilir olarak mevcuttur ve uygun olduğu durumlarda **CEFR veya Yunanca müfredatının tanımlayıcı göstergeleriyle uyumludur**.

7.1.1 Dil geliştirme egzersizleri

Duolingo Sınıfı – Yunanca

Öğretmenlere kısa Yunanca dersleri vermenize ve öğrencilerin XP'lerini, hata kalıplarını ve başarı sıralarını takip etmenize olanak tanıyan ücretsiz bir pano. A0-A1, gençler ve mobil cihaz okuryazarlığı olan yetişkinler için idealdir. *Hızlı sonuçlar*: sanal bir sınıf açın, haftalık 100 XP hedefi belirleyin ve notlandırılmış ödevler olarak yerleşik "Hikayeler"i kullanın (<https://schools.duolingo.com>).

LearningApps Yunanca Dilbilgisi Araçları

Fil ekleri, fonoloji ve sözdizimi konularını kapsayan 200'den fazla sürükle-bırak mini oyun. Üç dakikalık ısınma çalışmaları veya A0'dan B1'e geçişler için idealdir. Bir etkinliği kopyalayın ve talimatların iki dilli olması için arayüzü Arapça veya Farsça olarak değiştirin (https://learningapps.org/?category=29&locale=el_GR).

Quizlet Ticaret-Kelime Setleri (EL/EN)

Sihhi tesisat, marangozluk ve otel hizmetleri terminolojisi için hazır kart setleri. Belirli bir alanda hızlı bir kelime dağarcığına ihtiyaç duyan mesleki eğitim öğrencileri için tasarlanmıştır. Hızlı ve rekabetçi bir tekrar için etkileşimli bir beyaz tahtada "Eşleştirme" oyununu oynayın (<https://quizlet.com/subject/greek-vocational/>).

LingQ "Mini Hikayeler Yunanca"

Tıklanabilir bir sözlük ve aralıklı tekrar içeren altmış adet notlandırılmış sesli metin. A1-B1 seviyelerinde dinleme anlama becerilerini kendi kendinize geliştirmek için mükemmel. MP3 ve transkripti

indirin, ardından sınıfta bir dikte veya gölge okuma oturumu gerçekleştirin (<https://www.lingq.com/en/learn-el/web/listen/>).

ELLinopoula Sınıfı

Yunan ilkokul müfredatına uyarlanmış, oyunlaştırılmış içerikli ve yazdırılabilir çalışma sayfaları sunan bir platform. 6-12 yaş arası anaokulu öğrencileri için uygundur. Resimli kelime kartlarını otomatik olarak oluşturmak için Immersive Reader'ı kullanın (<https://www.ellinopoula.com/classroom>).

7.1.2 Problem çözme senaryoları ve rol yapma

Avrupa Konseyi "Kültürlerarası Karşılaşmaların Otobiyografisi - Çevrimiçi Baskı" (AIE-O)

Öğrencilere gerçek veya hayali kültürlerarası yanlış anlamaları analiz etmede rehberlik eden bir düşünme aracı. Talimatları PDF formatında yazdırın veya çevrimiçi formu kullanın. Öğrenciler, bir senaryoyu canlandırdıktan sonra talimatları ikili gruplar halinde tamamlar ve ardından görüşlerini paylaşırlar (<https://www.coe.int/en/web/autobiography-intercultural-encounters>).

ILO "SIYB Lite – Sokak Yemeği Tezgahı Simülasyonu"

Ekiplerin bir mikro gıda işletmesi kurduğu, fiyatları belirlediği ve müşterilere hizmet verdiği yazdırılabilir bir masa oyunu. 90 dakika süren bu oyun, matematiği işyerinin diliyle ilişkilendiren bir iş mücadelesidir (<https://www.ilo.org/empent/areas/start-and-improve-your-business/lang--en/index.htm>).

Save the Children "Güvenli Yolculuk" Masa Oyunu (Yunanca versiyon)

Öğrenciler, göç rotası boyunca belgeler, sınırlar ve sağlık sorunlarıyla ilgili kararlar alırlar. Bunu, haklar ve hizmetler hakkında tartışma başlatmak için kullanın. https://resourcecentre.savethechildren.net/pdf/safejourney_gr.pdf adresine gözlemci rolleri (gazeteci, STK çalışanı) atayın.

Kültürlerarası Şehirler "Mahalle İkilemi" Senaryoları

Şehir meclisi toplantılarından gürültü şikayetleri, festival izinleri veya işyeri önyargılarıyla ilgili kısa senaryolar. Gruplar doğaçlama argümanlar üretirken, sınıf arkadaşları daha sonra dilbilimsel analiz için <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/tools> adresini not alıyor.

7.1.3 Sosyal bağları kurmaya yönelik grup etkinlikleri

Topluluğun fotoğraflık haritalanması

Öğrenciler, dört saatlik ikişer yürüyüşte yerel simge yapıların veya sorunların fotoğraflarını çeker, bunlar hakkında yorum yapar ve birlikte kamuya açık bir duvar haritası oluştururlar. Bu süreç, hikaye anlatma becerilerini ve yurttaşlık eğitimi kelime dağarcığını geliştirerek toplumu katılıma davet eder (<https://photovoiceworldwide.com/resources/>).

Hazine avı: Benim Şehrim, benim hikayem

QR kodları ve iki dilli ipuçlarının yardımıyla şehirde 90 dakikalık bir hazine avı. Karma takımlar görevleri çözüyor ve yerel halktan yol tarifi istiyor, böylece şehirde konuşma ve oryantasyon konusunda gerçek bir pratik kazanıyorlar (<https://scavify.com/create-scavenger-hunt>).

Kültürlerarası müzik atölyesi

Katılımcıların, Yunanca ve öğrencilerin anadillerinde, ucuz vurmali çalgılar ve sözler kullanarak müzik parçalarından oluşan bir karışım oluşturdukları, haftada altı kez birer saatlik oturumlar. Ritim kelime dağarcığını ve rol değiştirme becerilerini geliştirir (<https://playingforchange.org/teach>)

Yeşil Beceriler Makerspace - Pop-Up

Okul salonunda üç günlük bir eğitim kampı düzenlenecek ve takımlar malzemeleri geri dönüştürüp kuş yuvalarına veya çantalara dönüştürecek, ardından prototiplerini Yunanca ve İngilizce olarak sunacaklar. Jüri, #GreenVET aracından (<https://greenskills.eu/toolkit>) bir eko-etiket verecek.

7.1.4 Sınıf içi değerlendirilmeler ve ilerleme izleme

Avrupa Dil Portföyü – Yunanca Uyarlaması

Öğrencinin Yunanca dil yeterliliğini kanıtlamak için CEFR tanımlarıyla tam uyumlu bir pasaport ve portföyü. Çıktısını alıp defterlere zımbalayın veya dijital ortamda saklayın (<https://europass.cedefop.europa.eu/documents/european-language-portfolio>).

Google Classroom "Özgünlük + Otomatik Sınav" Kombinasyonu

Anında kavrama kontrolü için on sorudan oluşan bir Google formu oluşturun, ardından Classroom'un notları girmesine izin verin ve Özgünlük raporu intihal durumlarını işaretlesin, hızlı, kağıtsız geri bildirim alın (<https://edu.google.com/products/classroom/>).

CASAS Yaşam ve İş Okuma Testleri (A Seviyesi)

ABD işlevsel okuryazarlık serisinden ücretsiz örnekler. Günlük durumlarda okuma becerisinin hızlı ve standart bir resmini sunarlar (<https://www.casas.org/product-overviews/assessments>).

AB DigCompEdu "Check-In" anketi (Yunanca arayüz)

Eğitmcilerin dijital öğretim becerilerini haritalamalarına ve mesleki gelişimlerini planlamalarına yardımcı olan 22 soruluk bir öz tanılama testi. PDF formatında otomatik bir profil ve öneriler oluşturur (https://joint-research-centre.ec.europa.eu/digcompedu/check_en).

Grammarly EDU Analitiği

Eğitim kurumları için ücretsiz bir hesap, sınıf genelinde en sık görülen dil bilgisi veya kelime hatalarını toplar ve haftalık bir raporu e-posta yoluyla gönderir; bu, küçük veri odaklı dersler için idealdir (<https://www.grammarly.com/edu>).

Polonya'dan pratik araçlar ve aktiviteler

Bu bölüm, uluslararası öğrencilerin eğitimsel ve sosyal entegrasyonunu desteklemek üzere tasarlanmış kapsamlı bir pratik araç, etkinlik ve şablon koleksiyonu sunmaktadır. Burada açıklanan kaynaklar ve etkinlikler, dil gelişimini kolaylaştırmak, kültürlerarası yetkinliği geliştirmek ve öğrenciler arasında sosyal bağları güçlendirmek için tasarlanmıştır. Eğitimciler, öğrencilerin yeni ortamlarına uyum sağlamalarına yardımcı olacak ilgi çekici, etkileşimli ve kültürel açıdan anlamlı öğrenme deneyimleri oluşturmak için bu araçları kullanabilirler.

7.2.1 Dil geliştirme egzersizleri

Burada sunulan materyal, başlangıç seviyesinden ileri seviyeye kadar geniş bir dil seviyesi ve bağlam yelpazesini, günlük pratik dil kullanımından kültürel ve sosyal entegrasyon etkinliklerine kadar kapsamaktadır. Alıştırmalar, uluslararası öğrenciler için deneyimsel öğrenme fırsatları yaratmayı amaçlayan yazılı kaynaklar, etkileşimli senaryolar ve rol yapma etkinliklerinin bir karışımını içermektedir.

Ayrıca, bu bölüm, öğrencilerin yalnızca dilde ustalaşmalarına değil, aynı zamanda dil becerilerini gerçek yaşam durumlarında uygulama konusunda özgüven geliştirmelerine de yardımcı olmak üzere tasarlanmış etkinlikler içermektedir. Pazar yerinde rol yapma, grup çalışmaları ve kültürel keşif programları

gibi etkinlikler, öğrencilerin destekleyici bir ortamda iletişim, problem çözme ve sosyal etkileşim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bu araçlar ayrıca, öğretmenlerin öğrencilerin zaman içindeki dil gelişimini izlemelerine ve değerlendirmelerine olanak tanıyan sınıf içi değerlendirme yöntemleri ve ilerleme izleme şablonlarıyla da desteklenmektedir.

İster öğrencilerinizin ilgisini çekmenin yeni yollarını arayan bir öğretmen olun, ister kendi kendine çalışma aktiviteleri arayan bir öğrenci olun, bu bölüm eğitim deneyimini geliştirmek ve ev sahibi ülkenin diline ve kültürüne entegrasyonu teşvik etmek için zengin bir kaynak seti sunmaktadır.

Lehçe öğrenen yabancı öğrenciler için öğretim materyalleri

Tüm eğitim materyalleri, yabancı öğrencilerin Lehçe öğrenmelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmış bir materyal koleksiyonu olan "Eğitim ve Kapsayıcılık Dili (JEI)" adlı sosyal inovasyon girişimi kapsamında geliştirilmiştir. Bu materyaller, "Bilgi Tabanlı Eğitimin Geliştirilmesi" Operasyonel Programı kapsamında Avrupa Sosyal Fonu tarafından ortak finanse edilen bir hibe kapsamında oluşturulmuştur. Proje, "Eğitim" alanında SOSYAL İNOVASYON POPOJUTRZE 2.0 KULUÇKA MAKİNESİ ile iş birliği içinde yürütülmüştür. Bu kaynaklar, uluslararası öğrencilere pratik ve ilgili dil becerileri kazandırarak Lehçe dil ortamına entegre olmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

<https://migrant.poznan.pl/en/publikacje/egitim-ve-entegrasyon-sosyal-yenilik-dilinin-cercevesinde-gelistiril-en-egitim-malzemeleri-kumeleri-yabanci-ogrenciler-icin-faydalı-lehce-dilini-ogrenmek-icin-materyaller/> .

İyi Bir Başlangıç İçin Lehçe (Polski na Dobry Start) (Seviye A1)

"İyi Bir Başlangıç İçin Lehçe" başlıklı öğretim materyali, A1 seviyesindeki yeni başlayanlar için tasarlanmış olup Lehçe dilinin temel yönlerine odaklanmaktadır. Bu materyal, özellikle Polonya'ya yerleşmek isteyen yetişkin öğrencilere pratik dil becerileri kazandırmak amacıyla Linguae Mundi Yabancı Dil Öğrenme Vakfı tarafından hazırlanmıştır. Bu kaynak, Polonya'da günlük yaşam ve iş hayatı için temel iletişim becerilerine ihtiyaç duyan uluslararası öğrenciler için bir başlangıç noktası görevi görmektedir. Bu materyali kullanmak isteyenler, izin almak için doğrudan Vakıfla iletişime geçebilirler (<https://www.gov.pl/web/udsc/-materialy-dydaktyczne-do-nauki-jezyka-polskiego>).

Her Gün Lehçe ile (Z językiem Polonijal káždego dnia) (B1 öğeleriyle A2 seviyesi)

A2 seviyesindeki öğrenciler için B1 unsurları içeren materyaller içeren "Her Gün Lehçe" eğitim paketi, "Polonya'da uluslararası koruma başvurusunda bulunan yabancılar için materyaller ve eğitim desteği" projesi kapsamında geliştirilmiştir. Bu girişim, Göç ve Entegrasyon Fonu Ulusal Programı tarafından ortak finanse edilmiştir. Polonya'da uluslararası koruma başvurusunda bulunan yetişkin yabancılar, günlük yaşamda iletişime vurgu yaparak temel dil becerileri sağlar. Materyal, pratik ve gerçek yaşam bağlamlarında dil yeterliliklerini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Materyalin ikinci bölümü, B2 seviyesini de kapsayan unsurlarla B1 seviyesine kadar uzanmaktadır. Bu kaynak, diğer yabancı öğrenci grupları için de kullanılabilir (

<https://www.gov.pl/web/udsc/materialy-dydaktyczne-do-nauki-jezyka-polskiego---dla-doroslych>).

Çocuklar için Lehçe

Bu materyal seti, Polonya'da uluslararası koruma arayan yabancı küçükler için özel olarak hazırlanmıştır. Ulusal İltica, Göç ve Entegrasyon Fonu tarafından ortak finanse edilen "Polonya'da uluslararası koruma arayan yabancılar için materyaller ve eğitim desteği" projesi kapsamında geliştirilmiştir. Materyaller, çocukların Polonya eğitim sistemine ve toplumuna entegrasyonları için gerekli olan temel Lehçe dil becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu materyaller küçükler düşünülerek tasarlanmış olsa da, temel dil eğitimine ihtiyaç duyan diğer yabancı grupları için de faydalı olabilir (<https://www.gov.pl/web/udsc/materialy-dydaktyczne-do-nauki-jezyka-polskiego-dla-dzieci>).

Hiçbir hazırlık gerektirmeyen egzersizler için bazı fikirler

Öğrencilerin Lehçe öğrenmesini sağlayacak hızlı ve kolay alıştırmalar arıyorsanız, bu kaynak, önceden hazırlık gerektirmeyen yaratıcı fikirler sunuyor. Alıştırmalar, dersleri için anlık çözümlere ihtiyaç duyan öğretmenler için ideal ve farklı öğrenci seviyelerine kolayca uyarlanabiliyor. Fikirler, eğlenceli ve etkileşimli oyunlardan kelime dağarcığını ve dil anlayışını güçlendirmeye yardımcı pratik alıştırmalara kadar uzanıyor (<https://blog.e-polish.eu/garsc-pomyslow-na-cwiczenia-bez-zadnego-przygotowania/> Yazar Paulina Kuc) .

E-polish.eu

E-polish.eu, hem Lehçe öğrencileri hem de öğretmenleri için tasarlanmış çevrimiçi bir platformdur. Bu platform, etkileşimli dersler, alıştırmalar ve eğitim araçları da dahil olmak üzere Lehçe öğrenmek için çeşitli kaynaklar sunar. Her düzeydeki dil yeterliliğine hitap eder ve Lehçe dil becerilerini geliştirmek isteyenler için kullanıcı dostu bir ortam sunar. Öğretmenler de derslerine kolayca entegre edilebilecek materyallere erişerek platformdan faydalanabilirler (<https://e-polish.eu/polski-dla-obcokrajowcow>) .

Senaryo: "Pazarda"

Amaç: Bu etkinlik, öğrencileri gerçek hayattan bir senaryoya dahil ederek, işlemsel ve sosyal bir bağlamda Lehçe dil becerilerini geliştirmelerine ve geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bir pazar ortamını simüle ederek, öğrenciler pratik iletişim kuracak, pazarlık tekniklerini, kelime dağarcığını ve alışveriş durumlarında yaygın olarak kullanılan kibar ifadeleri kullanacaklardır. Akıcılıklarını geliştirecek, Polonya alışveriş alışkanlıklarıyla ilgili kültürel nüansları öğrenecek ve gerçek hayatta dili kullanma konusunda özgüven kazanacaklardır.

Gerekli malzemeler

- **Oyun parası :** Müşterilerle esnaf arasındaki işlemler için.
- **Yiyecek ve ürünleri temsil eden nesneler :** Pazar oluşturmak için meyve, sebze, ekmek, içecek, giysi vb. gibi gerçek veya plastik nesneler.
- **Yerel bir pazar veya mağazanın haritası veya diyagramı :** Öğrencilerin sınıfta kendilerini yönlendirmelerine yardımcı olur, gerçek bir pazar ortamını simüle eder.
- **Fiyatlar veya fiyat listeleri :** İsteğe bağlı, ancak öğrencilere alıp satacakları ürünlerin maliyeti hakkında bir fikir vermek açısından faydalıdır.
- **Lehçe kelime kartları :** Öğrencilerin konuşmalarına rehberlik etmek için alışveriş ve pazarlıkla ilgili ifadeler ve kelimeler içeren kartlar (örneğin, "Şunu satın almak istiyorum...", "Bunun fiyatı ne kadar? ", "İndiriminiz var mı?" vb.)

1. Giriş ve Açıklama

Bu aşamada, etkinliğin amacını açıklayın: dil becerilerini gerçek ve pratik bir ortamda geliştirmek. Ders, öğrencilerin müşteri ve dükkan sahibi rollerini üstlendiği bir pazar simülasyonu yapacaktır. Alışveriş, pazarlık ve genel sosyal etkileşimle ilgili temel Lehçe ifadeleri tanıttın (örneğin, "Şunu satın almak istiyorum...", "Bunun fiyatı ne kadar? ", "İndirim alabilir miyim? ", "... var mı?" "Lütfen, ... arıyorum"). Ayrıca, alışverişle ilgili Polonya kültürel normlarını da kısaca tartışabilirsiniz.

Süre : 10 dakika

Öğretmenin rolü:

Öğrencilerin görevi net açıklamalar ve talimatlar vererek anlamalarını sağlamak. Uygun ifadeler ve tonlama kullanarak anahtar ifadelerin nasıl telaffuz edileceğini göstermek.

Öğrencileri soru sorarak ve ifadeleri yüksek sesle tekrarlamalarını sağlayarak katılıma teşvik etmek. Etkinlik boyunca destek sağlamak için hazır bulunmak .

2. Pazarı oluşturun.

Sınıfı farklı "dükkanlara" veya pazar tezgahlarına (örneğin, meyve tezgahı, fırın, giyim mağazası) ayırın. Ürünleri ayrı alanlara yerleştirin ve her "dükkan sahibine" ürün listeleri, fiyat listeleri veya dükkânlarıyla ilgili diğer bilgileri verin. Öğrencilerin pazar alanında kolayca gezinmelerini sağlayacak basit bir harita hazırlayın. Hazırlık tamamlandıktan sonra sınıfı iki gruba ayırın: "dükkan sahipleri" ve "müşteriler." Dükkân sahipleri ürünlerini yönetirken, müşteriler ürün satın almak için Lehçe kullanır.

Süre : 5 dakika

Öğretmenin rolü:

Öğrencilere roller atayın ve herkesin sorumluluklarının açıkça tanımlandığından emin olun. "Müşterilere" sahte para, "dükkân sahiplerine" ise ürün katalogları, faturalar ve diğer gerekli malzemeleri dağıtın. Tüm öğrencilerin pazar alanında nasıl gezineceklerini ve Lehçe iletişim kuracaklarını anladıklarından emin olmak için hazırlıkları kontrol edin. Öğrencilere, özellikle "mağazalarını" veya satacakları ürünleri tanımları gerekiyorsa, rollerine hazırlanmaları için birkaç dakika verin.

3. Rol yapma ve pazar simülasyonu:

Bu, etkinliğin temel kısmıdır ve öğrenciler öğrendikleri her şeyi pratiğe dökceklerdir. Müşteriler sınıfta dolaşacak, fiyat soracak, pazarlık yapacak ve öğrendikleri Lehçe ifadeleri kullanarak dükkan sahiplerinden ürün satın alacaklardır. Dükkan sahipleri müşterilerle sohbet edecek, soruları yanıtlayacak ve işlemleri tamamlayacaktır. Dükkan sahipleri ayrıca ürün önerme, alternatif sunma veya samimi bir sohbet etme pratiği de yapabilirler. Müşterilerin farklı mağazalardan en az üç farklı ürün satın alması gerekmektedir.

Süre : 20 dakika (tur başına 10 dakika)

Rol değişimi: 10 dakika sonra, herkesin hem müşteri hem de dükkan sahibi olma

fırsatına sahip olması için rolleri değiştirin . İkinci turda, öğrencileri miktarlar, belirli ürünler veya diğer kibar isteklerle ilgili kelimeler de dahil olmak üzere daha geniş bir kelime dağarcığı kullanmaya teşvik edin (örneğin, "İki elmaya ihtiyacım var", "Bu üründe indirim alabilir miyim?", "Bu renkte başka bir ürününüz var mı?" vb.). Fiyatlar konusunda pazarlık yapmaları ve farklı etkileşim türleri denemeleri için onları teşvik edin.

4. Tartışma ve Düşünme

Rol oyununun ardından, öğrencileri deneyim üzerine düşünmeleri için bir grup tartışmasına davet edin. Simülasyon sırasında düşüncelerini, karşılaştıkları zorlukları ve başarılarını paylaşmaya teşvik edin. Tartışmayı kolaylaştırmak için bazı yol gösterici sorular: Pazarlık yaparken veya indirim isterken hangi ifadeleri en faydalı buldunuz ? Karmaşık bir kelime dağarcığı veya durumla karşılaştınız mı? Dükkan sahipleriyle etkileşim kurmayı nasıl buldunuz? İndirim isterken veya pazarlık ederken kendinizi rahat hissettiniz mi?

Süre : 10 dakika

Öğretmenin rolü:

Yönlendirici sorular sorarak ve her öğrenciyi deneyimlerini paylaşmaya teşvik ederek düşünme oturumunu kolaylaştırın. Etkinlik sırasında ortaya çıkan dilsel veya kültürel unsurları belirtin. Pratik dil kullanımı hakkında olumlu geri bildirimlerde bulunun ve

geliştirilebilecek alanlar hakkında yapıcı geri bildirimlerde bulunun. Etkinliğin öğrencilerin Lehçe dilini kullanma konusunda özgüvenlerini nasıl geliştirmiş olabileceğini tartışın.

5. Özet ve Değerlendirme

Etkinliğin sonunda, öğrencilerin simülasyon sırasındaki başarılarını kısaca özetleyin. Etkinlikte kullanılan temel ifadeleri veya kelimeleri gözden geçirin. İsteğe bağlı olarak, öğrencilerin alıştırmaları sırasında öğrendikleri ifadeleri ne kadar ezberlediklerini değerlendirmek için kısa bir sınav veya çalışma kağıdı dağıtın. Ayrıca, öğrencilerden alışveriş gibi gerçek yaşam durumlarında Lehçe kullanma rahatlık seviyelerini değerlendirerek kendi ilerlemelerini değerlendirmelerini isteyebilirsiniz. Dil pratiğine devam etmek için son birkaç açıklama ve öneride bulunun.

Süre : 5 dakika

Öğretmenin rolü:

Öğrencilere bireysel geri bildirim sağlayın ve ilerlemeleri için onları ödüllendirin. Etkinlik sırasında olumlu davranışları ve dil kullanımını pekiştirin. Dil öğrenme uygulamalarını kullanmak veya Polonya'daki temel pazarları ziyaret etmek gibi ders dışında daha fazla pratik önerin. Öğrencileri, bugün öğrendikleri ifadeleri günlük yaşamlarında kullanmaya devam etmeye teşvik edin.

Toplam süre: 50 dakika

Varyasyonlar ve uzantılar

- **Kültürel bağlam ekleyin** : Açık hava pazarlarında pazarlık yapmak gibi Polonya alışveriş geleneklerini tanıttın; bu pazarlarda fiyatlar sabit olmayabilir. Polonya'daki küçük yerel dükkanlar ile büyük mağazalar arasındaki farkları tartışın.
- **Alıştırmayı daha büyük gruplara genişletin** : Eğer sınıf kalabalıksa, odada birkaç "pazar" oluşturun ve öğrencilerden bunlar arasında dönüşümlü olarak yer almalarını isteyin, böylece herkes hem müşteri hem de dükkan sahibi rolünü üstlenebilecek.
- **"Özel istekler"** oluşturun: Müşterilere ve dükkan sahiplerine özel görevler atayarak daha fazla karmaşıklık ekleyin (örneğin, müşteri vejetaryen bir seçenek istiyor veya dükkan sahibinin elinde bir ürün yok ve benzer bir ürün sunması gerekiyor).
- **Teknolojiyi kullanın** : Ek pratik için dijital araçları kullanın. Kelime dağarcığınızı geliştirmek veya öğrencilerin Lehçe dilinde çevrimiçi ürün satın alma simülasyonu yaptıkları sanal bir alışveriş deneyimi yaratmak için Duolingo veya Babbel gibi uygulamaları kullanın.

Sonuç: Bu etkinlik, öğrencilerin pazarda alışveriş gibi gerçek yaşam durumlarında Lehçe kullanma konusunda özgüven ve akıcılık kazanmalarına yardımcı olmak için tasarlanmıştır. Öğrenciler, etkileşimli ve sürükleyici bir ortamda pratik yaparak yalnızca dil becerilerini güçlendirmekle kalmaz, aynı zamanda iletişim tarzları ve tüketim alışkanlıkları da dahil olmak üzere Polonya kültürü hakkında daha derin bir anlayış kazanırlar. Rol yapma, sosyal bağları güçlendirmeye ve dili günlük aktivitelere uygulamaya yardımcı olur. Öğrenciler, özellikle seyahat ederken veya Polonya'da yaşarken, gerçek yaşam durumlarında Lehçe kullanmaya daha hazır hissederek etkinliği tamamlarlar.

7.2.2 Problem çözme senaryoları ve rol yapma

Aşağıdaki programlar ve materyaller, problem çözme senaryolarını ve rol yapma becerilerini dil öğretimine entegre etmek için pratik stratejiler sunmaktadır. Bu kaynaklar, öğretmenlerin gerçek yaşam

durumlarında eleştirel düşünme, iletişim becerileri ve kültürlerarası yetkinlik geliştirmelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Öğretmenler, bu yaklaşımları kullanarak, öğrencilerin dil becerilerini gerçekçi bağlamlarda uygulama olanağı sağlayan ve aynı zamanda kültürel farklılıklar ve günlük zorluklar hakkında bilgi edinmelerini sağlayan dinamik öğrenme ortamları yaratabilirler. Aşağıdaki örneklerin her biri, hem öğretmenlere hem de öğrencilere materyalle etkileşimli ve anlamlı bir şekilde etkileşim kurmaları için benzersiz fırsatlar sunmaktadır.

Çalışma kitabı. Yazar: Tomasz Róg

Bu "Çalışma Kitabı", yabancı dil öğretiminde kültürlerarası becerilerin geliştirilmesi için önemli bir kaynaktır. Derslerine kültürlerarası bir yaklaşım katmak isteyen öğretmenler için tasarlanmıştır. Çalışma kitabı, kültürlerarası dinamikleri anlamak için temel kavramları sunarken, dersler sırasında gözlem yapmak için pratik alıştırmalar da sunar. Ayrıca, dersleri kültürlerarası bir bakış açısıyla hazırlamak, yürütmek ve gözden geçirmek için kapsamlı kılavuzlar sunar. Öğretmenler, ders planlama, alternatif öğretim yöntemleri ve çevrimiçi kaynaklardan ilham almak için değerli fikirler bulacaklardır. Çalışma kitabı, müfredatlarını kültürlerarası unsurlarla zenginleştirmek ve öğrencileri için daha kapsamlı, kültürel açıdan duyarlı öğrenme deneyimleri oluşturmak isteyen öğretmenler için idealdir (<https://ore.edu.pl/wp-content/plugins/downloadattachments/includes/download.php?id=15097>, Róg, 2017).

"Z językiem Polonyalı kaŹdego dnia " by Paula Mandziej

Z językiem Polonyalı kaŹdego dnia (Her Gün Lehçeyle), yabancı dil olarak Lehçe öğrenen öğrenciler için tasarlanmış kapsamlı bir ders kitabıdır. Ders kitabı, her biri 10 üniteden oluşan iki bölüme ayrılmıştır. Her ünite, öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaşabilecekleri bir dizi gerçek yaşam iletişim durumunu ele almaktadır. Bu üniteler, kişisel bilgi edinme ve verme, acil durumlara müdahale etme, sağlık personeliyle iletişim kurma ve mağazada alışveriş yapma gibi konuları kapsar. Ayrıca, ders kitabında şikayette bulunma, ev sahipleriyle toplantı ayarlama ve diğer önemli günlük senaryolar hakkında bölümler yer almaktadır. Her bölüm, öğrencilerin pratik bağlamlarda Lehçe dil becerilerini geliştirmelerine ve pratik yapmalarına yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu ders kitabı, iletişim becerilerini geliştirmek ve çeşitli günlük durumlarda Lehçe kullanma konusunda güven kazanmak isteyenler için idealdir (<https://www.gov.pl/attachment/0d525271-427b-4ae8-ae8c-735b3084452c>).

" Językowa podróż po Polsce ", Szostak-Król

Językowa podróż po Polsce (Polonya'da Dil Yolculuğu), özellikle Polonya okullarında eğitimlerine başlayan 11-15 yaş arası çocuklara ve gençlere yabancı dil olarak Lehçe öğretmek için tasarlanmış bir ders kitabıdır. Ders kitabı, genç öğrencilere tanıdık gelen çeşitli iletişim durumlarına odaklanarak onlara gerçek yaşam durumlarında ihtiyaç duydukları dil becerilerini kazandırır. Ders kitabında ele alınan konular arasında selamlaşma ve vedalaşma, kendini tanıtmak, günlük aktiviteleri anlatma, okul hemşiresini ziyaret etme ve okul mağazasından alışveriş yapma yer alır. Yaklaşım, genç öğrenciler için samimi ve ilgi çekici bir ortam yaratmaya odaklanarak, günlük yaşamlarında karşılaşmaları muhtemel durumlarda dili kolayca pratik etmelerini sağlar. Bu kaynak, Lehçe eğitimlerine yeni başlayan ve destekleyici ve bağlam temelli bir şekilde temel dil becerileri edinmeleri gereken öğrenciler için faydalıdır (<https://www.gov.pl/attachment/440d2b16-17e1-457c-a7a9-3f1b31ed1eb0>).

7.2.3 Sosyal bağları geliştirmeye yönelik grup etkinlikleri

Aşağıdaki kaynaklar, özellikle grup veya okul ortamlarında bireyler arasında iletişimi, iş birliğini ve entegrasyonu geliştirmek için tasarlanmış çeşitli alıştırmalar ve senaryolar sunmaktadır. Bu etkinlikler, ekip

çalışması ve kültürlerarası farkındalık gibi kritik becerilerin geliştirilmesinde etkilidir ve entegrasyon ve katılımı teşvik etmek için hem eğitim hem de sosyal ortamlarda uygulanabilir. Aşağıda, her bir kaynak için ayrıntılı açıklamalar ve bağlantılar bulunmakta olup, bu alıştırmaların ve senaryoların farklı öğrencilere nasıl uygulanabileceğine dair pratik bilgiler sunmaktadır.

Dr. Michał Czakon'un " **Sonuç Getiren, Ekipte ve Sınıfta Sonuçları ve İletişimi Geliştiren 15 Basit Alıştırma ve Çözüm** " adlı çalışması, grup ortamlarında iş birliğini ve iletişimi geliştirmeyi amaçlayan bir dizi pratik alıştırmayı sunmaktadır. Bu kaynak, bir dönem boyunca uygulanmak üzere tasarlanmıştır ve belirli yetkinlik alanlarını geliştirmeye odaklanan 15 alıştırmayı sunmaktadır. Her alıştırmayı derslerde veya diğer eğitim oturumlarında kullanıma uyarlanabilir ve özellikle ekip dinamiklerini güçlendirmek ve öğrencilerin problem çözme ve iletişim becerilerini geliştirmek için faydalıdır. Bu alıştırmalar, öğrencilerin daha güçlü kişilerarası ilişkiler geliştirmelerine ve ekip çalışması becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak yapılandırılmış etkinlikler arayan eğitimciler için idealdir. (<https://cdw.edu.pl/15-prostych-cwiczen-i-pomyslow-na-zajecia-budujacych-wspolprace-i-poprawiajacych-relacje-i-komunikacje-w-grupie-i-klasie/#1-budowa-wiezy-z-papieru>, Czakon , 2023).

Meyve Tarlası Oyunu , özellikle göçmen kökenli çocuklar ve ergenler için tasarlanmış bir entegrasyon oyunu ve atölye senaryosudur. Bu oyun, sosyalleşmeyi ve kültürel diyalogu teşvik edecek şekilde oyun ve öğrenmeyi bir araya getiren ilgi çekici ve eğitici bir entegrasyon aracı olarak geliştirilmiştir. Başlangıçta Yabancılar Merkezi'nin genç sakinleri için tasarlanmış olsa da, farklı geçmişlere sahip çocukların veya gençlerin bir araya geldiği diğer ortamlarda da kullanıma uyarlanabilir. Senaryo, eğlenceli ve etkileşimli bir şekilde iş birliğini, dil becerilerini ve farklı kültürleri anlama becerilerini geliştirir (<https://emic.com.pl/assets/Serwis/Documents/gr-integracyjna-v2.pdf>, Żulewska , 2022).

"**Polonya ve Varşova'yı Sohbetle Keşfetmek**", göçmenler için bir sohbet programı olup, Polonya Göç Forumu Vakfı tarafından geliştirilmiştir. Bu program, dil öğrenimini aktif keşifle birleştirerek katılımcılara tartışmalara, etkileşimli alıştırmalara ve gezilere katılma fırsatı sunar. Pratik dil pratiğini kültürel keşifle birleştirerek katılımcılar, Polonya gelenekleri, tarihi ve çağdaş kültürü hakkında daha derin bir anlayış kazanabilirler. Program, göçmenler için kapsayıcı bir ortam yaratmayı, Polonya toplumunu daha derinlemesine anlamalarını ve dil becerilerini geliştirmelerini sağlamayı amaçlamaktadır (<https://forummigracyjne.org/wp-content/uploads/2024/11/Klub-Dyskucyjny-NCK.pdf>).

7.2.4 Sınıf içi değerlendirmeler ve ilerleme izleme

Sınıf içi değerlendirmeler ve ilerleme takibi, özellikle dil öğreniminde eğitim sürecinin temel unsurlarıdır. Öğretmenlerin öğrencilerin bilgi, beceri ve dil gelişimlerini zaman içinde değerlendirmelerine olanak tanır ve öğrencilerin yeterliliklerini geliştirmeleri için gerekli desteği almalarını sağlar. İlerlemeyi sistematik olarak izleyerek, öğretmenler öğrencilerin hangi alanlarda başarılı olduklarını ve hangilerine daha fazla dikkat edilmesi gerektiğini belirleyebilir ve böylece daha kişiselleştirilmiş ve etkili bir öğrenme deneyimi sağlayabilirler.

Dil yeterliliğini değerlendirmenin temel yöntemlerinden biri öz değerlendirme anketleridir. Bu araçlar, öğrencilerin konuşma, yazma ve dinleme gibi temel alanlardaki kendi yeteneklerini ve özgüvenlerini değerlendirmelerini sağlar. Öz değerlendirmeye katılmak, öğrencileri öğrenme yolculukları üzerinde düşünmeye teşvik ederek, ilerlemeleri için bir sahiplenme ve sorumluluk duygusu geliştirir. Bu düşünme pratiği yalnızca öz farkındalığı artırmakla kalmaz, aynı zamanda öğrenme sürecinde eleştirel düşünmeyi ve özerkliği de teşvik eder (<https://www.sanako.com>).

Öğretmen değerlendirme kontrol listeleri, öğrenci gelişimini izlemek için bir diğer değerli araçtır. Bu kontrol listeleri, öğretmenlerin öğrenci performansını belirli dil becerileri ve yetenekleri açısından sistematik olarak değerlendirmelerini sağlar. Bu kontrol listelerini kullanarak öğretmenler hedefli geri bildirim sağlayabilir, güçlü yönleri vurgulayabilir ve iyileştirilebilecek alanları belirleyebilir. Bu yapılandırılmış yaklaşım, değerlendirmelerin kapsamlı ve öğrenme hedefleriyle uyumlu olmasını sağlayarak öğrenci performansının daha objektif bir şekilde değerlendirilmesine katkıda bulunur (<https://schoolytics.com>).

Akran değerlendirme formları, dil yeterliliğini değerlendirmek için iş birliğine dayalı bir yaklaşım sunar. Akran değerlendirmesi yoluyla öğrenciler birbirlerini konuşma, telaffuz ve dil bilgisi kullanımı açısından değerlendirirler. Bu yöntem, öğrencinin yeteneklerine farklı bakış açıları sağlamanın yanı sıra, öğrencilerin birbirlerinden öğrendikleri destekleyici bir öğrenme ortamı da yaratır. Akran değerlendirmeleri, öğrenciler yapıcı geri bildirim ve tartışmalara katıldıkça eleştirel düşünme becerilerini güçlendirebilir ve dilsel nüansların daha derinlemesine anlaşılmasını sağlayabilir. (<https://eric.ed.gov>)

İlerleme takip formları, zaman içindeki bireysel gelişmeleri belgelemek için olmazsa olmazdır. Bu yapılandırılmış formlar, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin dil yeterliliğindeki ilerlemeyi takip etmelerine olanak tanıyarak net bir gelişim kaydı sunar. İlerleme takip formlarının düzenli olarak güncellenmesi, gerçekçi hedefler belirlemeye, öğrenme stratejilerini ayarlamaya ve motivasyonu korumaya yardımcı olur. İlerlemenin görsel bir temsilini sunarak, çaba ve başarı arasındaki bağı güçlendirir (<https://readingrockets.org>).

Bilgi testleri ve beceri sınavları, kelime dağarcığını, dilbilgisini ve kavramayı değerlendiren resmi veya gayri resmi değerlendirmelerdir. Bu değerlendirmeler, anında geri bildirim sağlayarak hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin dikkat gerektiren alanları belirlemelerini sağlar. Sınavlar ve testler de dahil olmak üzere çeşitli değerlendirme türlerinin bir araya getirilmesi, farklı öğrenme stilleri ve tercihlerine hitap eden kapsamlı bir dil becerileri değerlendirmesi sağlar. Değerlendirme yöntemlerindeki bu çeşitlilik, bir öğrencinin <https://www.sanako.com> adresindeki daha bütünsel bir anlayışına katkıda bulunur .

Bu değerlendirme yöntemlerini dil öğrenme sürecine entegre etmek, yalnızca eğitim deneyimini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme yolculuklarında aktif rol almalarını da sağlar. Öğretmenler, öz değerlendirme, öğretmen değerlendirmeleri, akran geri bildirimi, gelişim takibi ve resmi değerlendirmelerin bir kombinasyonunu kullanarak, öğrencilerin çeşitli ihtiyaçlarına yanıt veren dinamik ve esnek bir öğrenme ortamı yaratabilirler. Bu entegre yaklaşım, dil öğrenenlerin tüm potansiyellerine ulaşmaları için ihtiyaç duydukları destek ve rehberliği almalarını sağlar.

Sonuçlar

Bu bölümde sunulan araçlar ve etkinlikler, mülteciler ve göçmen öğrenciler için kapsayıcı ve esnek öğrenme ortamları oluşturmak isteyen öğretmenler ve kolaylaştırıcılar için pratik bir temel sunmaktadır. Her kaynak, kelime dağarcığı edinimi, cümle kurma, sözlü etkileşim ve Lehçe dilinin gerçek hayatta uygulanması gibi belirli ihtiyaçları karşılamak üzere seçilmiş veya geliştirilmiştir. İlerleme izleme şablonları, değerlendirme araçları ve tematik oyunların dahil edilmesi, eğitimcilerin öğrenci gelişimini ölçmelerine ve öğretimlerini buna göre uyarlamalarına olanak tanır. Öğrencileri kültürel deneyimlerini paylaşmaya, grup çalışmalarına katılmaya ve aidiyet duygusu geliştirmeye teşvik eden senaryolar ve alıştırmalar da aynı derecede önemlidir. Öğretmenler bu materyalleri sınıfa dahil ederek yalnızca dil yeterliliğini değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal entegrasyonu da kolaylaştırabilirler. Bu bölüm, yapılandırılmış, deneyimsel öğrenmenin mülteci öğrencilerin bütünsel gelişimini desteklemedeki rolünü vurgulayarak, bunu etkili mesleki eğitim ve dil eğitimi uygulamalarının temel bir bileşeni haline getirmektedir.

Türkiye'den pratik araçlar ve aktiviteler

Teorik modeller ve stratejik çerçeveler, kapsayıcı ve travmaya duyarlı mesleki eğitim ortamları oluşturmak için hayati önem taşısa da , eğitimciler ve destek personeli gerçek zamanlı olarak kullanabilecekleri, kolayca uygulanabilir araçlara ihtiyaç duymaktadır. CEKDEV, genç mülteciler ve göçmenlerle uzun yıllardır doğrudan çalışarak, öğrenciler arasında duygusal düzenleme, yansıtıcı düşünme, rehberlik yapıları ve ebeveyn katılımı konularını ele alan bir dizi uyarlanabilir kaynak geliştirmiştir.

Bu bölümde sunulan her araç, mesleki eğitim ortamlarında test edilmiş ve eğitimciler, gençlik çalışanları ve öğrencilerin kendilerinden alınan geri bildirimlerle geliştirilmiştir. **Erişilebilirlik, kültürel esneklik ve duygusal güvenliğe vurgu yapılmaktadır.** Tüm araçlar ayrıntılı talimatlar, materyal listeleri, uyarlama yönergeleri ve isteğe bağlı değerlendirme veya değerlendirme yöntemleri içermektedir. İster kentsel bir ortamda yüksek kapasiteli bir okulda, ister kaynakları sınırlı bir ortamda çalışın, bu araçlar eğitim kurumlarının günlük ritmine sorunsuz bir şekilde entegre olacak şekilde tasarlanmıştır .

Psikososyal desteğin uygulanmasına yönelik pratik araçlar

Duygu haritalama çalışma sayfası

Amaç: Öğrencilerin duygusal durumlarını yapılandırılmış, görsel bir formatta görselleştirmelerine, adlandırmalarına ve üzerinde düşünmelerine yardımcı olmak.

Açıklama : Bu araç, öğrencilerin vücutlarında duyguları nerede ve nasıl hissettiklerini göstermek için renklendirdikleri, gölgelendirdikleri veya çizdikleri, bir kişinin silüeti veya yüz ifadesinin yer aldığı boş bir diyagramdan oluşur. Alıştırmayı daha anlamlı hale getirmek için, "Öfkeniz ne renk?" veya "Umutunuzu nerede saklıyorsunuz?" gibi ek sorular da kullanılır. Çalışma sayfası hem bireysel hem de grup kullanımı için uygundur ve haftalık bir kontrol aracı görevi görür.

Nasıl kullanılır:

- Çalışma kağıtlarını haftanın başında veya sonunda dağıtın .
- Öğrencilerden sessizce düşünmelerini, baskı altında kalmadan doldurmalarını ve paylaşımlarını isteyin.
- İsteğe bağlı olarak gönüllüleri haritalarını küçük gruplar halinde tartışmaya davet edebilirsiniz.
- Her öğrencinin haftalık haritaları için bir klasör oluşturun ve zaman içindeki değişiklikleri takip edin.

Beklenen sonuçlar: Duygusal zekanın gelişmesi, öğrenciler ve öğretmenler arasındaki diyalogun artması ve ekstra desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin erken belirlenmesi.

Mentor kayıt formu

Amaç: Mülteci öğrenciler ile kendilerine atanan akıl hocaları veya güvendikleri yetişkinler arasında tutarlı, düşündürücü konuşmalar yapılandırmak.

Açıklama : Bu form, bir mentor ve bir öğrenci arasında iki haftada bir yapılacak görüşmeler için tasarlanmıştır. "Bu hafta beni gururlandıran bir şey", "Yardıma ihtiyacım olan bir şey" ve "Ulaşmak için çalıştığım bir hedef" gibi sorular içerir. Form basit, çok dilli (gerektiğinde) ve kelimeler veya sembollerle doldurulabilir. Mentor notları için bir bölüm, proaktif izlemeyi teşvik eder.

Uygulama ipuçları:

- Toplantılar için sessiz ve öngörülebilir bir alan sağlayın (örneğin, kütüphanenin bir köşesi).
- Güven ve duygusal devamlılığı sağlamak için her seferinde aynı mentorunu kullanın.

- Esnek olun; bazı öğrenciler yazmak yerine çizim yapmayı veya hikaye anlatmayı tercih edebilir.

Beklenen sonuçlar: Öğrenciler ve yetişkinler arasındaki bağların güçlenmesi, refah ve motivasyonun daha iyi izlenmesi ve erken müdahale yoluyla davranış sorunlarının azalması.

Ebeveyn atölyesi tasarım şablonu

Amaç: Eğitimcilerin kapsayıcı, dilsel olarak erişilebilir ve kültürel açıdan saygılı ebeveyn atölyeleri tasarlamalarına destek olmak.

Açıklama: Bu şablon yedi tasarım bölümünü içerir:

1. Atölye başlığı
2. Hedefler
3. Ana mesajlar
4. Format (sunum, tartışma, grup çalışması)
5. Dil/çeviri ihtiyaçları
6. Çocuk bakımı/yemek/ulaşım düzenlemeleri
7. Geri bildirim ve izleme mekanizmaları

Birden fazla atölyede tekrar kullanılmak üzere tasarlanmış olup, organizasyon için örnek bir program ve kontrol listesi içermektedir.

En iyi uygulamalar:

- Bir toplum arabulucusu veya mülteci ebeveynlerin temsilcisi ile çalışın .
- Ankete katılan ebeveynlerin verdiği yanıtlara göre konuları seçin (örneğin; okul sisteminde gezinme, ergen davranışları, dijital güvenlik).
- Her zaman açık bir tartışma ve anonim geri bildirim formlarıyla sonlandırın .

Beklenen sonuçlar: Ebeveyn katılımının artması, daha güvenilir ilişkiler ve aile ile okul arasında kültürel olarak daha temelli bir işbirliği.

Psikososyal günlük sayfaları

Amaç: Günlük tutma konusunda yönlendirilmiş istemler aracılığıyla öz-yansımayı ve duygu düzenlemesini teşvik etmek .

Açıklama: Bu yazdırılabilir sayfalar, "Üç duyguyla geçirdiğim hafta", "Üstesinden geldiğim bir zorluk", "Kendimi güvende hissettiğim bir an" ve "Duygularım hava olsaydı..." gibi kategorilerde yapılandırılmış sorular sunar. Format hem yazılı hem de görsel yanıtlara olanak tanır. Öğrenciler günlüklerini haftalık, iki haftada bir veya planlanan düşünme dönemlerinde tamamlayabilirler.

Nasıl kullanılır:

- Gizliliği sağlayın: Öğrenciler bunu özel olarak gönderebilir veya kişisel bir klasörde saklayabilirler .
- kişisel bir klasörde saklayabilirler .
- Sorunlu konular ortaya çıkarsa danışmanlarla görüşmelere izin verin .

Uyarlamalar :

Tabletler için dijital formatta kullanın veya daha küçük öğrenciler veya okuma yazma seviyesi düşük olanlar için resimli ipuçları ekleyerek ana dile çevirin.

Beklenen sonuçlar: Duygusal işlemede iyileşme, içsel başa çıkma stratejilerinin geliştirilmesi ve kendini ifade etmede artış.

"Duygular ve İhtiyaçlar" Kartları

Amaç: Öğrencilerin görsel araçlar kullanarak duygularını ve ihtiyaçlarını tanımlamalarına yardımcı olmak.

Açıklama : Deste, resimler ve basit kelimelerle tasvir edilen duyguları (mutluluk, kafa karışıklığı, hayal kırıklığı, heyecan) ve ihtiyaçları (dinlenme, yardım, arkadaşlık, güvenlik) içeren kartlardan oluşur. Sabah toplantılarında, bireysel seanslarda veya çatışma çözme durumlarında kullanılabilir.

Örnek aktiviteler:

- Her öğrenci okula geldiğinde bir "duygu" kartı ve bir "ihtiyaç" kartı seçiyor .
- Kartları ikili gruplar halinde kullanarak hayali veya gerçek bir senaryoyu anlatın.
- Haftalık güncellemelerle bir "sınıf duygu duvarı" oluşturun.

Beklenen sonuçlar: Duyguları ifade etmeye yönelik kelime dağarcığının geliştirilmesi ve öğrenciler arasındaki iletişimin iyileştirilmesi .

Kriz müdahale protokolü posterı

Amaç: Öğrencinin duygusal kriz veya patlama yaşaması durumunda ne yapılması gerektiğini net bir şekilde iletmek.

Açıklama : Bu görsel poster, okul personelinin izlemesi gereken basit, travmaya duyarlı adımları açıklamaktadır:

1. Kendini tut
2. Fiziksel güvenliği sağlayın
3. bir dil kullanın
4. Alan veya duygusal araçlar sunun
5. Bir PFA danışmanına/ekibine başvurun

Yerleştirme : Personel odalarına, danışman ofislerine ve idari ofislere yerleştirin.

Beklenen sonuçlar: Krizlere karşı daha tutarlı personel tepkileri, yeniden travmatizasyon riskinin azalması ve daha güvenli bir okul ortamı.

Sonuçlar

Bu araçlar, CEKDEV'in **psikososyal desteği, kaynakların kısıtlı olduğu ortamlarda bile pratik ve erişilebilir kılma taahhüdünü temsil eder** . Esneklikleri, farklı kültürel, dilsel ve kurumsal bağlamlara uyarlanmalarını sağlar. Aynı zamanda, travma bilincine sahip, öğrenci merkezli uygulama temelleri, duygusal güvenliğin tüm eğitim çabalarının merkezinde kalmasını sağlar .

CEKDEV, eğitimcileri ve ön saflardaki çalışanları bu pratik kaynaklarla donatarak yalnızca teori ve pratik arasındaki boşluğu kapatmakla kalmıyor, aynı zamanda genç mülteci ve göçmenlerin yalnızca beklentilerin karşılanmasını değil, aynı zamanda empati, tutarlılık ve özenle karşılanmasını da sağlıyor.

EK

Ek, bu e-kitapta ele alınan strateji ve araçların pratik uygulamasını destekleyen kapsamlı bir tamamlayıcı kaynak koleksiyonu içermektedir. Detaylı ders planları, öz değerlendirme formları, CEFR değerlendirme kontrol listeleri ve mülteci ve göçmen öğrencilerle çalışan eğitimciler için özel olarak hazırlanmış öğretim şablonları içermektedir. Bu materyaller gerçek öğretim programlarına dayanmaktadır ve dil öğrenimi, kültürlerarası öğrenme ve sınıf içi katılımı hedefleyen etkinliklerin nasıl uygulanacağına dair örnekler sunmaktadır. Ek ayrıca, farklı yaş grupları ve dil yeterlilik seviyeleri için geliştirilmiş eğitim platformlarına, ulusal girişimlere ve kaynaklara seçilmiş bağlantılar sunmaktadır. Eğitimciler ayrıca, göçmen ailelere lojistik, hukuki ve psikososyal destek sunan kamu kurumları, yerel kuruluşlar ve çevrimiçi hizmetler de dahil olmak üzere faydalı kişilerin bir listesini bulacaklardır. Genel olarak, bu bölüm mesleki eğitim ve öğretim ile yetişkin eğitimi alanlarında hem öğretim hem de destek hizmetlerinin koordinasyonu için pratik bir referans kütüphanesi olarak hizmet vermek üzere tasarlanmıştır.

Ders senaryosu "Selamlamalar ve vedalar"

Konu: Selamlar ve vedalar

Seviye: A, 7-12 yaş arası öğrenciler için

Süre: 45 dakika

Amaçlar:

- Konuşma becerilerinizi geliştirin ve kısa öz tanıtlar için iletişim becerilerinizi iyileştirin.
- Selamlaşma ve vedalaşma ile ilgili kelime dağarcığınızı güçlendirin.
- Seçilen dil bilgisi kavramlarını pekiştirin: "çağrılmak" fiilinin çekimi.
- Metin anlama becerilerinin geliştirilmesi.
- Selamlaşma ve vedalaşma uygulamalarındaki kültürel farklılıkları anlamak.

Öğretim yöntemleri ve çalışma biçimleri:

- Tartışma, uygulamalı etkinlikler.
- Bireysel ve grup çalışmaları.
- Ek 1'deki alıştırma.

Öğretim materyalleri: Kağıtlar, kalemler.

Ders planı:

1. **Buz Kırıcı - "İsim Çemberi" (5 dakika)** : Derse, buzları kırmak ve öğrencilerin kendilerini rahat hissetmelerini sağlamak için bir oyunla başlayın. Her öğrenciden adını söylemesini ve ardından adıyla aynı harfle başlayan bir kelime söylemesini isteyin (örneğin, "Merhaba, adım Anna ve kitapları severim"). Bu oyun, öğrencilerin aktivitelere başlamadan önce kendilerini daha rahat hissetmelerine yardımcı olacak ve etkileşimi teşvik edecektir.
2. **Konuya giriş (5 dakika)** : Tanışma oyunundan sonra, selamlaşma ve vedalaşma konusunu tanıttın. Öğrencilerle birlikte tahtaya bilindik selamlaşma ve vedalaşma ifadeleri yazın.
3. **Selamlaşmaları resmi ve gayri resmi olarak sınıflandırma (5 dakika)** : Öğrencilerle birlikte selamlaşma ve vedalaşmaları resmi ve gayri resmi olmak üzere iki kategoriye ayırın. İfadeleri düzenlemek için tahtadaki bir tabloyu kullanın.
4. **Kelime egzersizi (10 dakika)** : Öğrencilere karışık bir metin (Örnek 1) verin ve cümleleri mantıklı bir sıraya göre düzenlemelerini isteyin. Egzersizi tamamladıktan sonra, doğru şekilde düzenlenmiş metni birlikte okuyun.
5. **Rol Yapma Diyalogları (15 dakika)** : Öğrencileri gruplara ayırın ve aşağıdaki durumlara dayalı kısa rol yapma senaryoları hazırlamalarını isteyin:

- Senaryo 1: Bir sınıf arkadaşınıza adını sorun ve kendinizi tanıtın.
- Senaryo 2: Doğum günü partinize gelen büyükannenizi selamlayın.
- Senaryo 3: Kendinizi okul müdürüne tanıtın.

Sahneler hazırlandıktan sonra her grup senaryosunu sınıfa sunacak.

6. **Özet (5 dakika)** : Dersi, farklı ülkelerdeki selamlaşma ve vedalaşma farklılıkları hakkında kısa bir tartışmayla sonlandırın. Öğrencileri, kendi ülkelerindeki selamlaşma geleneklerini paylaşmaya teşvik edin.
7. **Öz Değerlendirme (5 dakika)** : Dersin sonunda öğrencilerden, kültürlerarası portföyde bulunan öz değerlendirme formunu kullanarak performanslarını değerlendirmelerini isteyin.

Kültürlerarası Ödev Dosyası : Bugünkü derste tanıştığınız bir sınıf arkadaşınıza verebileceğiniz bir otoportre çizin. Buluta, kendinizi nasıl tanıtacağınızı yazın.

Örnek 1. Karmaşık metin:

- Merhaba, ben Maria.
- Benim adım George, tanıştığımıza memnun oldum.
- Adınız ne?
- Merhaba! Nasılsınız?

Değerlendirme kontrol listeleri.

Student Assessment Form

Please fill out this form to provide your assessment of the student's performance.

Name *

First Name

Last Name

Grade/Year Level *

Subject/Field of Study *

Assessment Date *

Date

Evaluator *

First Name

Last Name

Academic Performance *

1

2

3

4

5

6

7

8

9

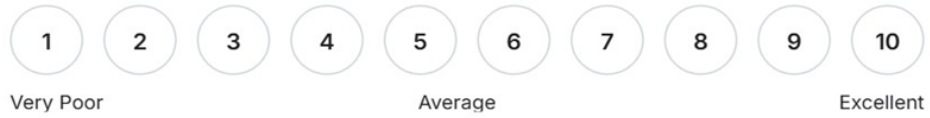
10

Very Poor

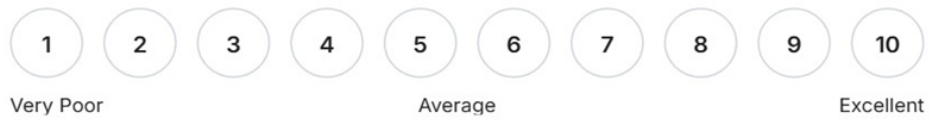
Average

Excellent

Participation and Engagement *

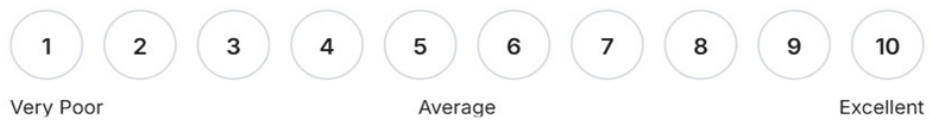
Attendance *

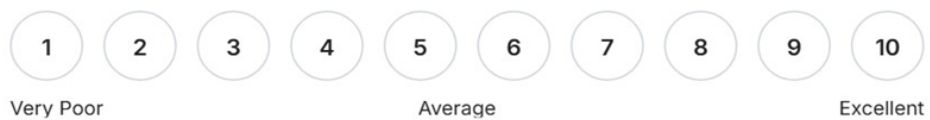
Behavior *

Teamwork *

Overall Assessment *

Comments/Observations

CEFR etkinliğine göre sınıflandırılmış öğrenciler için kontrol listeleri

A1 DİNLEME	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum
Günlük durumlarda kullanılan temel selamlamaları ve ifadeleri anlıyorum (örneğin, lütfen, teşekkür ederim)			
İnsanlar yavaş ve net bir şekilde konuştuğunda sınıftaki basit talimatları takip edebilirim			
Sınıftaki basit açıklamaları anlayabiliyorum, örneğin neden belirli bir aktiviteyi yapıyorum			
Haftanın günlerini ve yılın aylarını anlıyorum			
Saati ve tarihleri anlıyorum			
Sayıları, miktarları (temel ölçümler ve ağırlıklar) ve fiyatları anlıyorum			
Basit talimatları, yönlendirmeleri ve yorumları anlıyorum			
İnsanlar yavaş ve net konuştuğunda çok kısa diyalogları anlıyorum			
Yakın çevremde bulunan günlük nesnelerin isimlerini anlıyorum.			
İnsanlar yavaş ve net konuştuğunda kendimle ilgili basit soruları anlayabiliyorum.			
Filmlerde, reklamlarda, çizgi filmlerde vb. tanıdık kelimeleri ve ifadeleri anlıyorum.			
Radyoda veya televizyonda duyduğum şarkılardaki tanıdık kelimeleri ve ifadeleri anlıyorum.			
Basit bir telefon mesajını anlayabiliyorum .			

A2 DİNLEME	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabilirim
Basit, günlük konuşmalarda, yavaş ve net bir şekilde konuştuklarında başkalarının bana söylediklerini anlayabiliyorum.			
Yakın kişisel çevremle (örneğin aile, öğrencilik hayatı, yerel çevre, iş) ilgili günlük kelimeleri ve ifadeleri anlayabiliyorum.			
Kişisel ilgi alanlarıyla ilgili günlük kelimeleri ve ifadeleri anlıyorum (örneğin hobiler, sosyal yaşam, tatiller, müzik, televizyon, filmler, seyahat)			
Açık ve basit mesajları ve kayıtlı anonsları (örneğin telefonda, tren istasyonunda) anlıyorum.			
Temel kişisel ihtiyaçlarla ilgili basit ifadeleri, soruları ve bilgileri anlayabiliyorum (örneğin alışveriş yapmak, dışarıda yemek yemek, doktora veya dışarıya gitmek).			
Basit talimatları (örneğin, X'ten Y'ye nasıl gidilir) yürüyerek veya toplu taşımayla takip edebilirim.			
Etrafımda insanlar yavaş ve net konuştuğunda genellikle konuşulan konuyu anlayabiliyorum.			
Televizyon haberlerindeki konu değişikliklerini takip edebiliyorum ve ana içerik hakkında fikir edinebiliyorum.			
Televizyon haberlerinde olay, kaza vb. ile ilgili verilen bilgilerin ana fikrini görsel destek varsa anlayabilirim.			
Kısa ve basit hikayeleri, açık ve yavaş bir şekilde anlatıldıklarında veya okunduklarında anlayabiliyorum.			
Malzemelerin ve ekipmanların nasıl kullanılacağına dair basit ve özel talimatları anlayabiliyorum.			
Çalışmamla ilgili işlemlerin basit açıklamalarını, bunlara pratik gösterimler eşlik ederse anlayabilirim.			

A1 OKUMA	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum
Alfabadeki harfleri tanıyabiliyorum.			
bir listede bulabilirim .			
Çok kısa ve basit metinlerde tanıdık isimleri, kelimeleri ve ifadeleri tanıyabiliyorum.			
Kamusal alanlarda sıkça karşılaşılan kelimeleri ve çok kısa ifadeleri anlayabiliyorum (örneğin, "ÇIKIŞ", "SİGARA İÇİLMEZ", "TEHLİKE", "KAPALI")			
Telefon rehberinden numara bulabilirim.			
Otobüs ve tren saatlerini okuyup anlayabiliyorum.			
Mağazaların açılış saatlerini ve günlerini (mağazalarda vb.) okuyabiliyor ve anlayabiliyorum.			
Derslerimle ilgili basit yazılı mesajları ve yorumları (örneğin, "aferin", "tekrar") anlıyorum.			
Afiş, katalog ve reklamlardaki bilgileri, özellikle de resim varsa, genel olarak anlayabiliyorum.			
Aradığımı kataloglarda ve listelerde, örneğin futbol ligi puan tablolarında ve "en iyi on" listelerinde bulabiliyorum.			
Basit formları, temel kişisel bilgileri (örneğin isim, adres, doğum tarihi) doldurabilecek kadar iyi anlayabiliyorum.			
Bir konseri veya filmi kamusal etkinlik takvimlerinde veya posterlerde bulabilir ve nerede gerçekleşeceğini ve ne zaman başlayacağını belirleyebilirim.			
Kısa ve basit yazılı talimatları takip edebilirim (örneğin, X'ten Y'ye gitmek).			
Net resimler ve birkaç kelime içeren talimatları takip edebilirim.			
Bana yazılı olarak verilen bir randevuyu okuyup anlayabiliyorum.			
Tebrik kartları ve kartpostallardaki (örneğin, tatil tebrikleri, doğum günü dilekleri) kısa ve basit mesajları, ayrıca kısa mesajları ve e-postaları anlayabiliyorum.			
"YAZDIR", "KAYDET" ve "KOPYALA" gibi bir bilgisayar programındaki en önemli komutları anlıyorum.			
Gazete yazılarında kişiler hakkında temel bilgileri (yaş, ikamet yeri) anlıyorum.			

A2 OKUMA	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum
Günlük kullanım için temel kelime dağarcığı içeren ve kişisel ilgi alanlarım veya benim için önem taşıyan alanlarla ilgili olan kısa, basit mesajları ve metinleri anlayabiliyorum.			
Günlük işaretleri ve duyuruları anlayabiliyorum (örneğin, sokakta, mağazalarda, otellerde, tren istasyonlarında)			
Reklamlar, zaman çizelgeleri, menüler, kataloglar ve broşürler gibi basit günlük materyallerde belirli, öngörülebilir bilgileri bulabilirim.			
İlaçların ambalaj ve ambalajlarındaki talimatları anlayabiliyorum.			
Basit bir dille ifade edildiğinde talimatları anlıyorum (örneğin, halka açık bir telefonun nasıl kullanılacağı)			
Kurallar basit bir dille ifade edildiğinde anlayabiliyorum (örneğin, güvenlik talimatları, sınıf katılımını düzenleyen kurallar).			
Çoğu resmi formdaki soruları anlayabiliyorum.			
Gazete ve dergilerdeki ilanların çoğunu anlıyorum.			
Günlük yaşamla ilgili bilgi ileten veya talep eden ya da bir daveti ileten kısa ve basit kişisel mektupları anlayabiliyorum.			
Kısa gazete/dergi makalelerinde temel bilgilere ulaşabilirim.			
Rutin mektup ve mesajlardaki (örneğin otel rezervasyonları, kişisel telefon mesajları) temel bilgileri anlayabiliyorum.			
Basit bir dille yazılmış olması koşuluyla, bilindik günlük konularla ilgili kısa anlatıları anlayabilirim.			
İlgimi çeken bir konu hakkında temel bilgileri araştırabilirim.			
Yeni kelimeler bulmak ve yazım denetimi yapmak için tek dilli bir sözlük kullanabilirim.			
Doğru yapıları bulmak için bir dil bilgisi kitabı kullanabilirim.			

A1 SÖZEL ETKİLEŞİM	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum
Başkalarını selamlayabilir ve kendimi tanıtabilirim.			

Birinin nasıl olduğunu sorabilirim ve benim nasıl olduğumu söyleyebilirim			
Kim olduğumu söyleyebilirim, birinin adını sorabilirim, birini tanıtırabilirim.			
Anlamadığımı söyleyebilirim, başkalarından söylediklerini tekrar etmelerini isteyebilirim, daha yavaş konuşabilirim, dikkat çekebilirim ve yardım isteyebilirim.			
Bir şeyin dilde nasıl söyleneceğini veya bir kelimenin ne anlama geldiğini sorabilirim.			
Konuşma partnerimin yardımıyla çok aşina olduğum konular (örneğin aile, öğrencilik hayatı, iş) hakkında basit ve doğrudan sorular sorabilir ve cevaplayabilirim.			
Başkalarından bir şeyler isteyebilirim ve başkalarına bir şeyler verebilirim, uygun olduğunda "lütfen" ve "teşekkür ederim" diyebilirim.			
Rakamları, miktarları, maliyetleri ve zamanı yönetebilirim.			
Sözlerimi desteklemek için jest ve hareketlerimi kullanarak basit alışverişler yapabilirim.			
Bir mülakatta kişisel ayrıntılarla ilgili basit ve doğrudan sorulara, standart bir lehçede çok yavaş ve açık bir şekilde sorulursa cevap verebilirim.			
Zaten sahip olduğum bilgilere dayanarak basit bir telefon görüşmesi yapabilirim.			

A2 KONUŞMA ETKİLEŞİMİ	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum
Kısa sosyal etkileşimleri yönetebilirim ve başkaları bana yardım ettiğinde kendimi anlaşılır kılabilirim.			
İlgimi çeken konular hakkında günlük durumlarda kısa sohbetlere katılabilirim.			
Davetlerde bulunabilirim, önerilerde bulunabilirim, özür dileyebilirim ve izin taleplerinde bulunabilirim.			
Neyi sevip neyi sevmediğimi söyleyebilirim.			
Katıldığımı ve katılmadığımı ifade edebilirim.			
Kıyafet satın alırken belirli bir beden, renk vb. talep edebilirim.			
Doktoruma veya diş hekimime bir sorunumu anlatabilirim.			
Duygularımı basit bir dille ifade edebiliyorum ve minnettarlığımı uygun bir şekilde ifade edebiliyorum.			
Ne yapacağımı, nereye gideceğimi ve ne yapacağımı tartışabilirim			
Toplantı kuralları (örneğin akşamları, hafta sonları).			

Bildiğim konularla ilgili (örneğin hava durumu, hobiler, sosyal yaşam, müzik, spor) basit sorular sorabilir ve cevaplayabilirim.			
Başımdan geçen olaylarla ilgili (örneğin dün, geçen hafta, geçen yıl) basit sorular sorabilir ve cevaplayabilirim.			
biriyle konuşmak istemek , numaramı vermek ve basit bir mesajı alıp göndermek) halledebilirim .			
Basit işlemleri (örneğin; mağazalarda, postanelerde, tren istasyonlarında) yapabilir ve yiyecek veya içecek sipariş edebilirim.			
Basit pratik bilgilere ulaşabilirim (örneğin; yol tarifi alabilir, konaklama rezervasyonu yaptırabilirim).			

A1 KONUŞMA ÜRETİMİ	Bu benim hedefim.	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum
Alfabenin harflerini söyleyebilirim.			
Adımı ve adresimi yazabiliyorum.			
Kendimle ilgili temel kişisel bilgileri (örneğin isim, yaş, adres, aile, dersler, iş) belirli ifadeler kullanarak verebilirim.			
Basit bir mesajı iletebilirim.			
Yaşadığım yeri tanımlamak için basit kelimeler ve ifadeler kullanabilirim.			
Tanıdığım insanları tanımlamak için basit kelimeler ve ifadeler kullanabilirim.			
kısa hazırlanmış bir konuşmayı okuyabilirim (örneğin, bir konuşmacıyı tanıtmak, bir konuşma yapmak için).			

A2 KONUŞMALI YAPIM	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum
Kendimi, ailemi ve tanıdığım diğer insanları anlatabilirim.			
Evimi ve yaşadığım yeri tarif edebilirim.			
Geçmişimden bahsedebilirim ve oradaki yaşamı yeni ülkemdeki yaşamla karşılaştırabilirim.			
Eğitim geçmişimi ve okuduğum dersleri anlatabilirim.			

Evde, okulda/üniversitede, işte ve boş zamanlarımda genellikle ne yaptığımı söyleyebilirim.			
Niteliklerimi ve önceki deneyimlerimi bir yetkiliye anlatabilirim.			
Olayların özlü ve anlaşılır anlatımlarını sunabilirim veya kısa, basit bir hikaye paylaşabilirim.			
Geçmişteki aktivitelerimi ve kişisel deneyimlerimi (örneğin, hafta sonu ne yaptığımı) anlatabilirim.			
Bir şey hakkında neyi sevdiğimi ve neyi sevmediğimi açıklayabilirim.			
Basit tanımlamalar ve basit karşılaştırmalar yapabilirim.			
Önceden provasını yaptığım, öngörülebilir içerikli, özlü, hazırlanmış duyurular sunabilirim.			
Akademik veya mesleki alanımda aşına olduğum bir konu hakkında kısa ve hazırlanmış bir sunum yapabilirim.			

A1 YAZMA	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum
Alfabenin harflerini yazabiliyorum .			
Adımı ve adresimi yazabilirim.			
Örneğin bir tablodan veya bir dizi talimattan kelimeleri ve ifadeleri kopyalayabilirim.			
Öğrendiklerim hakkında kısa notlar alabilirim.			
Kişisel bilgilerimi (örneğin doğum tarihim, adresim, uyruğum) içeren basit bir formu veya anketi doldurabilirim.			
Önceden basılmış sipariş formunu doldurarak sipariş verebilirim.			
Belirli ifadeleri kullanarak bir tebrik kartı veya basit bir e-posta/kısa mesaj yazabilirim.			
Kendimle ilgili basit ifadeler ve cümleler yazabilirim (örneğin; nerede yaşadığım, kaç kardeşim olduğu).			
Yakın çevremle ilgili basit ifadeler ve cümleler yazabilirim.			

A2 YAZMA	Bu benim hedefim	Şimdi bunu yardımla yapabilirim	Artık bunu yardım almadan yapabiliyorum.
Özlü, anlaşılır notlar ve mesajlar yazabilirim (örneğin, birinin aradığını belirtmek, bir toplantı ayarlamak veya yokluğumu açıklamak için).			
Temel kişisel bilgileri içeren basit bir özgeçmiş yazabilirim.			
Geçmiş ve şimdiki hayatımın yönlerini basit ve bağlantılı cümlelerle yazabilirim (örneğin aile, okul/üniversite, iş, tatiller)			
Bireyler hakkında özlü, anlaşılır kurgusal biyografiler ve hikayeler yazabilirim.			
Uygun bir giriş ve kapanışla temel düzeyde kişisel bir mektup (örneğin, bir davetin kabulü veya teklifi, teşekkür mektubu, özür mektubu) yazabilirim.			
Uygun bir giriş ve kapanışla, basit düzeyde resmi bir mektup (örneğin, sipariş vermek veya yaz işi veya otel konaklaması hakkında bilgi istemek) yazabilirim.			
Basit bir günlük veya hatıra defteri tutabilirim.			

Bağlantı: <https://rm.coe.int/16802fc1cc> (Little, 2012)

Dil öğretimi için örnek şablonlar.

Temel kelime bilgisi kartı şablonu

Amaç: Mülteci/göçmen çocukların temel dil kelimelerini öğrenmelerine ve görsel araçlarla hafızalarını güçlendirmelerine yardımcı olmak.

Malzemeler: Kartlar (basılı veya dijital olabilir) şunları içerir:

- Kelimeyi temsil eden resimler (ön tarafta)
- Kelimenin çevirisi (arka tarafta)
- Yeni başlayanlar için fonetik telaffuz eklenebilir.

Örnekler: Ön yüz: Bir köpeğin resmi

Etkinlik:

1. Kartları teker teker havaya kaldırın ve öğrencilerden kelimeyi yerel dilde tekrarlamalarını isteyin.
2. Öğrencileri, bu kelimelerle basit cümleler kurmaya teşvik edin (örneğin, "Bu bir köpektir").
3. Öğrencilerin kelimeyi karşılık gelen çeviri veya resimle eşleştirdiği eşleştirme veya "hafıza" oyunları gibi oyunlar kullanın.

Cümle oluşturma şablonu

Amaç: Mülteci/göçmen çocuklara Lehçe cümle yapısını, özne-fiil-nesne (SVO) dizilimi ve diğer basit dil bilgisi kurallarına odaklanarak öğretmek.

Malzemeler:

- Kelimeler (isim, fiil, sıfat) içeren cümlelerin bulunduğu kartlar
- Özelleştirilmiş cümleler oluşturmak için boş kartlar

Şablon düzeni:

- Kart 1: Özne (örneğin, "çocuk")
- Kart 2: Fiil (örneğin, "seviyor")
- Kart 3: Nesne (örneğin, "elma")

Örnek cümle: "Çocuk elmayı seviyor."

Etkinlik:

1. Öğrenciler kartları karıştırıp sınıf arkadaşlarıyla veya gruplar halinde cümleler oluşturabilirler.
2. Cümleleri oluşturduktan sonra, cümlelerini ana dillerine veya İngilizceye çevirmelerini ve tam tersini yapmalarını isteyin.
3. Çocukları cümleleri değiştirmeye teşvik edin; örneğin fiilleri değiştirerek veya sıfatlar ekleyerek (örneğin, "Çocuk kırmızı elmaları çok seviyor").

Dil çalışma sayfası mülteci veya göçmen çocuklar için	
İsim:	
Tarih:	
1. Kelime kartları: Resmi kelimeyle eşleştirin	
Talimatlar: Her resmi doğru kelimeyle eşleştirin. Kelimeyi resmin yanına yazın.	
Resim	Kelime
1	
2	
3	
4.	
5.	
2. Önerilerinizi yapın	
Talimatlar: Kelimeleri doğru cümleler oluşturacak şekilde yeniden düzenleyin. Aşağıdaki cümleleri yazın.	
Örnek:	Kelime kartları: " Elma / çocuk / sever / " Cümle: "Çocuk elmayı seviyor"
Kelime kartları	Cümle

Çözüm

Eklerde sunulan materyal, e-kitabın temel içeriğinin değerli bir uzantısı olup, önerilerini pratik ve kullanıma hazır formatlara dönüştürmektedir. "Selamlama ve Vedalaşma" senaryosu gibi ders planları, kültürel ve dilsel hedeflerin dinamik sınıf ortamlarında nasıl birleştirilebileceğini göstermektedir. CEFR kriterlerine dayalı değerlendirme şablonları, dil öğrenme sürecinin yapılandırılmış bir şekilde izlenmesine olanak tanıyarak hem öğrencilere hem de öğretmenlere net ölçütler ve geri bildirimler sağlar. Kartların, cümle kurma alıştırmalarının ve kelime bilgisi çalışma sayfalarının eklenmesi, farklı öğretim ortamlarına ve öğrenci profillerine kolayca uyarlanabilen esnek araçlar sunar. Ayrıca, iletişim bilgilerinin yer aldığı ek, eğitim ortamları ile daha geniş entegrasyon ağları arasında köprü kurarak kullanıcıları ilgili hizmet ve kuruluşlara yönlendirir. Genel olarak, bu kaynaklar e-kitabın genel amacını pekiştirmektedir: bilgili, empatik ve pratik öğretim yöntemleri aracılığıyla mülteci öğrencilerin Polonya'daki mesleki ve sosyal hayata başarılı bir şekilde entegre olmalarını desteklemek.

Referanslar

- Alisic, E. (2012). Öğretmenlerin travma sonrası çocuklara destek sağlama konusundaki bakış açıları: Nitel bir çalışma. *Çocuk İstismarı ve İhmali*, 27 (1), 51-59.
- Anderson, J. &. (2012). *Eğitimde oyunlaştırmanın geleceği*. Washington: Pew Araştırma Merkezi.
- Brunzell, T., Walters, LE ve Stokes, H. (2016, Mayıs). Travma bilgili esnek öğrenme: düzenleyici yetenekleri güçlendiren sınıflar. *Uluslararası Çocuk Gençlik ve Aile Çalışmaları Dergisi*, 2 (7), 218. https://www.researchgate.net/publication/304028692_TRAUMA-INFORMED_FLEXIBLE_LEARNING_CLASSROOMS_THAT_STRENGTHEN_REGULATORY_ABILITIES adresinden alındı.
- Czakon, M. (2023). 15 grup ve sınıfla iletişim ve iletişimle ilgili olarak bu tür uygulamaları ve uygulamaları yönetin ve yönetin. Motycz Leśny, Polska. Lokalizacj <https://cdw.edu.pl/15-prostych-cwiczen-i-pomyslow-na-zajecia-budujacych-wspolprace-i-poprawiajacych-relacje-i-komunikacje-w-grupie-i-klasie/#1-budowa-wiezy-z-papieru>
- Daniels, M., Pears, A. ve Cajander, A. (2010). Uygulamada Mühendislik Eğitimi Araştırması: Küresel İşbirliğinde Becerileri Geliştirmek İçin Pedagojik Bir Strateji Olarak Açık Uçlu Grup Projelerinin Kullanımının Geliştirilmesi. *Uluslararası Mühendislik Eğitimi Dergisi*, 4 (26), 795-806.
- Deci, EL (2000). Hedeflere ulaşmanın "ne" ve "neden"i: İnsan ihtiyaçları ve davranışın kendi kendine belirlenmesi. *Psikolojik araştırma*, 4 (11), 227-268.
- Deci, EL ve Ryan, RM (1985). *İnsan davranışlarında içsel motivasyon ve öz belirleme*. New York: Springer Science+Business Media New York.
- Deterding, S., Dixon, D., Nacke, L. ve Khaled, R. (2011). Oyun Tasarım Öğelerinden Oyunsallığa: Oyunlaştırmayı Tanımlamak. 15. *Uluslararası Akademik MindTrek Konferansı: Geleceğin Medya Ortamlarını Öngörmek* (s. 9-15). New York: Hesaplama Makineleri Derneği.
- Harris, M. ve Fallot, RD (2001). *Travma teorisini hizmet sistemleri tasarlamak için kullanma*. Jossey-Bass.
- Jonassen, D. (1999). *Yapılandırmacı öğrenme ortamlarının tasarlanması*. Pensilvanya: University Park: Pennsylvania Eyalet Üniversitesi.
- Kapp, K. (2012). *Öğrenme ve öğretimin oyunlaştırılması: Eğitim ve öğretim için oyun tabanlı yöntemler ve stratejiler*. San Francisco: Pfeiffer. https://www.researchgate.net/publication/273947281_The_gamification_of_learning_and_instruction_Game-based_methods_and_strategies_for_training_and_education_San_Francisco_CA_Pfeiffer adresinden alınmıştır.
- Kolk, BA (2014). *Beden skoru tutar. Travmanın iyileşmesinde beyin, zihin ve beden*. New York: Viking.
- Little, D. (2012). Yetişkin göçmenlerin dilsel entegrasyonu ve Avrupa Dil Portföyü: hedef belirleme ve öz değerlendirme kontrol listeleri. <https://rm.coe.int/16802fc1cc> adresinden alınmıştır.
- Madziej, P. (2023). Z językiem polskim każdego dnia. Cz. 2. Varşova, Polska. Pobrano z lokalizacj <https://www.gov.pl/attachment/77220820-6e9e-4a8d-8427-1d9988e31775>
- OECD. (2018). *Göçmen kökenli öğrencilerin dayanıklılığı: Refahı şekillendiren faktörler*. Paris: OECD Yayınları.
- Róg, T. (2017). Zeszyt Ćwiczeń. Varşova. Lokalizacj <https://ore.edu.pl/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=15097>
- SAMHSA. (2014). *SAMHSA'nın Travma Kavramı ve Travma Bilinçli Yaklaşım İçin Rehberlik*. Rockville: ABD Sağlık ve İnsan Hizmetleri Bakanlığı.
- Schunk, DH (2012). *Öğrenme teorileri: Eğitimsel bir bakış açısı*. Boston: Pearson Education, Inc.

- Siegel, DJ ve Bryson, T. (2011). *Bütün Beyinli Çocuk: Çocuğunuzun Gelişen Zihnini Beslemek, Günlük Ebeveynlik Mücadelelerinden Sağ Çıkmak ve Ailenizin Gelişmesine Yardımcı Olmak İçin 12 Devrim Niteliğinde Strateji*. Delacorte Yayınları.
- Szostak-Król, K. (2019). Polsce'nin önünde durdu. PODRĘCZNIK DO NAUKI JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ROZPOCZYNAJĄCYCH NAUKĘ W POLSKIEJ SZKOLE (WIEK 11 – 15 LAT). Varşova, Polska. Pobrano z lokalizacji <https://www.gov.pl/attachment/440d2b16-17e1-457c-a7a9-3f1b31ed1eb0>
- UNESCO. (2020). *Küresel Eğitim İzleme Raporu 2020: Kapsayıcılık ve eğitim: Hepsi, hepsi demektir*. Paris: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü.
- Żulewska, S. (2022). Graowowa. Varşova. Pobrano z lokalizacji <https://emic.com.pl/assets/Serwis/Documents/gra-integracyjna-v2.pdf>